

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
FETHULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜNÜN
(FETÖ/PDY) 15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ
DARBE GİRİŞİMİ İLE BU TERÖR
ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİNİN TÜM
YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK ALINMASI
GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMA
KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ**

**4'üncü Toplantı
18 Ekim 2016 Salı**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

- 1.- Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Ümit Dündar'ın Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi*
- 2.- Bursa Milletvekili Eşkan Ala'nın Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi*
- 3.- Rotterdam İslam Üniversitesi Rektörü Profesör Doktor Ahmet Akgündüz'ün Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
FETULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜNÜN (FETÖ/PDY) 15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ DARBE
GİRİŞİMİ İLE BU TERÖR ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİNİN TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

18 Ekim 2016 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.58'de açılarak üç oturum yaptı.

Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Ümit Dündar,

Bursa Milletvekili Efkan Ala,

Rotterdam İslam Üniversitesi Rektörü Profesör Doktor Ahmet Akgündüz,

Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi verdiler.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 22.25'te toplantıya son verildi.

18 Ekim 2016 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.58

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli basın mensupları; Fetullahçı Terör Örgütünün 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde 4 siyasi parti grubunun ortak önergeleriyle kurulan Araştırma Komisyonumuzun 4'üncü toplantısını açıyorum.

Bugün, programımızda, önceden bilgisine başvurmak üzere davet ettiğimiz, 15 Temmuz darbe girişimi gecesinden kamuoyunda ismi gündeme gelen, bilinen, şu anda Genelkurmay İkinci Başkanımız o tarihte 1. Ordu Komutanı Sayın Ümit Dündar ilk dinleyeceğimiz konuğumuz.

Daha sonra, yine o dönemde, 15 Temmuzda, İçişleri Bakanımız olan Sayın Efkân Ala.

Üçüncü olarak, yine Fetullahçı terör örgütüyle ilgili kamuoyunda paylaşılan, önemli bir raporda katkısı olduğunu bildiğimiz -Diyanet İşleri Başkanlığının raporunu kastediyorum- Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı Doktor Ekrem Keleş.

Daha sonra, gazeteci yazar Yavuz Selim Demirağ ve son olarak da, yine Fetullahçı terör örgütüyle ilgili yazı ve açıklamalarıyla kamuoyunda bilinen Profesör Doktor Ahmet Akgündüz, Rotterdam İslam Üniversitesi Rektörü, konuğumuz olacak kendilerini burada dinleyeceğiz.

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Ümit Dündar'ın Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN - Şimdi, ilk konuğumuz Sayın Ümit Dündar Bey'i davet ediyoruz.

Hoş geldiniz Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sağ olun Sayın Başkanım, teşekkürler.

BAŞKAN – Bizi kırmadınız, davetimize icabet ettiniz, Araştırma Komisyonumuza teşvik ettiniz. Ben, komisyon üyesi arkadaşlarım ve Başkanlık Divanı adına hoş geldiniz diyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sağ olun Sayın Başkanım. Ben de değerli komisyon üyeleri ve değerli basın mensupları olarak hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, siz görüntüleri alırken, Komisyonumuzun Başkanlık Divanında Sözcü Arkadaşımız Sayın Belma Hanım, konuğumuzun çok kısa özgeçmişini şimdi sizlere okuyacak.

Buyurun Belma Hanım.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Hoş geldiniz öncelikle Komisyonumuza.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Teşekkür ederim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Orgeneral Ümit Dündar, Genelkurmay İkinci Başkanı.

1955, Manisa doğumlu. FETO/PDY darbe girişiminin engellenmesinde büyük rol oynadı.

Evli ve 2 çocuk babasıdır.

İngilizce bilmektedir.

1975'te Kara Harp Okulundan asteğmen, istihkam okulundan da teğmen rütbesiyle mezun oldu.

1985'te Kara Harp Akademisinden mezun olarak kurmay subay oldu.

2001'de tuğgeneral, 2005'te tümgeneral, 2009'da korgeneral, 2013'te orgeneral rütbelerine terfi etti.

2016 darbe girişimi sonrası Genelkurmay Başkan Vekili olarak atandı.

28 Temmuz 2016 YAŞ kararıyla Genelkurmay İkinci Başkanı olarak atandı.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, diğer konuklarımızı dinlemede takip ettiğimiz usul gibi, görüntüler alındıktan sonra -hem konuşumuz Sayın Dündar'a da bu anlamda bilgi vermiş olayım- biz azami bir süre ifade ediyoruz. Tabii, bu süreyi illa konuklarımızı doldurmak zorunda değil. Yirmi dakikalık kesintisiz bir sunum, bilgilendirme; onu dilediğiniz gibi... Konumuz bellidir; Fetullahçı terör örgütünün tüm yönleriyle araştırılması ve 15 Temmuz darbe girişiminin bütün çıplaklığıyla, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması noktasında araştırılması Komisyonumuzun görevidir. Bu noktada, siz, bu süre içinde dilediğiniz gibi anlatımda bulunabilirsiniz. Burada, tam tutanak ve kayıt alınmaktadır, Komisyonumuzda. Efendim, o süre yetmediğinde ilave bir süreyi düşünebiliriz ve uzatabiliriz. Daha sonra da, önce Komisyon Başkanlığı olarak, daha sonra söz alan arkadaşlarımıza da soru sorma imkânı tanıyoruz. Ama, burada bir soruşturma yürütmüyor Komisyonumuz, araştırma komisyonudur. Siz, bu konunun aydınlatılması noktasında dilediğiniz şekilde cevap verip vermemekte veya dilediğiniz şekilde cevap vermekte elbette ki serbestsiniz. Ben, bu açıklamayı yaptıktan sonra sizin sürenizi başlatmak istiyorum ve kameraman arkadaşlarımıza da görevlerini yaptıkları için teşekkür ediyorum. Daha sonra da...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, kameramanlar mikrofonlarını koydular, sanıyorum ki Sayın Dündar'ın önemli bir şey söyleyeceği kaygısıyla kayda devam etmek istiyorlar. Daha önce öyle konuşmuştuk. Bence, Sayın Dündar'ın açılış konuşmasını kameralar da şey yapsınlar, tüm halkımız bilsin lütfen.

BAŞKAN – Şimdi, bunu... Komisyonumuzca alınmış olan karar olduğu için, şimdi farklı bir uygulama, çünkü diğer konuklarımız...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama bir gizlilik oylaması yapmanız gerekiyor.

BAŞKAN – Hayır, gizlilik oylaması değil, biliyorsunuz ilk oylamada bu konuda kararımızı aldık. Zaten, bütün basın mensupları buradadır. Komisyonumuzun çalışmaları medyaya açıktır. Sadece, burada sağlıklı çalışma için, ilk görüntüler alındıktan sonra kameraman arkadaşlarımıza efendim görevlerinin sona erdiğini ve yazılı basının, medyanın takibe devam edebileceğini ifade ettik. Bu Komisyonumuzda görüşüldü...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, koymuşlar mikrofonlarını Sayın Paşa'nın açıklamalarını da kameralar kaydetsin, kendileri biraz sonra büyük ihtimal çıkarlar.

BAŞKAN – Aykut Bey, görüşlerinize saygı duyarım ama komisyon olarak çalışıyoruz ve bu konu görüşüldü, tartışıldı ve karar verildi. Onun için Komisyonumuzun...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Gizli oylamayla karar verdik mi arkadaşlar?

BAŞKAN – “Gizli oylama” diye bir şey yok.

SERKAN BAYRAM (Erzincan) – Basının görüntü almasıyla ilgili...

BAŞKAN – Görüntüyle ilgili kararı verdik. Her toplantıda bunu görüşme imkânımız yok.

Şimdi, süreden daha fazla kaybetmeden ben...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Saklıyorsunuz.” diyecekler. Yani, bu...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Kim söyleyecek?

BAŞKAN – Bakın, burada, en azından 40-50 gazetecimizin huzurunda konuşulacak. Lütfen, rica ediyorum...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Görsel basın en etkin iletişim aracı...

BAŞKAN – Peki, arkadaşlar, bu, Komisyonumuzun karar verdiği bir konudur.

Ben kameraman arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Evet, kameraman arkadaşlarımız görevlerini yaptılar, onları dışarıya davet ediyoruz arkadaşlar.

Teşekkürler.

Sayın Dündar, hazırsanız buyurun efendim.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sayın Başkanım, değerli komisyon üyeleri ve değerli basın mensupları; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum ve sözlerime başlamadan önce de bu 15 Temmuz gecesi hem milletimize karşı hem de başta Yüce Meclisimiz olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlarımıza karşı bu yapılan darbe girişimini başlangıçta tekrar lanetle anmak istiyorum.

Ayrıca, bu 15 Temmuz gecesinde, gerçekten, sahip olduğumuz değerlere ve Türkiye Cumhuriyetinin kurum ve kuruluşlarına sahip çıkmak için canlarını veren hem kahraman silah arkadaşlarımızı, kahraman emniyet mensuplarını ve asil Türk milletimizin kahraman evlatlarından şehit olanlarını rahmetle anıyorum, yakınlarına ve aile fertlerine başsağlığı ve sabır diliyorum ve yaralılara da ayrıca acil şifalar diliyorum.

Ayrıca, yine, bunu bir fırsat bilerek bir kez daha ifade etmek istiyorum ki bu 15 Temmuz gecesi menfur darbe girişimini yapan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin şerefli üniforması arasına gizlenmiş olan bu teröristlerin kesinlikle Türk Silahlı Kuvvetleriyle bir bağlantısı olmadığını ve onların bir mensubu olmadığını bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Müsaade ederseniz, bana tahsis etmiş olduğunuz süreye, 15 Temmuz gecesi yaşadıklarımı anlatmakla başlamak istiyorum.

15 Temmuz Cuma akşamı yaklaşık 18.15 sıralarında ordu karargâhından ayrıldım ve konutuma geçtim. Bu konutta otururken -bir misafirimiz de vardı- saat 21.40 civarında Sayın İstanbul İl Emniyet Müdürümüz tarafından telefonla arandım. Telefonda, İstanbul İl Emniyet Müdürümüz, bana, Beylerbeyi ve Çengelköy bölgesinde bazı normal olmayan ve askerlerin de karıştığı bazı olayların olduğunu ifade etti ve herhangi bir bilğim olup olmadığını sordu. Ben de kendisine, olaylardan bir bilğim olmadığını ve gerekli araştırmayı yapıp kendisine tekrar döneceğimi ifade ettim ve bu kapsamda ordu karargâhındaki

görevli nöbetçi heyetini, bir de Beylerbeyi ve Çengelköy'e yakın olan Deniz Eğitim Komutanlığı var, o Deniz Eğitim Komutanlığının komutanını aramak suretiyle nöbetçi amirine emir vermesini ve Beylerbeyi ve Çengelköy bölgesinde ne gibi olaylar olduğunu belirleyerek bana rapor etmesini istedim. Oradan cevabı almadan İstanbul İl Emniyet Müdürümüz beni tekrar aradı ve bu sefer aramasında, Boğaz Köprüsü'nün üzerinde 2 tane Mercedes askerî aracın ve askerlerin olduğunu ve ellerinde de silah olduğunu, yine bu konu hakkında da bilgim olup olmadığını ifade ettiğinde de yine bu konu hakkında da bir bilgim olmadığını kendisine ifade ettim. Ancak, kendisiyle yaptığımız konuşmada ortada endişeli bir durumun olduğunu hissettim. Kendisi de zaten soru olarak da bana "Endişelenecek bir durum var mı?" diye sorduğunda da benim de herhangi bir bilgim olmadığını, ancak kendisi tarafından ve benim tarafımdan yapılan konuşmada olayın bu kadar ciddi olabileceği veya bir endişeye mahal verecek bir durum olduğuna göre, bölgeye tekrar bir ara gitmemin uygun olacağını telefonda değerlendirdim ve kendisine nerede olduğunu sorduğumda, kendisi Boğaz Köprüsü'ne doğru intikal hâlinde olduğunu bana ifade etti ve bunun üzerine ben de kendisine Boğaz Köprüsü'nün Anadolu Yakası'ndaki o Boğaz Köprüsü'nün ayağının altında kendisiyle buluşacağımı, oraya geldiği takdirde bir araya gelip durumu değerlendireceğimizi ifade ettim ve ifade etmemi müteakip de kendi korumalarımı aracı hazırlayıp tekrar oraya gitmek için emir verdim ve muhtemelen, giyinmeyi müteakip de, yanlış söylemezsem eğer, 22.20 civarında konutumdan hareket ettim, tek araç, sivil kıyafetliydim ve bir koruma ve şoförümle birlikte Boğaz Köprüsü'ne doğru yola koyuldum. Orada hem Sayın Emniyet Müdürümüzle bir araya gelip durumu değerlendirelim hem de Boğaz Köprüsü'ndeki olaya belki ferdi olarak müdahale etmem sonucunda olayı önleyebileceğimi o anda değerlendirmiştim. Tabii, yolda giderken bu İstanbul'daki gelişmeleri üst makamlara rapor etmek maksadıyla, sırasıyla Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanımızı, Kara Kuvvetleri Komutanımızı, Genelkurmay İkinci Başkanımızı ve Genel Kurmay Başkanımızı telefonla arayarak durumu rapor etmek istedim. Ancak, dört telefondan da herhangi bir cevap alamadım. Cevap alamayınca tabii, gene durum daha da bir endişeli veya sıkıntılı bir görünüm kazanıyordu.

Bu arada, gene ben aklımda "Bu Çengelköy ve Beylerbeyi tarafında olan durum acaba nedir?" gibi endişeyi kafamda taşıdığım için yolda giderken Kuleli Askerî Lisesi Komutanını arama ihtiyacı hissettim. Komuta devir-teslimi Perşembe günü yapılmıştı. Dolayısıyla, yeni telefon yoktu ama aradığım telefon eski komutanın telefonu olduğu için muhtemelen makam telefonu kendi aralarında değişmiştir düşüncesiyle o telefonu çevirdim. Telefonu çevirdiğimde eski, devreden Kuleli Askerî Lisesi Komutanı çıktı ve kendisiyle görüştüğümde, kendisi, yeni gelen, emir-komutayı yeni alan komutanın kendisinin anlam veremediği bazı şeyler yaptığını, dolayısıyla gelişmelerden kuşkuldu olduğunu ifade eden cümleler kullandı, ama açıklayıcı bir husus vermediği için, ben de telefonu kapatıp Boğaz Köprüsü'ne doğru intikale devam ettim. Boğaz Köprüsü'ne geldiğimde Sayın İstanbul İl Emniyet Müdürümüzle bir araya geldik ve onunla kısa bir değerlendirme yapış karşındaki -zaten araçlar da görüş mesafesindeydi- fakat gene de olayın sonucundaki resme benzer bir tablo zihnimize yaratılmadığı için belki müdahaleyle önlenabilir düşüncesiyle, kendi aracımın o araçların yanına doğru ilerledim. Fakat oraya gittiğimizde, oradaki kişilerin -asker kılığına girmiş o teröristlerin diyelim- havaya ateş ettiklerini ve dostane bir tutum sergilemediklerini görünce tekrar İstanbul İl Emniyet Müdürümüzün yanına geldim. İstanbul İl Emniyet Müdürünün yanına geldiğimizde, bu arada tabii, televizyon da olmadığı için takip edemiyoruz ancak gelen bilgilerden, Ankara'da da bazı gelişmelerin olduğunu duyunca artık olayın çapı ve ne şekilde olduğu yavaş yavaş zihnimize canlandı ve olayın Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde belli bir grup tarafından yapılan bir hareket olduğu kanaati bende oluştu çünkü benim de gelişmelerden ve olaydan hiçbir haberim yoktu.

Tabii, bu arada, Boğaz Köprüsü'ne doğru giderken öncelikle Merkez Komutanımızı aradım, tuğgeneralimizi, onun konuyla ilgilenmesi anlamında tekrar bölgeye gelmesi emrini verecektim ancak kendisiyle buluşamadım, telefonla görüşemedim, kendisi bir başka bölgedeymiş. Onun üzerine, onun yardımcısı olan, ondan sonra gelen kıdemli albay arkadaşımızı aradım, onun da derhal Boğaz Köprüsü bölgesine müdahale edecek şekilde bir hazırlık yapmasını talep ettim. Bu arada da İstanbul'daki birliklerin komutanı olan tuğgeneralimiz var, Yavuz Türkgenci. Kendisini arayarak onun da birlik komutanıyla hemen temas kurup gelişmelerin ne durumda olduğunu, birliklerin ne durumda olduğunu bana rapor etmesini ve kendisinin de Boğaz Köprüsü'ne, benim yanıma gelmesini emrettim. Bu gelişmelerden sonra, yaklaşık, herhâlde 22.45 veya 22.50 civarında hem Yavuz Türkgenci tuğgeneralimiz geldi hem de Sayın Valimiz, İstanbul Valimiz de telefonla görüşmemizi müteakip o da yanımıza geldi. Dolayısıyla, İstanbul'da, olayın başlangıcında küçük bir kriz masası gibi, Sayın Valimiz, ben ve Sayın İl Emniyet Müdürümüz Boğaz Köprüsü'nün Anadolu yakası bölgesinde üçümüz bir araya geldik ve orada durum değerlendirmesini yapmaya çalıştık. Tabii, 22.45 civarlarında yaptığımız değerlendirmede, öncelikle yanımda olan ve 3. Kolordu'ya vekil olarak bakanla -çünkü Kolordu Komutanımız izindeydi, görev başında değildi- yaptığımız değerlendirmede, İstanbul'daki 5 birliğimizin bu menfur darbe girişimine bazı unsurlarıyla katılmakta olduğu bilgisini aldık. Dolayısıyla, bunun üzerine, derhâl benim ordu komutanlığına bağlı olan 2 birliğim daha var, ana has birlik olarak, kolordu; Çorlu ve Gelibolu. Çorlu ve Gelibolu'daki iki korgeneralimizi aradım. Onlar da durumun ne olduğunu, birliklerde bir hareketlenme var mı, yok mu diye onu öğrenmek isteyip, rapor alıp ona göre karar vermek amacıyla ve o arada 5. Kolordu Komutanımız olan Çorlu'daki komutanımızdan bu menfur darbe girişimini yapan kişilerin yayınlamış oldukları sahte emrin kendilerine ulaştığını Kolordu Komutanımız bana söyledi. Dolayısıyla, bu sahte emrin de yayımlandığını duyunca zaten artık karşımızda bir darbe girişimi olduğu yüzde 100 kesinlik kazandı. Ancak hem Çorlu'daki hem de Gelibolu'daki arkadaşlarımız, 2. Kolordu Komutanımız da bu yayınlanmış olan sahte emri uygulamayacaklarını ve emir-komuta sistemi içerisinde kaldıklarını açıkça ifade ettiler. Ben de kendilerine birinci öncelikle kendi birliklerine sahip olmalarını ve o birliklerin kışlalardan çıkmayarak kesinlikle İstanbul istikametine gelmemeleri gerektiği konusunda emir verdim. Hatta, eğer ihtiyaç olursa, bir kısım birlikleri de hazırlamaları konusunda da emir verdim. Ayrıca, bu İstanbul'daki birliklerimizin dışında bize İstanbul'u takviye edecek veya Trakya'dan gelecek olan birliklerin gelmesini önleyecek olan Tekirdağ-Çerkezköy'de bir tugayımız var, o tugay komutanlığımızı da 3. Kolordu Komutan Vekilimiz Yavuz Paşa vasıtasıyla emir vererek onların da gerekli hazırlığı yapmasını ve emir verildiği takdirde tarafımdan, İstanbul bölgesine intikal etmeye hazır olmaları emrini ilettik. 3. Zırhlı Tugay Komutanımız da tereddütsüz olarak emrimizi uyguladı. Yaklaşık 23.45 civarına kadar hem Sayın Valimiz, ben ve İl Emniyet Müdürümüz, artı bir de 3. Kolordu Komutan Vekilimiz bu Boğaz Köprüsü bölgesinde kaldık ve daha sonra oranın güvenli olmadığı, daha güvenli bir yerde çalışmamızın uygun olacağını değerlendirerek bir başka bölgeye geçtik. İl Emniyet Müdürümüz ve Yavuz Paşa, Boğaz Köprüsü'nde kaldı, biz Sayın Valimizle birlikte bir başka bölgeye geçtik. O daha sonra başka bir yer değiştirdi tekrar. O ikinci yer değiştirdiğimiz esnada, devamlı, gerek 5. Kolordu, Çorlu'yla, gerekse Gelibolu'yla gerekse yanından ayrılmış olduğum Yavuz Paşa'yla temaslarımız devam etti. Yaptığımız ilk değerlendirmelerde, hem köprüde hem daha sonraki değerlendirmelerde, bu birliklerin, menfur darbe girişimine katılan birliklerin de içinden belli bir kısmının darbeye iştirak ettiğini öğrenince biraz daha içimiz İstanbul açısından rahatladı. Dolayısıyla, bizim için önemli olan o noktada artık hem daha fazla birliğin kışlalardan çıkmasını önlemek hem de Trakya'daki birliklerimize sahip olmak şeklinde genel stratejiyi belirledik ve bu kapsamda, Yavuz Paşa'nın verdiği emirle, kendisi temas kurabildiği komuta kademesindeki bazı personelle birlikte, hem 2. Zırhlı Tugay dediğimiz Kartal-Maltepe'deki hem de Hasdal tarafındaki tugayın kışlasında kontrolü

ele geçirmek maksadıyla kendisi görevlendirmeler yaptı. Bu ikinci yerde faaliyetlere devam ederken birçok kişiyle telefonla görüştüm. Bu görüştüğüm kişiler içerisinde de, daha önce basına yansımış olduğu gibi, Eski Genelkurmay Başkanımız Necdet Özel Paşa'yla da görüştük. Kendisiyle 2 veya 3 defa -tam olarak hatırlamıyorum ama birden fazla değil, 2 olduğu kesin- görüşme yaptım. Kendisi tarafından bazı konular gündeme getirildi ve karşılıklı görüştük.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hangi konularda Paşam?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – “Hangi konular?” derken, genelde Sayın Genelkurmay Başkanımızın, resmin ne olduğunu görmek anlamında, hangi birliklerin ve kimlerin bu faaliyetlere iştirak ettiği konusunda soruları oldu, ben de kendisine o kapsamda soruları cevaplandırdım. İkinci aşamada da, yine olayın nasıl gittiği ve o birliklerin katılım konusu gündeme geldi, gene o konuda kendisine birkaç cümle ifade ettim ve bu arada da, Sayın Valimizle yaptığımız görüşme sonucunda da televizyona bir açıklama yapmamızın yararlı olacağını değerlendirdik. Sayın Valimiz kendi görev sahası itibarıyla, ben de kendi görev saham itibarıyla, öncelikle Sayın Valimiz bir açıklama yaptı ve müteakiben kendisinin açıklamasını müteakip ben bildiğinin açıklamayı yaptım. Açıklamayı yaptıktan sonra, tabii, saatleri ve zamanları hatırlamam mümkün değil ama...

BAŞKAN – Başkanım, kayda geçmesi bakımından, o açıklamanızı özet olarak ifade ederseniz çok iyi olur.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yapmış olduğum açıklamada, bu menfur darbeyi yapanların Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde küçük bir grup olduğunu, bu darbe girişiminin önlenmesi maksadıyla, emir-komuta zinciri içerisinde 1. Ordu Komutanlığınca her iki türlü tedbirin alındığını, halkımızı bu konuda endişeye sevk edecek bir durum olmadığını ifade ettim. Bu görüşmeler esnasında yine Ege Ordu Komutanımız beni aradı, Orgeneral Abdullah Recep. Kendisi bu açıklamanın, yani tarafımdan yapılan açıklamanın iyi olduğunu ifade etti ve kendisinin de açıklama yapacağını ifade etti. Bunun üzerine, kendisiyle konuşurken, değerlendirme yaparken, Kara Kuvvetleri Komutanlığı içerisinde hem onun hem de benim temasta olduğum komuta kademesi içerisinde benden daha kıdemli bir kimsenin olmadığı konusu gündeme gelince, ben de kendisine hem 2. Ordu hem de 3. Ordu Komutanıyla da görüşerek yapmış olduğumuz benzer açıklamaları -Ege Ordu Komutanımıza o aşamada o açıklamayı yapmamıştı- onunla birlikte, hem 2. hem de 3. Ordu Komutanımızın açıklama yapmasının uygun olacağını değerlendirdik ve 3. Ordu Komutanıyla da görüştüm. Ancak 2. Ordu Komutanıyla da 2 defa görüştük Serdar Paşa'mızla da, 3. Ordu Komutanıyla da 2 defadan 1'inde görüştüm ama önde mi, önceki konuşmada mı, arkadaki konuşmada mı, hakikaten, gerçekten hatırlamıyorum ve onların da açıklama yapmasının yararlı olacağını, en azından Silahlı Kuvvetler olarak bir bütünlük sağlayacağını olayın değerlendirdik ve sonra gelinen nokta itibarıyla, Ege Ordu Komutanımız ile 3. Ordu Komutanımızın telefon numaralarını aldılar. Zaten bende vardı. Telefon numaralarını Valilik vasıtasıyla televizyon kanallarına ilettik. Hangi kanal olduğunu şu anda hatırlamıyorum. Valilik kanalıyla iletildi ve neticede kanallar hem 3. Ordu Komutanımızı hem de Ege Ordu Komutanımızı arayarak, onların da televizyona bağlanarak açıklama yapılması sağlandı. Daha sonra da benim emir komutam altında olan Çorlu'daki ve Gelibolu'daki kolordu komutanları vardı. Onların telefon numaralarını da gene Valilik kanalıyla televizyon kanallarını iletmek suretiyle o ikisinin de açıklama yapmasını sağladık. Dolayısıyla, benim açıklamamın yanında bu komutanlıkların da açıklama yapması tamamen artık Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu işin içerisinde olmadığı konusunda halkımıza ve milletimize yeterli güvenciyi verdiğini değerlendiriyoruz. Buradaki çalışmalar esnasında, belirttiğim gibi, devamlı olarak diğer kolordularla temastaydık. Bunlar esnasında Çorlu'ya bağlı Lüleburgaz bölgesindeki bir birlikte bir hareketlenme oldu. Başlangıçta bir birlik çıkarken Kolordu Komutanımız devreye girerek onu önledi

fakat arkasından bir başka birlik İstanbul istikametinde hareket etti. O hareketi önlemek için de hem Sayın Valimiz Kırklareli Valisiyle hem de Kolordu Komutanımız görüşmek suretiyle, yol önlere bu gişelerde önlenmesi ve kesilmesi konusunda tedbirler alındı. Bu arada da, her ihtimale karşı, “Oradan geçmeler.” düşüncesiyle, 3’üncü Zırhlı Tugay’a Tümgeneral Yavuz vasıtasıyla verdiğim emirle bir bölük kadar birliği de İstanbul yoluna çıkararak onların yolunu kesmek üzere tedbir aldık ama onlar da oraya gelemeden gişelerde kaldılar. Bunun dışında, Edirne’de çok ufak birkaç hareket oldu. Gelibolu kolordu bölgesindeyse, askerî birliklerden ziyade, oraya Çanakkale’de tarihî yerleri gezmek ve etüt yapmak maksadıyla gelen Harp Okulu öğrencileri vardı. onların bir hareketlenmesi oldu. Onu da Kolordu Komutanımız durdurdu. Dolayısıyla, 2. ve 5. ; yani, Gelibolu ve Çorlu’dan önemli bir sıkıntı çıkmadı. Bu arada “3. Zırhlı Tugayı İstanbul’a getirelim mi, getirmeyelim mi?” tartışmaları aramızda devam ederken, zaten halkımız da darbeyi önlemek maksadıyla girişimde bulunmaya başladığında o birlikleri de getirsek, onların da gene halkımız arasından geçip yani kendilerinin menfur darbeye katılanlar olmadığını ispat etmeleri biraz zor ve sıkıntılı olacaktı. Bu aşamalarda ihtiyaç duyulmadığı için onu da oraya getirmedik. Dolayısıyla, bu şekilde geceyi geçirmeye müteakip, saat 6.30 civarıydı herhâlde veya 7’ye doğruydı, Sayın Valimizle birlikte, Sayın Cumhurbaşkanımızın gelmiş olduğu havaalanına doğru gidip, Sayın Cumhurbaşkanımızın yanına katılıp kendisini hem durum hakkında bilgilendirmek hem de direktiflerini almak maksadıyla Sayın Valimizle birlikte deniz yoluyla önce karşıya, oradan da havaalanına geçtik ve havaalanında Sayın Cumhurbaşkanımıza o ana kadar gelinen durum itibarıyla durumu hakkında bilgi arz ettim ve ondan sonraki safhada da 7.30’dan, 8’den sonra da Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Sayın Başbakanımızın vermiş olduğu direktifler kapsamında diğer faaliyetleri icra ettik. O icra edilen faaliyetler içerisinde de önem taşıyanlar Akıncı veya Mürted Hava Üssü’nün uçaklar tarafından kullanılmaz duruma gelmesi ve oradaki kontrolün ele alınması konusu önem taşıyordu. O faaliyetleri icra etmeyi müteakip saat 11 gibi de basına yaptığım bir açıklama var ve o açıklamayı müteakip zaten olay o saatlere geldiğimizde yavaş yavaş şekillendi ve bir sıkıntı kalmamıştı dolayısıyla olaylar da bu şekilde sonuçlandı.

O geceyle ilgili olarak benim değerli heyetinize arz edeceğim hususlar bunlar.

Arz ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

O geceyle ilgili yaptığımız açıklamalar itibarıyla aydınlatıcı bilgi verdiniz.

Şimdi, Sayın Başkan, sizin, İstanbul 1’inci Ordu Komutanı olarak ayrıca şu andaki ifadelerinizden de görüşmeler yaptığımız Gelibolu, Çorlu, Ege Komutanlıklarında da rütbe olarak kıdemli komutan olduğunuzu öğrenmiş oluyoruz.

Şimdi, tabii, Komisyonumuz hem o gece yaşananlar fevkalade önemli hem de bu darbe girişimini kimin organize ettiği konusu önemli. Şimdi, bu süreci geceleyin yönettikten ve bütün ülkemizi rahatlatan vatanına bağlı askerlerimiz, Emniyetimiz, vatandaşımızın ortak duruşuyla darbe girişiminin püskürtülmesinden sonra elbette ki “Nasıl oldu da Silahlı Kuvvetler içinde asker elbisesi giymiş –sizin de ifade ettiğiniz gibi- bir grup hain böyle bir girişimde bulundu? Bunlar nasıl organize oldu? Nasıl fark edemedik?” şeklinde mutlaka bir muhakeme, muhasebe yapmışsınızdır diye düşünüyorum. Bu çerçevede, şöyle bir sorum olacak: Siz 1’inci Ordu Komutanı olarak Silahlı Kuvvetler içinde darbe girişimi yapması muhtemel bir ideolojik yapılanma, bir örgütsel yapılanma olduğu konusunda önceden bir bilginiz, istihbari bir bilgi veya tahmininiz veya bu çalışmalarla ilgili, adına ne dersek diyelim, en azından ihtimalat olarak düşündüğünüz bir durum söz konusu muydu?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yanı, açıkça ifade etmek gerekirse böyle bir ihtimalat hiç düşünülüyordu ve değerlendirme olarak hiç yoktu ama Türk Silahlı Kuvvetlerinin içerisinde Fetullahçı terör örgütüne mensup kişilerin olup olmadığı konusunda zaman zaman istihbarat birimlerinden gelen duyular mutlaka oluyordu. O duyular esnasında kimlerin bu oluşum içerisinde olabileceği konusunda zaman zaman fikirlerimiz oluyordu ancak bu oluşumun hiçbir zaman için bir darbeye dönüşeceği konusunda kimsede bir kanaat hasıl olmamıştı.

Tabii, sorunuzun içeriğine girdiğimizde “Bu aşamaya gelinceye kadar ne oldu?” anlamı çıkabilir, öyle değerlendiriyorum. Tabii, bunu değerlendirirken sadece Türk Silahlı Kuvvetlerindeki yapılanmayı ele alırsak olumlu ve gerçekçi bir sonuca ulaşmamız mümkün değil yani bu yapının Türkiye Cumhuriyeti’nin tüm kurum ve kuruluşlarında gelmiş olduğu durumu dikkate alıp ve bu toplumun da bir parçası olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin de bundan etkilenmiş olduğunu bir kere dikkate almamız gerekiyor.

İkinci olan husus da bu Fetullahçı terör örgütünün devlete sızma kapsamında izlediği yöntemler konusu belki gündeme gelebilir. Ayrıca, dönemler içerisinde Fetullahçı terör örgütüne bakış açısını belki dikkate almak lazım. Bütün bunları yan yana koyduğumuzda belki bir sonuca varabiliriz. Tabii, buradaki sonuç da daha ziyade, bu yapılanmanın bu şekilde nasıl geldiğini dikkate alarak “Gelecekte bununla tekrar karşı karşıya gelmemek için ne gibi tedbirler alınması gerekir?” noktasına bence gitmek için bunun üzerinde... Ki zaten Komisyonunuzun çalışma amaçlarının içerisinde birisi de o diye değerlendiriyorum. Dolayısıyla, buraya baktığımızda, başlangıçta, ilk yıllardan yani 80’li yıllardan itibaren terör örgütünün bu çalışma içerisinde olduğunu farz ve kabul ettiğimizde, başlangıçta uygulamış olduğu insan kaynağını değerlendiriyor. Bu kapsamda, Türk Silahlı Kuvvetlerinden atılan ve ihraç edilen kişilere baktığımızda, hiçbirisi Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde almış olduğu eğitim sonucunda bu terör örgütüne katılmış kişiler değil, tamamı Türk Silahlı Kuvvetlerine katılmadan önce, daha ortaokul çağlarında –ki ifadelerinde de bunu açıkça ifade ediyorlar- almış oldukları eğitim ve yetiştirilmiş oldukları sorgusuz sualsiz olarak ve hiçbir mantık değerlendirmesi yapmadan kendi örgütüne itaat edecek bir insan tipi yetiştirerek buraya gelmişler. Bu noktadan itibaren baktığımızda, Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilgili olarak sistemi sorgulayacak olursak; birincisi, personel temini esnasındaki sıkıntılar dikkate alınabilir. İkincisi de personel aldıktan sonra da takip ve kontrol edilmesindeki sıkıntılar dikkate alınıyor. Ancak, her iki noktada da kilit nokta, alınacak kişilerin, sınavı kazanmış olsa bile, sınavı kazandıktan sonra herhangi bir yasa dışı örgüt veya yapılanmaya mensup olup olmadığının tespit edilmesi konusu önem taşıyor. Bu kapsamda da Türk Silahlı Kuvvetlerinin maalesef kendi bünyesinde herhangi bir istihbarat birimi veya kaynağı yok dolayısıyla diğer kurumlardan gelen istihbarat bilgilerine dayanarak personel alımını icra ediyor. Bunu hiçbir zaman için sorumluluğu Türk Silahlı Kuvvetlerine atmak manasında söylemiyorum, gerçeği ifade etmek için yüce heyetinize arz ediyorum. Dolayısıyla, bana göre, geleceğe yönelik bir değerlendirme yapılacak olduğunda bu birinci konu. Bu personel temini konularını sadece Türk Silahlı Kuvvetleri için değil, kamudaki tüm kuruluşlardaki sınavlarda; bir, soruların güvenliği; iki, alınacak kişinin seçimi... Soruların güvenliği olarak olaya baktığımızda da -açık kaynaklara da yansıdığı şekilde- birçok sorunun bu örgüt tarafından alındığı ve kendi mensuplarına verildiği de açıkça görülüyor. Bu konuda Türk Silahlı Kuvvetleri de 2000 yılından itibaren -tarihini tam söyleyemeyebilirim, yanlış bilgi vermek istemiyorum ama kabaca 2000’li yıllardan itibaren- hem askerî liselere hem de harp okullarına alışı ÖSYM’nin yapmış olduğu sınavlara bağladı. Dolayısıyla, bütün yazılı sınavların tamamı 2000’li yıllardan itibaren Türk Silahlı Kuvvetlerinin dışında yapılan bir sınav sonucu oluyor. Silahlı Kuvvetler olarak bize kalan sadece mülakatların yapılması konusu dolayısıyla bizim açımızdan bu mülakatlar önem taşıyor. Tabii, bununla birlikte, Silahlı Kuvvetlerin bu almış olduğu tedbirle cemaatin şekil değiştirmesini dikkate alırsak

belli bir yerden itibaren cemaat legal görünümlü illegal yapıya dönüşüyor ve bir noktadan sonra da terör örgütüne dönüşüyor. Silahlı Kuvvetler de bununla bağlantılı olarak aldığı tedbirleri de devamlı olarak aslında geliştirmeye çalıştı. Örneğin, son zamanlarda bu mülakat komisyonlarına da sızmanın olabileceği ihtimaline karşı tedbir almak maksadıyla... Örneğin -almış olduğu tedbirlerden bir kısmı- 5 tane komisyon varsa -5 olarak yoktur mutlaka, değişik sayılarda çünkü- 15 komisyon belirleniyor. 15 komisyonun hangi numarayı alacağı 1'den 5'e kadar kurayla belli oluyor. O komisyona gidecek olan, gelen, sınavı kazanmış, yazılı sınavı kazanmış kişiler de yine kurayla hangi komisyona gideceğini belirliyor. Hatta, son senelerde bu komisyonların başına general seviyesinde ve hatta, son senelerde korgeneral seviyesinde personel görevlendirme suretiyle işin ciddi bir şekilde yapılması gerçekten büyük gayretler sarf edildi. Tabii, bunu aldıktan sonra bir de Silahlı Kuvvetlerde hizmet ettiği sürece ne yapıp ne yapmadığını takip etmek, herhangi bir yasa dışı oluşuma dâhil oldu mu, olmadı mı, onu takip etmek için de bir tedbir almak gerekiyor. O kapsamda da yine Türk Silahlı Kuvvetlerinin maalesef bünyesinde onları takip edecek yasal anlamda bir teşkilatlanma yok, dolayısıyla bu konuda da belki bir tedbir alınmasında yarar var diye değerlendiriyorum.

Bu konuda kabaca arz edeceğim bunlar. Eğer somut sorular varsa cevaplayabilirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Dündar, tabii, açıklamanızda, yine “Haber alır almaz hiyerarşi içinde bir kalkışmanın olmadığı tespitlerimden sonra bir rahatladık, ona göre tedbirler aldık.” anlamında ifade ettiniz. Tabii, biz hep beraber şunu biliyoruz ki darbe girişimi Silahlı Kuvvetler içinde, hiyerarşi içinde olsa da, hiyerarşi dışı bir cunta tarafından yapılsa da hepsi Anayasa ve kanunlarımız çerçevesinde gayrimeşrudur, suçtur ama sanıyorum, o günkü, 15 Temmuzdaki kalkışmanın böyle bir hiyerarşik yapıda olmadığını ifade etmek için bunu dile getirdiniz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Eğer yanlış anlaşılırsa tekrar ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Hayır, hayır...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Oradaki ifademiz, birlik sayısının az olduğu ve bu maksatla, bir kere, darbelerin yasa dışı olduğu. Ve, şu anda Türk Silahlı Kuvvetlerinde hiçbir personelin darbeyi benimsemediğini açıkça burada ifade etmek isterim bir kez daha. Oradaki düşüncelerim, sadece karşımızda az bir birliğin olması bizi bastırmak anlamında rahatlatı.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Orada bir yanlış anlaşılma da yok, belki genel anlamda ben Komisyon Başkanı olarak bunu söyleme gereği duydum.

Şimdi, üst rütbeli generallerden önemli bir kısmının sevk ve idaresinde ve katılımıyla bu kalkışmanın gündeme geldiğini -en azından kamuoyuna yansıyan bilgilerden- anlıyoruz ve bunu araştırıyoruz. Sizce -yakinen tanıdığımız için- şu anda darbe girişimi suçundan tutuklu olup haklarında soruşturma devam eden üst rütbeli generallere baktığımızda veya üst rütbeli subaylara baktığımızda bunları şu dönemin... Ki Harp Okulu mezuniyet tarihine göre sanıyorum, işte, 1994'lü, 1995'li, 2004'lü, böyle bir anlatım da var Silahlı Kuvvetler içinde. Böyle bir vasıflandırma yani “Şu dönemin üst rütbeli subayları, generalleri buna öncülük etti.” diyebilir miyiz, böyle bir kanaate vardınız mı Sayın Dündar?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Benim şahsi fikrim, öyle bir kanaate varmak yanlış olur diye değerlendiriyorum. Ancak, olaya şu boyutuyla belki bakılabilir: Her geçen yılda... 1980'li yıllarda başlayan bir faaliyet dedik, “Türk Silahlı Kuvvetlerine sızma o yıllardan, 1984'lü yıllardan itibaren başladı.” dediğimizde her yıl bu sızma oranının arttığını değerlendirirsek

belki 2000’li yıllara geldiğimizde, 2010’lu yıllara doğru geldiğimizde bu sızma oranı daha fazla olmuş olabileceği için o devrelerden katılan miktar belki fazla olabilir. Yoksa, belli bir devrenin bir araya gelip de bunu yapacağı konusunda bende herhangi bir fikir oluşmuş değil.

BAŞKAN – Peki efendim, en üst rütbeli... Şu anda haklarında soruşturmalar sürüyor, tabii, adli soruşturma boyutu ayrı bir konu. Hangi dönem? Yani “1980’li yıllardan itibaren” dediğinize göre, en üst rütbeli komutan hangi dönem harp okulu mezunu olarak anılır, anılıyordur? En azından, biliyorsanız...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – İsterseniz –buna cevap vermeyeyim demeyeyim de- daha yargılama devam ettiği için kimin suçlu, kimin suçsuz olduğunu şu anda ifade etmek, dolayısıyla, “Bu devrede en yüksek bu var.” demek yanlış olabilir diye değerlendiriyorum, onun için, müsaadenizle cevap vermeyeyim bu soruya.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bir de şunu merak ediyorum: 1’inci Ordu Komutanlığı olarak özellikle, 17-25 Aralıktan sonra yani yargı aracılığıyla bir darbe girişimi gündeme geldikten sonra Türkiye’de adli makamlarda, Emniyet makamlarında, önceden “cemaat” olarak anılan, şimdi “Fetullahçı silahlı terör örgütü” olarak ifade ettiğimiz bu yapılanmayla ilgili “paralel devlet yapılanması” adıyla soruşturmalar başladı –özellikle, adli süreç olarak ifade ediyorum- açılan davalar oldu yargı mensuplarıyla ilgili, dolayısıyla, 17-25 Aralık süreci âdeta bir milat gibi anılır oldu. Bu tarihten sonra da Türkiye’de Emniyet, yargı, diğer kamu kurumlarında paralel devlet yapılanması var ve bunun özünü de Fetullahçı terör örgütünün oluşturduğu noktada soruşturmalarla, davalarla gündeme geldi. Bu, gündemi oluşturduğunda, en azından 1’inci Ordu Komutanlığı olarak sizin bünyenizde adli veya idari işlem yapıp ya da işlem yapılması için Genelkurmay’a fezleke, dosya hazırlayıp sunduğunuz böyle bir çalışma oldu mu Sayın Dündar?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Şöyle ifade edeyim: 1’nci Orduda ben bir yıl süreyle çalıştım. O bir yıllık süre içerisinde tabii, kimin hangi yasa dışı örgüte mensup olduğu konusu bize iki yolla gelebiliyor, ordu karargâhı ve ordu komutanlığı olarak kabul edersek ki bu, bütün makamlar için aynı. Birincisi, personelin “bir ve ikinci amirleri” dediğimiz veya “sıralı amirleri” dediğimiz kişilerin o kişiler hakkında bir kanaati hasıl olup yukarıya göndermesi; ikincisi de, “üst komutanlık” dediğimiz komutanlıklardan alınan, diğer güvenlik birimlerinden alınan duyumların ve bilgi ve belgelerin yansımaları suretiyle oluyor. Ancak zaten özellikle general seviyesinde böyle bir bilgi ve duyum olduğu takdirde doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca bu faaliyet icra ediliyor. Bildiğim kadarıyla da daha önce de Genelkurmay Karargâhında bu konuda açılan soruşturma var.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

İlk konuşmanızda kaçırdıysam başışlayın, Sayın Cumhurbaşkanını telefonla arayarak İstanbul’a davet ettiğiniz, kendisiyle bu konuda, darbeye katılmadığınız birliklerinizle beraber yasal, anayasal çerçevede hareket ettiğiniz noktada bir telefon görüşmesinden bahsediliyor. Böyle bir görüşmeniz oldu mu?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, Sayın Cumhurbaşkanımızla böyle bir görüşmem olmadı. Sayın Cumhurbaşkanımızla ilk defa 16’sı sabahı havaalanına gittiğimde yüz yüze gelerek kendilerine bilgi arzım oldu. Onun dışında, bir de havaalanına doğru giderken Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Genelkurmay Başkanlığına vekâlet edildiğim konu telefonla emredildi. Bunun dışında daha önceden Sayın Cumhurbaşkanımıyla herhangi bir görüşmem ve arzım olmadı.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Cumhurbaşkanından o emir kaçta geldi acaba? Genelkurmay Başkan Vekili olarak atanmanız saat kaçta oldu?

BAŞKAN - Sezgin Bey, eğer müsaade ederseniz, notunuzu alın, soru sırası vereceğim.

Şimdi, tabii, ben arkadaşlarıma da soru imkânı sağlamak için kısa olarak sorularımı ifade ettim.

Son sorum: Eğer -tabii ki çok uzun bir konu yani bu konuda konferanslar verilir, saatler geçer, o anlamda değil- sadece belki hazırlık olarak yaptığınız madde başlıkları olarak -bizim de görevimize tam girdiği için- Fetullahçı terör örgütünün -ilk planda onun- ve benzer örgütlerin bir darbe girişimine kalkışmaması noktasında "1, 2, 3..." diyerek birkaç öneri sayabilir misiniz, alınması gereken önlemlerle ilgili. Tamamen... İfade de ettiniz ama böyle bir şey söyleme ihtiyacınız varsa onu sormuş oluyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - İfade ettim, evet.

Yani, 1'incisi: Öncelikle bu tür yapılanmaların çok yakından, devlet tarafından takip edilmesi gerekiyor, gerekli güvenlik birimleri kapsamında. Dolayısıyla, bu takip sonucunda da diğer kurum ve kuruluşlarla yakın koordinasyon içerisinde, özellikle kurumlara personel alımı esnasında özel bir dikkat gösterilmesi gerekiyor. Müteakiben de, hizmeti süresi esnasında -daha önce de ifade ettiğim gibi- takip ve kontrolünü sağlayacak tedbirlerin alınması büyük önem taşıyor. Tespit edildiğinde de yasal zemin hazırlanmak suretiyle kurumla olan ilişkilerinin de rahat bir şekilde kesilmesine imkân verecek yasal düzenlemelerin yapılması bence uygun olur diye değerlendiriyorum.

BAŞKAN - Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi arkadaşlarımızın düğmeye basma sırasına göre sorularını alıyorum.

Aytun Bey, buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Değerli Paşam, hoş geldiniz, şeref verdiniz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Teşekkür ederim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Öncelikle, darbeyi Türk milletiyle birlikte engelleyen Türk askerlerine şahsınızda teşekkür ediyoruz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Sağ olun, teşekkür ederim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Eğer böyle bir çaba olmasaydı bu kötü niyetliler başarıya ulaşabilirlerdi.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanıyla -basının da yazdığı gibi- bir görüşmeniz olmadığını söylediğinize göre, şahsınız hakkında Cumhurbaşkanının İstanbul'a gelmesi konusunda Sayın Bahçeli'yi referans gösterdiğinizde dair haber de doğru mu, değil mi?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Doğru değil. O konuda da herhangi bir arzım olmadı Sayın Cumhurbaşkanımıza.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Tamam. Çünkü Türk ordusunun bir subayı için çok önemli diye düşünüyorum, bunun aydınlanmasını özellikle istedim bu anlamda.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Evet, teşekkür ediyorum.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Konuşmanızın bir yerinde bu örgütün TSK'ya yerleşmesinde dönemsel sıkıntılardan söz ettiniz. Bu dönemsel sıkıntılar da, siyasi iktidarın YAŞ'taki tutumları, Sayın Cumhurbaşkanının sözlerinde ifadesini bulan "Ne istediniz de vermedik?" sözleri ve siyasi iktidarla birlikte bu örgütün yaptığı Poyraz ve Ergenekon davalarının nasıl bir etkisi olmuştur?

Sorularımın hepsini birden mi sorayım yoksa cevap verdikten sonra mı?

BAŞKAN - İyi olur, 3'üncü sorunuzu da alalım.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Şimdi, Değerli Komutanım, o gece sizi...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Davaları söyler misiniz, tam anlayamadım, kusura bakmayın, kaçırdım.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Poyraz, Ergenekon, Balyoz gibi davalar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Evet.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Bunları, biliyorsunuz, o zaman bu örgüt siyasi iktidarla birlikte yürütüyordu.

Şimdi, Değerli Komutanım, bir başka sorum da şu, son olarak: Sizin de o gece güvenlikte olmadığınızı anlaşıyor. Dolayısıyla, Sayın Cumhurbaşkanının İstanbul'a gelmesi de bu anlamda bayağı riskli bir karar. Bu konuda, İstanbul'a gelmesi konusunda Sayın Cumhurbaşkanının güvenliği nasıl sağlandı, kimler tarafından temin edildi ve uçağın güvenle gelip havaalanına inmesi nasıl başarılıydı?

Siz saat kaçta atanmıştınız vekâleten efendim?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Karşıya geçmeyi müteakip, havaalanına doğru intikal esnasında, yani altı buçuk, yedi gibi.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Yani, Sayın Akar'ın kurtarılma operasyonu atanmanızdan sonra mı olmuştu?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Herhâlde öyle diye değerlendiriyorum. Kurtarılması saatini tam olarak bilmediğim için yanlış bir şey ifade etmeyim ama benim...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Tamam. Yani, ona bir müdahaleniz oldu mu kurtarılması konusunda?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, olmadı.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Tamam, bu konudaki sorumdan vazgeçiyorum. Eğer olmuş olsaydı Sayın Akar'ın 2 darbeciyle aynı helikoptere bindirilmesine nasıl izin verdiniz diye soracaktım ama bunu çekiyorum. Diğer iki soruyu, lütfederseniz, cevaplırsanız sevineceğim.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - “Dönemsel” derken, hiçbir şekilde Şûrayla bağlantı kurarak o kelimeyi ifade etmedim yani söylediklerim hiçbir zaman için siyasi bir değerlendirme değil. “Dönemsel olarak”, ifade ettiğim, sadece Fetullahçı terör örgütünün bir dönem -ki Sayın Başkanımız da ifade etti- normal faaliyetlerini icra ederken bir dönemden sonra devlet literatüründe legal görünümlü illegal yapı olarak yerini alması, müteakiben de bu menfur darbe girişiminden sonra da “silahlı terör örgütü” olarak isimlendirilmesi konusuyla ilgili. Yoksa o “dönemsel olarak...”

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - 2004 galiba, değil mi, bu örgütün takip edilmesini isteyen ilk Millî Güvenlik Kurulu kararı?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Bilmiyorum, yanıtlayabilirim tarih olarak.

BAŞKAN - Cevapları alalım Aytun Bey.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Dolayısıyla bu “dönemsel olarak” dediğim konuyu da Askerî Şûra çalışmalarıyla ilgili herhangi bir bağlantılı olarak söylemedim, onunla da bir bağlantı kurmuyorum, onu açıkça ifade etmek isterim.

Onun dışında, Ergenekon, Balyoz gibi davalarla olan ilişkisini ifade ettiniz. Bunu şöyle değerlendirmekte yarar var diye düşünüyorum: Örgütün ana amacı Silahlı Kuvvetlere sızmak. Dolayısıyla, eğer olaya “Bu ortaya çıkmış olan davalar örgüte nasıl yardımcı olmuş?” gözüyle bakacak olursak, bir kısım Silahlı Kuvvetler mensubunun bu davalar vasıtasıyla görevden uzaklaştırılmasıyla onlar bu ortaya çıkan boşlukta daha rahat bir ilerleme imkânı buldular diye değerlendirebilirim. Ama sorunuzun ikinci bölümüne herhangi bir katılım yapmıyorum.

Bunun dışında güvenlik konusunu sordunuz. Onunla bağlantılı neyi sordunuz bilmiyorum ama, evet, güvenlik konusu vardı.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – O soruya ben geriye çektim ama şunu soracağım: Sayın rahmetli Hablemitoğlu'nun ve Yavuz Selim Demirağ'ın kitaplarından bilginiz var mı?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Yok, bilmiyorum, o konularda bir şey söylemem mümkün değil.

BAŞKAN – Şimdi, Aytun Bey...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yani Sayın Hablemitoğlu'nun ve Yavuz Selim Demirağ'ın kitaplarından haberinizin olmadığını söylüyorsunuz, peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, Aytun Bey, teşekkür ederim.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, kitaplardan haberim olmadığını söylemiyorum.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yani kitapları okudunuz mu diye soracaktım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum ben.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - İzin verir misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN - Efendim, yalnız, diğer arkadaşlarımızın...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yani, şimdi, kötü bir şey sormuyorum ben.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - O zaman, müsaade ederseniz, cevap vermeme hakkımı kullanayım çünkü sorudan başka yere gidebilecek gibi görünüyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkan, devamlı müdahale ediyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır ama her arkadaşımıza üçer soru olduğu için diğer arkadaşlarımızın hukuku açısından söylüyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) - Sayın Başkan, üçer soru da, yani, bir parça fazla başka şeyler içerebilir.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum arkadaşlar, gayet güzel. Bakın...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Aslında, Başkanlık teamülünde, Sayın Başkan, en son konuşması gereken, en son bu soruları sorması gereken sizden dakikalarca sorular sordunuz...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Aytun Bey.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Paşam, ben de sorularımı peş peşe sormak istiyorum.

1'inci: O gece, 15 Temmuz gecesi okunan bir bildiri var. Bu bildiri hazırlayan “yurtta sulh konseyi”nin kimlerden oluştuğunu biliyor musunuz? Bunların içerisinde sizin 1. Ordu Karargâhından da sizin emrinizin altında olan kimse var mı?

2'nci sorum: Önceden darbe girişimi ya da Fetullahçı terör örgütünün başta sorumlu olduğunuz 1. Ordu ve Türk Silahlı Kuvvetlerindeki yapılanması hakkında ne kadar bilginiz vardı? Bunlardan bir tanesi de gene geçen hafta dinlediğimiz Kurmay Albay Mustafa Önsel Bey'in yazmış olduğu bir kitap var, bu kitap dışarıdan yazılanlara göre isimler de içermesi bakımından, ordunun içinden yazılanlar, isimler de ifade etmesi bakımından önemli bir şey. Bu kitaptan sizin ne kadar bilginiz vardı? Bu kitaptaki isimlerle ilgili ne kadar bilginiz vardı?

3'üncü sorum da: Her yıl düzenli olarak Yüksek Askerî Şûra toplantıları yapılmaktadır. Bu toplantılarda da elbette ki Türk Silahlı Kuvvetlerinin genel durumu değerlendirildiği gibi özellikle yaz Şûrasında tamamıyla terfi edecek personelin değerlendirilmesi gündemdedir. Tabii ki 100'den fazla generalin darbenin içerisinde bulunduğu da 15 Temmuz günü ortaya çıktı. Siz de bir orgeneral olarak aynı zamanda Yüksek Askerî Şûra üyesisiniz. Burada personeli değerlendirirken terfi edecek, general olacak personelle ilgili istihbari bilgilerin kaynağı nedir? Bu bilgileri kim temin ediyor? Yani siz Genelkurmayın, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendi içinde böyle bir kaynağı olmadığını söylediniz ama muhakkak sonuçta bunlarla ilgili terfi değerlendirmesi sırasında tekrar bir güvenlik soruşturması, bir istihbarat değerlendirmesi yapıldığını biliyoruz ya da yapılmıyorsa neden yapılmadığı konusunda sizin fikirlerinizi öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Mehmet Bey, teşekkür ediyorum.

Sayın Dündar, buyurun.

Kısa, öz olursa çok seviniriz mümkün olduğunca.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Peki.

“Yurtta sulh konseyi” kimlerden...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Kısa ve öz olmasına gerek yok Sayın Başkan ya...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ya, arkadaşlar, müdahale edince, şimdi...

BAŞKAN – Efendim, her sözüme lütfen... Yani burada ben de anlattığımı çok iyi anlatıyorum, elbette ki muhatabımız da çok iyi anlıyor. Zamanı da ekonomik kullanma bakımından bunu söylüyorum. Lütfen...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şu anda en önemli misafirlerimizden birisi var.

BAŞKAN – Onda hiç şüphe yok, can kulağıyla dinliyoruz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Yani, çok ciddi bir bürokrati dinliyoruz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - “Yurtta sulh konseyi”nin kimlerden meydana geldiği konusunda hiçbir fikrim yok, şu ana kadar da herhangi bir açıklığa kavuşmadı. Yani benim bir bilgim yok, o şekilde açıkça ifade etmek isterim.

Darbe girişimi konusunda önceden herhangi bir bilgimiz yoktu. Bu, Sayın Mustafa Bey'in söylemiş olduğu kitapta isimler geçiyordu diye... Tabii, Türk Silahlı Kuvvetleri istihbarat kaynağı anlamında diğer güvenlik birimlerinden aldığı gibi açık kaynakta da sadece bu kitapta değil, bazı -ne bileyim-televizyon programlarında da açıkça isimler ifade edilmekteydi, bunu herkes gibi biz de yakından takip

ediyorduk. Bu soruyla birlikte Şûrayı, müsaade ederseniz, ikisini birleştirerek yapalım. Çok kaba bir şekilde ifade edecek olursak, Şûra çalışmaları Şûradan yaklaşık yedi, sekiz ay önce başlıyor yani ocak, şubat ayından itibaren bu çalışmalar başlar. Bu Şûra esnasında Şûra üyesi olarak -ben sadece kendimi söyleyeyim, kendi fikrimi de ifade edeyim burada- o sene terfi senesinde kimler varsa onlarla ilgili olarak herhangi bir yasa dışı yasal yapıya mensup olan kişilerin değerlendirmeleri bize gelir. Dolayısıyla, biz onları değerlendirme dışında bırakmak suretiyle değerlendirmelerimize devam ederiz. Ama sonuçta geldiğimiz noktada bu Şûra çalışmaları ana olarak Genelkurmay karargâhında yapılmakta ve sizin de ifade ettiğiniz gibi Türk Silahlı Kuvvetlerinin dışındaki güvenlik birimlerine yazıyla da sorularak bunlarla ilgili olarak herhangi bir yasa dışı yapılanmayla bağı olup olmadıkları sorulur. Ayrıca, bu sormanın dışında da gerek açık kaynaktan gerekse duyum ve bilgiyle gelenlerle ilgili olarak da “Kendi komutanlarının bunlarla ilgili kanaati nedir?” diye ifade edilir ve sonuç olarak Şûra üyeleri olarak biz Şûraya geldiğimizde önümüzde değerlendirme yapacağımız ve konuşacağımız listeyi gördüğümüzde o listenin tüm birimlerle koordine edilmiş ve herhangi bir şekilde yasa dışı bir yapılanma ve örgütle bir bağlantısı yok olarak farz ve kabul edip değerlendirmeyi onun üzerinden sadece askerî gerekçelerle yaparız. Bilmiyorum, sorunuza cevap oldu mu?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, bu istihbarat değerlendirmesini muhakkak Genelkurmay MİT’ten, emniyetten, jandarmadan istiyor diye ben biliyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Evet.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu bilgileri... Yani şimdi mesela generallik değerlendirmesindeki bir kurmay albayla ilgili 3 ayrı istihbarat örgütümüzün de, teşkilatımızın da, siz bu 100’den fazla kişi için o zaman bu bilgileri atladığını mı bu şekilde ifade etmiş oluyorsunuz?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Yok, onu ifade etmek istemiyorum. Yani o konuda benim bir şey söylemem mümkün değil. Yani atladı veya atlamadı düşüncesiyle...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Hayır, sistemi anlatıyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama sistem de, şimdi “Herhangi bir örgütle bağlantısı olmayanlar değerlendirmeye alınır.” dedi. Yani ben yanlış anlamadıysam ifadeyi, bilmiyorum arkadaşlarımız nasıl anladı?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Doğru. Zaten herhangi bir yasa dışı yapılanmaya katılan veya üye olan bir kişiyi terfi ettirmemiz zaten bilerek söz konusu değil, kendi şahsım için ve diğer tüm komuta kademesi için de bunu ifade edebilirim açıkça.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sonuç olarak oraya geliyoruz, o da çok vahim bir iddia, inşallah doğru olmaz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aykut Bey, buyurun.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Tabii, burada belki şunu bir noktada ayırmak gerekir: Gelen duyum... Duyum ayrı bir olay, yani bir kişinin bir şeyi “Ben bunu duydum, bu, burayla bağlantılı.” demesi ayrı bir olay, bu bağlantıyı ispatlayacak bir belgenin olması ayrı bir olay. Dolayısıyla bu iki ayrımı yaparak belki konunun üzerinde düşünmekte yarar olabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Belki Mehmet Bey’in önemli sorusunun şeyi şuydu: Sizi, Genelkurmay ve ordu Fetullah Gülen cemaatini ne zaman suç örgütü olarak kabul etmeye başladı? Belki Mehmet Bey’in sorusunun devamı olur. “Çünkü örgüt bağlantısı var mı?” deyip... Yani Fetullah Gülen cemaati ordu tarafından ne zamandan beri suç örgütü kabul ediliyor?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ya da kabul ediliyor mu?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Evet, kabul ediliyor mu? Tamamlayıcı soru olarak Mehmet Bey’in sorusu bu.

Ben öncelikle şunu söyleyeyim: O gece Cumhurbaşkanı, Başbakan veya bakanlarla, sabah havalimanına gidişinize kadar herhangi bir görüşme yaptınız mı? Bu görüşmede size Cumhurbaşkanı veya Başbakan hangi talimatları ilettiler? Veya görüştüğünüz bakan var mı?

İkinci sorum: O gece, size darbe yanlısı olduğunu hissettiğiniz kimse ulaştı mı? Yani aradığında “Ya, bu işlere karışmayın.” veya işte, “Sonu güzel olur, merak etmeyin.” diye bir telefon görüşmesi veya size bu yönde telkinde bulunan herhangi bir kimse oldu mu?

Bir de, sizce... Önemli bir şey bu, çünkü siz hani normal alt rütbeli subayımız değilsiniz. Bir de teşekkür ediyoruz tabii, o gece demokrasiyi kurtarma adına verdiğiniz kahramanca ve kişisel mücadele için –bizim bildiğimiz kadarıyla- çok teşekkür ederiz onun için yasama organı adına.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Sağ olun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, deminden beri söyleniyor, 1986 yılında soruların çalınması meselesiyle başlıyor bu özellikle şeyler, daha öncesinde de yavaş yavaş gidiyor ama. Ta, 1986 yılında orada Fetullahçı yokken soruları çalacak kadar büyük bir organizasyon sizce nasıl kurulmuş olabilir? Bunu şu anlamda soruyorum: Sizce bu darbenin bir dış bağlantısı var mı, görevdeyken hiç bunu hissettiniz mi?

En son sorum da şu: Kara Kuvvetleri Lojistik Komutanı Yıldırım Güvenç “Bana Genelkurmay Başkan Vekili olarak atanan Orgeneral Ümit Dündar Akıncı’ya gitmemi emretti.” ve kendisi şöyle diyor “Akıncı’daki operasyonu ben yönettim ve ben kurtardım.” Şu anda da bu korgeneral tutuklu, bu korgenerale böyle bir emir verdiniz mi? Bu korgeneral bu görevi ifa etti mi? Eğer darbeyle bu kadar aktif olarak mücadele etmişse sizce bu korgeneral niye tutuklu olabilir? Bunu da sosyal medyadan bana sormuşlar, bana da ilginç geldiği için size yöneltiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Aykut Bey, teşekkür ediyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Teşekkür ederim.

Şimdi, başlangıçta da ifade ettiğim gibi, Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Başbakanımız dâhil olmak üzere hiçbir bakanımızla da bir görüşmem olmadı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani “Devlet Bahçeli’ye beni sorun.” gibi bir beyanımız olmadı?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, olmadı, net bir şekilde tekrar ifade edebilirim. Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Sayın Başbakanımızın direktiflerini havaalanından itibaren aldığımı bir kere daha ifade etmek isterim.

İkincisi, darbe yanlısı bir kişiyle, herhangi bir kimseyle hiçbir telefon görüşmem olmadığı gibi, hiç kimseden de bu yönde bir telkin almadım, onu da açık bir şekilde söyleyeyim.

Dış bağlantılı konusunu eğer müsaade ederseniz cevaplamayayım.

Yıldırım Güvençle ilgili, Korgeneralimizle ilgili şunu ifade edebilirim: Saat kaçta görüştüğümü bilmiyorum, yani saatini hatırlamıyorum. Ancak o akşam Yıldırım Güvenç Korgeneralim beni aradı, Ankara'dan aldığım ikinci telefonda, Yıldırım Güvenç'le ilgili konuşmam. Kendisi bana Genelkurmay karargâhındaki çatışmaların devam ettiğini, Kara Kuvvetleri karargâhının hâlen sözde darbecilerin elinde olduğunu, 4'üncü Kolordu Mamak ve oradaki kolordu tugayın darbecilerin yaptığı atama sonucunda, sözde atama sonucu bazı kişiler tarafından başlangıçta kontrol altına alındığını, sonra bırakıldığını ifade ederek durum hakkında bir özet bilgi verdi. Özet bilgiyi vermeye müteakip, biraz önce de yine ifade ettiğim gibi, o anda Kara Kuvvetleri içerisinde en kıdemli ben durumdaydım, Yıldırım Güvenç Korgeneral de Ankara'da benimle temasa geçen korgeneraller içerisinde en kıdemlisiydi. Dolayısıyla kendisine Ankara'daki faaliyetlerden kendisinin sorumlu olmasını ve oradaki diğer arkadaşlarla da olayı koordine etmesini ve gelişmeleri bana rapor etmesini telefonda kendisine emrettim. Ve olayların sonucunda da...

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) - Hangi sıfatla emrettiniz?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Genelkurmay Başkan Vekili.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, Genelkurmay Başkanı değildim o zaman. Kara Kuvvetleri içerisinde, temas kurduğumuz kişiler içerisinde en kıdemli bendim, o şekilde değerlendirdik. Yani çünkü askerlikte esas olarak herkes birbiriyle konuşurken en kıdemli mecburen kimse o şeyi, ne derler ona, emir komutayı devralıyor demek yanlış olur belki ama sevk ve idare anlamında... Bunu, Yıldırım Güvenç şöyle veya böyle demek anlamında söyleyemiyorum, hemen tepki verdiğiniz için. Yani masumdur veya suçludur anlamında söyleyemiyorum, sadece yaşadığım olayı net olarak anlatıyorum. Çünkü bu tür olaylarda görüştüğünüz saat de önemli, zaman da önemli, ne söylediğiniz de önemli, her şey önemli.

Şimdi, son soruya geldiğimizde de, Sayın Komisyon üyemiz “Neden içeride?” diye sordu, neden içeride olup olmadığını benim değerlendirebilmem de, bilmem de mümkün değil. Dolayısıyla ben olayın dışındayım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama komutanım şu anlamda soruyorum ben: Eğer emirlerinizi uyguladıysa...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, ama şöyle söyleyeyim, burada yine net bir şekilde ifade edeyim, konuştuğum saat ve şey önemli, ne derler ona, “Emirlere uydum.” derken, evet, uyguladı.

Son sorunuza geleceğim: Son noktada da Akıncı Kışlası'nın kontrol altına alınması konusu önem taşıyordu. Dolayısıyla ben de Ankara'da temasta olduğum Yıldırım Güvenç'e... Ki bu saat kaçtı bilmiyorum, belki de öğleden sonraydı, ayın 16'sından bahsediyoruz, 16'sı sabahı veya öğleden sonraydı, tam olarak da saatini gerçekten hatırlamıyorum, herhâlde kayıtlardan çıkabilir. Dolayısıyla oranın kontrol altına alınması gerektiğini ve darbecilerden kurtarılması gerektiğini düşünerek o yönde kendisine talimat verdim, kendisi de gitti Akıncı Kışlası'na ve oradan kontrolü alarak çıktı, o şekilde ifade edeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Yani yaptığım konuşmaları açık kalplilikle söylemek gerekiyor diye düşünüyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Tanrıkulu, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben de teşekkür ediyorum şahsım adına, ülkem adına.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Sağ olun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şeyi tam anlayamadım efendim: Yani Genelkurmay Başkan Vekili olarak ne zaman görevlendirildiniz, saat kaç civarında? Sabah saat 06.30'da havalimanında Cumhurbaşkanıyla görüşmüşsünüz yüz yüze.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Evet.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ondan önce mi?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Ondan önce, telefonla Sayın Cumhurbaşkanım emretti.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Saat kaç civarındaydı hatırlıyor musunuz?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Yani ne söylesem yanlış olabilir. Yani belki “Önem taşıyor.” diyeceksiniz ama gerçekten bilmiyorum yani.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet, anladım.

O konuşmada atanma dışında başka bir konuşma olmadı herhâlde?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, olmadı. Nerede olduğumu Sayın Cumhurbaşkanımız emrettiler, ben de bulunduğumuz yerden havaalanına doğru yola çıktığımı kendilerine arz ettim, orada gündeme geldi, kendisi emretti.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Sizler arz ettiniz, yani telefonla mı söylediniz?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Evet, telefonla. Hangi konuyu?

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – “Arz ettim.” dediniz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Evet, telefonla arz ettim, yani nerede olduğumu sordu Sayın Cumhurbaşkanımız.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – İlk görüşmede?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – İlk görüşmede, evet.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Saat altı buçukta?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Altı buçuk civarındaydı, evet.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Komuta kademesi olarak sizden daha kıdemli kimse var mıydı acaba?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Benim temasta olduğum yoktu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şunu soracağım bir de: Düğünden haberiniz var mıydı? Hava Kuvvetleri Komutanı filan düğünlerdeymiş.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Yok, düğünden haberim yoktu, davetli de olmadığım için bilmiyordum da.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Davetiye mi gelmedi efendim? Yoksa davet... Çünkü bu düğün çok konuşuluyordu, “Davetli değildim.” derken, gitmediniz mi, davetiye mi almadınız?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Davetiye almadım diye hatırlıyorum ama teyit edebilirim yanlış bir şey söylemeyeyim, çünkü bazen sekreterliğe geliyor ama şu anda bildiğim kadarıyla almadım diye değerlendiriyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Çünkü şunun için sordum da, hani kuvvet komutanları gelmiş oraya, siz de 1'inci Ordu Komutasınız. Yani nezaketen Hava Kuvvetleri Komutanı geldiği zaman 1'inci Ordu Komutanlığına filan “Ben geliyorum, bilginiz olsun.” filan denilmiyor mu?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yok, “Geliyorum.” dediklerinde kendilerine her türlü şeyi, hoş geldiniz ve nezaketi gösteririz. Ama kendi özel programı olduğu için iştirak etmemiz gerekmiyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yani düğünden bir bilginiz yoktu sizin, oraya gelenlerden?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, yani kimlerin geldiğinden de haberim yoktu, daha sonra olay olduktan sonra haberim oldu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Baskını önleme konusunda bir girişim filan oldu mu acaba? Basıldı orası çünkü.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Yok, doğru, biliyorum. Ama belirttiğim gibi, düğünden herhangi bir haberim yoktu, artı, darbe olacağına yönelik de kimsede bir bilgi yoktu, özel tedbir hiç alınmamıştı diyebilirim. Belki sayın komutanımızın kendi korumaları orada olabilir.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir de şunu soracağım: Bütün komutanların yaveri, hatta Cumhurbaşkanımızın yaveri sonuçta örgüt üyesi çıktı, çoğu tutuklu. Sizin yaverlerinizden tutuklu olan var mı acaba ya da yakalanan ya da aranan?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Benim emir subayı da firar etti, öyle söyleyeyim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Öyle mi? Emir subayınız?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Evet.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yakalanmadı yani.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Şu anda yakalanmadı diye biliyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Şeye, Boğaz Köprüsü'ne giderken yanınızda mıydı?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, değildi. Kendisi Tuzla tarafında oturuyordu, ancak o akşam benim konutumun olduğu Fenerbahçe Orduevi'ne gelmiş, orada kalıyormuş, sonradan öğrendiğimiz kayıtlardan. Ancak ben orada değil düşüncesiyle astsubay olan korumamı yanıma alıp oradan ayrıldım. Ki kendisi de birkaç defa nerede olduğum konusunda benim korumamı aramak suretiyle yerimi tespit etme konusunda gayret sarf etmiş. Başlangıçta da ifade edecektim ama herhâlde atladım, ben konutu 22.20 civarında terk ettikten sonra, on beş-yirmi dakika sonra 4 veya 5 kişilik bir ekip benim konuta gelerek evin içerisinde gezmek suretiyle beni aradıklarını ifade ettiler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Efendim, daha bitmedi yalnız.

BAŞKAN – Öyle mi?

Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şeyi soracağım bilgi açısından, gerçekten de merak ediyorum: Yani bu yaverler neye göre seçiliyor? Yani hangi ölçüye göre?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Siz mi talep ediyorsunuz, Personel Başkanlığından mı geliyor?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - İki yöntem de olabilir, eğer geçmişte çalıştığınız ve güvendiğiniz kimse varsa kendiniz de seçebilirsiniz ama ben kendim seçmedim. Daha ziyade... Çünkü personel başkanlıklarına güvenerek onların mevcut sicil ve kanaatlerini ele alarak en iyi personeli seçip bize görevlendirecekleri faraziyesinden hareket ettim, öyle söyleyeyim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir sorum daha var.

BAŞKAN – Son soru galiba, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir saniye efendim.

Cumhurbaşkanımızın uçacağın İstanbul'a ineceği konusunda size bilgi verildi mi?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, hiçbir bilgim yoktu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir de, Genelkurmay Başkan Vekilliği göreviniz ne zaman sona erdi?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Yani bakıp söyleyebilirim ama şu anda gerçekten söyleyemiyorum. Ama yani herhâlde 17 veya 18 olabilir, bilemiyorum, ne söylesem yanıtılabirim, kusura bakmayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sıra bende galiba değil mi Başkan?

BAŞKAN – Evet.

Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkür ederim.

Teşekkürler Sayın DüNDAR verdiğiniz bu değerli bilgiler için.

Şimdi, en çok konuşulan konuyla ilgili zaten sorular soruldu. Sizin adınızın darbe sonrasında en çok konuşulduğu konu, Cumhurbaşkanıyla telefon görüşmesi meselesiydi. Acaba ben mi atladım, bilmiyorum ama siz bu konudaki haberleri yalanlayan bir açıklama yaptınız mı?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Hayır, yapmadım.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Neden Sayın DüNDAR? Çünkü o kadar çok spekülasyona konu oldu ki, o kadar çok yazıldı çizildi ki, neredeyse “Ümit DüNDAR” ismini “Google”a yazdığınızda karşınızda yüzde 99 bu haberler çıkıyor. Neden bir yalanma yapmadınız? Bunu da ilk defa burada açıklıyorsunuz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR - Yani herhangi bir gerekçeye dayanmıyor, bilmiyorum, herhangi bir düşünceyle yapmadım. Yani askerlik olarak da herhangi bir açıklama yapmak için belli bir koşulu olması gerekiyor. O dönemde çok haber de çıktı, dediğiniz gibi, ifade ettiğiniz gibi diğer haberler gibi bunu belki algılamamak ve özel bir yere koymak gerekebilirdi ama herhangi bir gerekçem yok o konuda.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Çünkü neticede herhangi bir yerde bu gerçeği ifade edecektim diye değerlendirdim.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bugün ilk defa açıklamış oldunuz galiba, öyle mi?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, doğru.

BAŞKAN – Dolayısıyla Komisyonumuzda bu durumu bizzat kendisi açıklamış oldu sayın komutan.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, buyurun ikinci sorunuz.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Diğer soru... Biraz önce Aykut arkadaşımız da sordu. Pek çok ifade ortaya çıkıyor tabii cezaevinde tutuklanan ve sorgulanan subaylar ve öncelikle generallerle ilgili ya da onların ifadeleri olarak pek çok metin yayımlanıyor. Önemli bulduğum ifadelerden biri Korgeneral Metin İyidil'in açıklamalarıydı. O da darbeyi engelleme konusunda en önemli hareketi kendisinin yaptığını, Etimesgut'taki zırhlı birliklerden tankların çıkışını engellediğini, bu konuda emri sizden aldığını, Orgeneral Ümit Dündar'ın emirlerini yerine getirdiğini söyledi. Bu şekilde açıklama yapan pek çok başka general, orgeneral, korgeneral ve başka subaylar da var fakat bunların içinde epeyce bir isim şu an darbeci olma suçlamasıyla tutuklu. Şimdi, akla şu soru geliyor, ben onu sizinle paylaşayım, sizin değerlendirmenizi de rica edeyim. Acaba darbe günü ve sonrasındaki günlerde, bir iki günde çeşitli pazarlıklar mı yapıldı, çeşitli görüşmeler mi yapıldı? Bazıları önce darbeyi engelleyen kişiler olarak öne çıktılar, ardından bunlar şimdi darbeci olarak hatta Metin İyidil darbeyi planlayanlardan biri olarak yargılanacak, muhtemelen iddianame de şimdi hazır. Sizin o görüşme trafiği içinde veya o günkü gözlemleriniz içinde ya da kendi şahsınızın içinde bulunduğu herhangi bu tür benzer pazarlıklar, görüşmeler yapıldı mı? Yani bazı generalleri vazgeçirmek için kendilerine bir şeyler vaat edildi mi? O gün, darbe günü komuta kademesi ve önemli subaylar ile siyasi otorite arasında veya kendi içlerinde bu tür pazarlıklar yapıldığına dair herhangi bir gözleminiz var mı? Yoksa bir değerlendirmeniz var mı? Bu da ikinci sorum olsun.

Üçüncü soru: Tabii, önce kısa bir süreliğine Genelkurmay Başkan Vekili olarak atandınız ve en sıcak günlerdeydi bu, ardından Genelkurmay İkinci Başkanlığı görevine getirildiniz Yüksek Askerî Şura kararıyla. O günden sonra -o günü de çok sıcak canlı yaşamış bir komutan olarak- karargâhta acaba bu darbe girişimine katılan subayların tamamının belli bir örgüte mensup olup olmadığı, aralarına FETÖ'cü diye tabir edilen örgüt dışında başka çevrelerden kişilerin katılıp katılmadığı konusunda bir bilginiz oldu mu? Bu darbeci diye bilinen çekirdek kadro kimdi acaba? Yani darbeyi planlayan çekirdek kadro konusunda hem o gün, hem de sonrasındaki göreviniz itibarıyla elde etmiş olabileceğiniz bilgilerden hareketle bir bilginiz var mı efendim?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum Sayın Sancar.

Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, Korgeneral Metin İyidil'le başlayacak olursak Metin İyidil de benimle telefonla görüştü ama gene tekrar ifade ediyorum, saatini bilmiyorum. Ama Korgeneral Yıldırım Güvenç görüşmemiz ile Korgeneral Metin İyidil'le görüşmemiz farklıydı. Yani farklıydı derken Yıldırım Güvenç Korgeneral Ankara'daki en kıdemli pozisyondaydı, dolayısıyla kendisine benimle temasa devam etmesini ve gelişmelerden bilgi vermesini istedim, öyle söyleyeyim, emrettim demeyeyim, sayın üyemiz şey yaptı çünkü. Ancak Metin İyidil'le ilgili olarak, Metin İyidil beni telefonla iki defa aradı -bir kere de değil- her ikisinde de aradığında bu 4. Kolordudaki olaya müdahale ettiğini, ayrıca ikinci telefonda da Etimesgut'taki olaylara müdahale ettiğini ifade etti. Ben kendisine herhangi bir emir vermedim yani şunu yap veya bunu yap diye benim

tarafımdan kendisine verilmiş bir emir yok, kendisi tarafından yaptıklarımı bana ifade etti. Yalnız bu söylediklerimle hiçbir zaman için hiçbir arkadaşımın suçlu veya suçsuz olacağı anlamında konuşmak istemiyorum, sadece olayı ifade ediyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Yok, zaten soruların karşılığını almaya yönelik değil, biz de kimseyi suçlamak için sormuyoruz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, çünkü hukuk karar verecek buna, kimin ne yaptığına. Dolayısıyla Metin Paşa’yla ilgili husus bu.

Pazarlık konusu. Benim içinde olduğum hiçbir pazarlık konusu yok, öyle bir şey de yani diğer yönüyle de bir değerlendirme yapmak istemiyorum. Komutanlara yönelik olarak da böyle bir pazarlık olabileceğini şahsen değerlendirmiyorum diye düşünüyorum ama bu sadece benim şahsi düşüncem, herhangi bir şey söylemem mümkün değil.

Bu Genelkurmay Başkanlığına vekâlet etmemi nasıl değerlendirmek lazım? Şöyle değerlendirmekte yarar var belki. Daha kıdemli bir kimse olmadı, Silahlı Kuvvetlerin de başı boşa kalmam, dolayısıyla en kıdemli olarak beni görevlendirdiler diye düşünüyor ve değerlendiriyorum olayı. Bu İkinci Başkan olduktan sonra da yine karargâhta ve daha önceki bilgiler ve karargâhtaki edindiğim bilgiler kapsamında başka bir gruba dâhil birinin olduğu konusunda hiçbir izlenimim yok, değerlendirmem yok.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Tamamı cemaate mensup.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Hayır, tamamı şimdi cemaate mensup olarak da söylemek de... Dediğim gibi gene hukuk karar verecek ona. Ancak biz sadece “cemaate mensuptur” kelimesinden ziyade “darbeye iştirak etmiştir” veya “etmemiştir” şeklinde kanaatlerimizi hazırlıyoruz. Kanaatleri hazırlarken de -belki sayın üyelerin de bilgisi olması anlamında tekrar ifade etmekte yarar görüyorum- bir, savcılıklar olaya müdahil oldular, dolayısıyla savcılıklarca bütün olaylar inceleniyor. Bütün savcılıklar tarafından bu olayların incelenmesinin arkasından Silahlı Kuvvetler de kendi bünyesinde kurmuş oldukları idari tahkikatlar vasıtasıyla konuyu daha ince bir şekilde araştırıyorlar, araştırmaya müteakip de eğer içerisinden adli suç tespit edilen hususlar varsa savcılıklara intikal ettiriyorlar. Çalışma sistemimiz bu. Dolayısıyla bu süreç içerisinde o buna aittir. Bu buna aittir gibi bir değerlendirmemizi şu anda söylemem mümkün değil.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın DüNDAR.

Ravza Hanım, buyurun...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Biraz önceki sorum...

BAŞKAN – Sayın Sancar, sonraya bırakalım.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Hayır soruyu sordum efendim, onun cevabını hatırlamadınız.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Hangi soru, özür dilerim?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Şimdi, darbeyi planlayan ve darbecileri harekete geçiren çekirdek kadro konusunda sizin bilginiz veya bir gözleminiz var mı diye sordum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yok. Bu konuda müsaade ederseniz bir açıklama yapmayayım, yanlış olur, değerlendirmem yanlış çıkabilir, herhangi somut bir bilgiye haiz değilim çünkü o bakımdan müsaade ederseniz cevap vermeyeyim.

BAŞKAN – Evet, Ravza Hanım, buyurun...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, Ravza Hanım’dan sonra ben varım, siz basıp şey yapınca...

BAŞKAN – Yok, söndü, takip edeceğim, Ravza Hanım’dan sonra siz varsınız, doğru.

Buyurun Ravza Hanım.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkür ederiz, hoş geldiniz tekrar.

Bu darbe girişiminde ordunun sadece bir kısmının bunun içerisinde olduğunu ne şekilde anladınız çünkü başta Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanımızı aradığınızı söylediniz, başka kişileri, Genelkurmay Başkanımızı, hiçbirine ulaşamadınız, bunun sadece bir grup tarafından olduğuna ve tamamına bütün ordunun buna dâhil olmadığına ne noktada kanaat getirdiniz, nasıl kanaat getirdiniz? Onu rica edeceğim.

Bir de tabii ki bizim ordumuz her konuda tatbikat yapıyor, iç ve dış tehditlere karşı bizi savunmakla görevli. Bir darbe tehdidinde karşı bir plan var mı genel itibarıyla, böyle bir şey var mı? Eğer vardıysa bu uygulandı mı, bundan sonrası için de vazifeniz itibarıyla böyle bir şey düşünülmüyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – “Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir kısmı olduğuna nasıl karar verdiniz?” derken, bir, başta ben olayın içerisinde değildim, öyle olaya girmek lazım. İkincisi Çorlu’daki ve Gelibolu’daki komutanlarla görüştüğümde kendilerinin ve aşağıdaki unsurların da bunun içerisine girmediğini gördüm. Daha ileriki aşamada da hem Ege Ordu Komutanımızla hem de diğer ordu komutanıyla görüştüğümde de bu açıkça ortaya çıktı. Dolayısıyla gerçekten Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki azınlık bir grubun olduğunu belirledik.

Şimdi, oranları tabii nasıl kullanırsanız ona göre bir sonuç çıkıyor yani şöyle demek istiyorum: Türk Silahlı Kuvvetlerindeki birlik sayısının tamamını 2. Ordu, 1. Ordu, Ege Ordusunu, hepsini alırsanız, oranlarsanız başka bir rakama ulaşırsınız, kurmay subayları alırsanız başka bir rakama ulaşıyorsunuz, sadece genelleri aldığınız takdirde başka bir orana ulaşıyorsunuz. O bakımdan yani gerçekçi bir istatistiği kullanmak mümkün olmuyor.

İkinci sorunuz, “tatbikat var mı?” derken... Özür dilerim?

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Darbelere karşı.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Hazırlık, herhangi bir darbeye karşı, darbe ihtimaline karşı hazırlık, iç ve dış minvalde.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yok, öyle hiçbir hazırlık yok yani olması da bilmiyorum mümkün mü, değil mi yani... Evet, içimizden çıkacak bir gruba karşı... Gerçekten yaptığımız değerlendirmelerde içinizden bir grubun böyle bir menfur darbe girişimine katılacağını hatta bu katılan kişilerin halkımızın üzerine ateş edecek kadar gözlerinin döneceğini gerçekten hiç düşünmedik. Açıkça bunu açık kalplilikle ifade etmek istiyorum.

Evet, sorularınız cevaplandı mı bilmiyorum?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sıra Zeynel Bey’de ama Aytun Bey “Unutulan bir durum var.” dedi, eğer Zeynel Bey izin verirse...

Bir saniye.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın İkinci Başkanım, bir sorum dalgınlığınıza gelmiş ya da ben onu hatırlatmak istiyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Pardon, özür dilerim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Cumhurbaşkanının o gece Ankara’ya ve İstanbul’a gelmesi konusunda güvenliği nasıl garanti edildi ve hangi şartlarda İstanbul’daki havaalanına gelebildi?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yani ona bir cevap vermem mümkün değil. Sayın Cumhurbaşkanımız karar verdi, nasıl karar verdiğini de bilmem mümkün değil ama o karar süreci içerisinde ben yoktum, öyle söyleyeyim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Tedbirler nasıl alındı havaalanında, kim aldı yani güvenlik güçlerini kim koordine etti? Onun güvenlik içerisinde havaalanına indiren bir sistem yok muydu? Yani Allah korusun Sayın Cumhurbaşkanı gelip oraya gidip hayatını tehlikeye mi attı? Nasıl olduğunu Türkiye de öğrensin.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yani açık kaynaklarda da yer aldığı şekilde gerçekten Sayın Cumhurbaşkanımız büyük bir riski alarak oraya indi, öyle ifade edebilirim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Zeynel Bey, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Evet, Sayın Paşam, tekrar hoş geldiniz, verdiğiniz bilgiler için de teşekkür ederiz.

Konuşmanızı dikkatle takip ettim. Arkadaşlarımız aslında sorduğu sorularla aydınlatıldı o geceye ilişkin, sizin yaşadıklarınıza ilişkin birçok konuyu. Yalnız birkaç nokta kaldı benim notlarımda. Siz beyanınızda dediniz ki: “Ben açıklama yaptım, Ege Ordu Komutanıyla konuştum ve 2. ve 3. Ordu komutanlarıyla görüştük. Daha sonra Ege Ordu Komutanı ve 3. Ordu Komutanı da açıklamalar yaptı.” Ben yanlış anlamadıysam. Bu esnada 2. Ordu Komutanıyla aranızda geçen diyalog neydi ki? 2. Ordu Komutanı yanlış bilmiyorsa tutuklu şu anda yani fiilen darbe girişiminin içinde miydi, sizinle geçen diyalogu nasıldı?

Bir de şimdi Boğaziçi Köprüsü’nün bir ayağı kesiliyor, öteki tarafı devam ediyor gibi, o an bizim gördüğümüz görüntüler oydu. Bunu neye bağlıyorsunuz? Yani planlama böyle miydi yoksa kendi içerisinde darbeciler arasında yola çıkıp da yoldan dönenler mi vardı, onun için mi bir ayağı öyle kaldı?

Diğer bir soru da genel aslında. İç istihbarat yapılanmasına ilişkin bir eksiklik olduğunu ya da işte böyle bir şey olmadığını, iç istihbaratın olmadığını, bu nedenle de iç denetimi yaparken sizin tespitlerinizin çok kolay olmadığını ifade ettiniz. Burada bir eksiklik, bir düzenleme ihtiyacı var gibi mi alalım bu söyleminizi ya da bununla birlikte bundan sonraya ilişkin artık yeteri kadar önlem alınmıştır, bir risk olmaz diyebilir miyiz bugün itibarıyla? Bütün önlemler alınmıştır, artık herhangi bir risk olmaz da diyebilir miyiz? Benim soracaklarım bunlardan ibaret.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın DüNDAR, buyurun.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Ordu komutanlarımızla o görüşme anını anlatırken 2’nci Ordu Komutanımızla 2 defa mı veya 1 defa mı görüştüm hatırlıyorum diye ifade etmişim net olarak. Bir kere benim tarafımdan değil önce Ege Ordu Komutanımız “Ben de açıklama yapmak istiyorum.” diye ifade etti, onu bir kere açık kalplilikle ifade etmek istiyorum. Daha sonra -hatırlama ihtimalim yüzde 51 olarak söylüyorum- hem 2’nci Ordu Komutanımızla hem 3’üncü Ordu Komutanımızla görüşüp -2 ve 3’le- 1’inci Ordu Komutanımızın da açıklama yapacağını, kendileri tarafından da açıklama yapılması hâlinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin birlik ve bütünlüğünü göstermesi anlamında uygun olacağı konusundaki fikir alışverişlerimiz oldu. Dönüşü alamadım diye

değerlendiriyorum. 3'üncü Ordu Komutanımızla görüştüm, 2'nci Ordu Komutanımızın tecrit edilmiş, enterne edilmiş durumda ve alikonulduğu durumda olduğu şeklindeydi bendeki o anki bilgi. Dolayısıyla, ona bağlıyım ben ama bu bilgi de tabii, yüzde yüz değil, o telefonda görüşmemde aldığım bilgiydi. Dolayısıyla, onun için sadece 3'üncü Ordu Komutanımızla ve Ege Ordu Komutanımızla görüşmelerde bulundum. 2'inci Ordu Komutanımızın bu konuya girdisi ne kadar o konuda bir yorum yapmam gerçekten mümkün değil çünkü oradaki olayları yaşamadığım için bilemiyorum.

Boğaziçi Köprüsü'nün... Bana göre planlama tek ayakta. Dolayısıyla, zaten tek ayağı kapatsa da önemli olan orada bir görüntüyü vermektir. Görüntüyü verdiklerini ve kendi amaçlarına ulaştıklarını ben şahsen değerlendiriyorum. Onun için o planlamanın başlangıçtan itibaren öyle olduğunu düşünüyorum. Ama yanılabilirim de yani değerlendirmem o.

"İç istihbarat" yapısı derken, burada "iç istihbarat" derken komple istihbarat sistemini değil Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki istihbaratı kastettiğimi vurgulamakta yarar görüyorum. Gerçekten Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendi personelinin herhangi bir yasal oluşum içerisinde olup olmadığını takip ve kontrol etmek için yasal bir altyapı yok. Şahsi değerlendirmemi ifade ediyorum. Böyle bir... Diğer güvenlik kuvvetleriyle bağlantılı sadece kendi görevine yönelik olarak olmak kaydıyla yararlı olabilir diye değerlendiriyorum. Takdir tabii, sizlerin.

"Önlemler" derken geleceğe yönelik ilgili...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Yani bundan sonra bir risk var mı, önlemler konusunda ne düşünüyorsunuz?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Şimdi, bu konuda bir darbe riskinin kalmadığını değerlendiriyorum, gene şahsi görüşümü ifade ediyorum.

Birincisi, özellikle bu darbeye girişenlerin ve girişenlerin de bağlı olduğu... Bu Fetullahçı terör örgütüne yönelik olarak çalışmalar gerek savcılık makamında gerekse Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde, diğer kurumlarda olduğu gibi çok titizlikle devam ediyor. Dolayısıyla, bunların olumlu sonuç vereceğine ben inanıyorum ve şu anda bir darbe riski olmadığını değerlendiriyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Dündar.

Buyurun Serkan Bey.

SERKAN BAYRAM (Erzincan) – Komutanım hoş geldiniz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Teşekkür ederim.

SERKAN BAYRAM (Erzincan) – Öncelikle 15 Temmuz gecesinde göstermiş olduğunuz fedakârlıktan dolayı şahsım adına teşekkür ediyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sağ olun.

SERKAN BAYRAM (Erzincan) – 1'inci sorum komutanım: Darbeciler o gece Whatsapp yazışmalarında sizden "yılanın başı" olarak bahsediyor. Bu değerlendirmenin sebebi sizce ne olabilir?

2'nci sorum: Bir asker olarak baktığımızda o gece darbenin kırılma noktası askerî açıdan nedir?

3'üncü sorum: Darbe planının gece 02.00-03.00 sularında uygulamaya konulacağı basında yer almıştı ancak öne çekilerek 22.00 sularında harekete geçilmesinin nedeni ne olabilir?

Teşekkür ediyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, darbecilerin kendi aralarındaki yapmış oldukları Whatsapp'taki yazışmalara baktıklarında devamlı olarak benim yerimi takip ettiklerini ve beni de enterne etmek için gayret sarf ettikleri görülüyor. Herhâlde gerekçe olarak da bu 1'inci Ordudaki birliklerin -darbeden önlemek suretiyle- darbenin gerçekleşmesine olumsuz katkı sağlayacağını herhâlde değerlendirdiler ve birinci öncelikle takip ettiler.

Askerî yönüyle soruyorsunuz darbenin kırılma noktası ne oldu düşüncesiyle?

SERKAN BAYRAM (Erzincan) – Evet.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, askerî açıdan. Askerî açıdan söylediğimizde diğer ordu komutanlarımızın da bu darbeyi kınamaları ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin bunu desteklemediği yönündeki yapmış olduğu açıklamalar bana göre Türk halkındaki ve milletimizdeki tüm kuşkuları zihinlerden silmiştir. Bana göre kritik nokta odur diye değerlendiriyorum.

Ayrıca, gene kritik nokta olarak 3'üncü soruyla bağlantılı olarak söylemek istiyorum, en kritik noktalar olarak askerî açıdan. Bu darbe –sizin de ifade ettiğiniz gibi- başlangıçta 03.00 civarında planlanmış vaziyette. Ancak erkene alınmasının onlarda hem planlama hatalarına hem de uygulama hatalarına neden olduğunu ifade etmek lazım. “Neden öne alındı?” dersek bunda Sayın Genelkurmay Başkanımızın vermiş olduğu emrin burada etkili olduğunu değerlendiriyorum. Sayın Genelkurmay Başkanımız makamındaki görüşmeleri müteakip kendisi -yanlış hatırlıyorsam- 17 veya 21 Temmuzdaki basın açıklamasında da ifade etti açıklıkla. Bu bilgi paylaşımından sonra Türk Silahlı Kuvvetlerindeki tüm hava araçlarının derhâl yere inmesi ve hava sahasının kapatılması, ayrıca, Kara Havacılık Okulundaki gelişmelerin yakından takip edilmesi, Zırhlı Birlikler Okulundaki gelişmelerin yakından takip edilmesi konusunda emirleri oldu. Dolayısıyla, karargâh içerisinde bu emirlerin yayınlanmış olmasının darbecileri, darbenin ifşa olduğu dolayısıyla bu tedbirler alınmadan bir an önce harekete geçme, bu tedbirleri izleyen başka tedbirler de olabileceği konusunda endişeye düşürdüğünü değerlendiriyorum. 2'nci sorunuzla bağlantılı olarak da, bu darbenin önlenmesinde askerî olarak, kritik noktalardan biri olarak da bunu açık kalplilikle ifade edebilirim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkürler.

Zekeriya Bey, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; teşekkür ediyorum.

Komutanımıza ben de hoş geldiniz diyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Teşekkür ederim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Öncelikle, hem bir milletvekili olarak hem de o gece sokakta olan bir Türk vatandaşı olarak tabii ki sizin darbeye karşı o gece göstermiş olduğunuz çalışma ve reaksiyon nedeniyle de ayrıca teşekkür ediyorum.

Tabii, özellikle etrafımızdaki olaylara baktığımız zaman, içerideki olaylara baktığımız zaman geçmiş olduğumuz dönemi de dikkate aldığımızda bu darbenin ülkemiz açısından ne kadar büyük bir vahamet taşıdığı da ortada. Ben, tekrar, Komisyonumuza geldiğiniz için de ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Benim merak ettiğim iki tane konu var. Bir tanesi: Şimdi, tanklar var, köprü'nün üzerine gelen tanklar var, askerler var; bu tanklar nasıl gelmişler buraya? Yani, yürümüşler mi, tırlarla mı gelmişler? Gelmişler yani hem sivil idarenin bundan haberi yok hem askerî idaremizin bu tankların gelişinden nasıl bilgisi olmamış şeyde?

Bir diğeri de: 1'inci Ordu Komutanlığı Üsküdar'da yanılmıyorsam Selimiye'de. Köprü de yakın. Buna müdahale edilememiş mi? Yani, mekanizmayı felce uğratan bir durum mu oldu? Bu o geceyle ilgili.

Bir de tabii, çok değerli bilgiler verdiniz burada ama bir şey var ki bizim Komisyonumuz bir araştırma komisyonu. Hem bu FETÖ terör örgütünün yapmış olduğu darbeyi araştırıyoruz hem de bir daha böyle bir darbeyle karşılaşmamak için neler yapılacağı noktasında da bir araştırmamız var milletin bize verdiği vekâletle. Şimdi, biz daha önce bir darbeleri araştırma komisyonu kurmuşuz, daha o komisyon raporunun mürekkebi kurumadan arkasından bir darbe olmuş ve tarihsel şeye baktığımız zaman da darbeler olan bir ülkeyiz.

Tabii, az önce konuşmanızda belirttiniz, diğer vekil arkadaşlarım da sordular ama ben aldığım notlar itibarıyla... Mesela, eğitim noktasında sizce bir sıkıntımız var mı askeriyede? İstihbaratla ilgili söylediniz yani işte, şu anda bizim askerî personelimizin istihbaratıyla ilgili, rütbelere ilgili. Yani birçok konuya değindiniz ama sizce bir daha darbe olmaması için bu ülkede gözden kaçırmamız gereken en önemli unsurun ne olduğunu... Şahsınız açısından yani askerlikteki bu engin tecrübeniz açısından da söylüyorum. Yani, bizim Türkiye Büyük Millet Meclisindekiler olarak yasal ve idari anlamda almamız gereken bir önlem açısından öneriniz varsa onu duymak istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum tekrar.

BAŞKAN – Teşekkürler Zekeriya Bey.

Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Birinci konuya geldiğimizde ben 22.20 civarında konutu terk ettiğimde bir kısım birlikler 22.00 gibi, bir kısım birlikler de 22.15 gibi kışlalarından çıkmış vaziyette. Dolayısıyla, ben 3'üncü Kolordu Komutanını arayıp da ilk tekmili aldığım da -birliklerde bu köprü üzerindeki araçların kimden olduğunun tespiti maksadıyla ve ne maksatla dışarıda olduğunu öğrenmek için- almış olduğum tekmilde dışarıda herhangi bir birlik ve araç olmadığı yönündeydi ki aldığım bilgi de o saat itibarıyla doğru bilgi. Dolayısıyla, unsurların çıkışı 22.00-22.15 civarında başlıyor. Dolayısıyla, o saatlerde ben de köprü üzerindeydim. Dolayısıyla, Maltepe tarafından çıkan tankların durdurulma imkânına baktığımızda -onlar yürüyerek oraya geldiler- durdurma anlamında durdurulacak herhangi bir imkân yok yani polis gücü bir, askerî güç olarak başka bir güç yok çünkü Anadolu yakasında tek birlik olarak bu Maltepe'deki 2'nci Zırhlı Tugay var, kendileri araçları çıkarmış vaziyette artı kışlanın kontrolü de onların elinde. Dolayısıyla, bir başka unsur bulup onları durduracak bir imkân ve kabiliyetimiz yok, emniyet makamlarının da zaten tankın karşısında durup da onları durdurma imkân ve gücü yok. Baktığımızda, tabii, o anda ne kadar araç çıktı, ne yaptı ne ettiğine vakıf değiliz, ama sonuçta baktığımızda orada toplamda yaklaşık 120 civarında tank varken onlardan çıkan miktar 20 yani 120 tanktan sadece 20'si çıkmış vaziyette. Düzeltiyorum 80 tanktan 20'si çıkmış vaziyette. Dolayısıyla, geride kalanları ne yaparız düşüncesiyle -başlangıçta belki geceyi anlatırken ifade ettiğimde- bizim için İstanbul'da iki alternatif vardı. Birincisi: O geride kalan tankların dışarıya çıkmaması, artı eğer olay uzayacak olursa o tankların bizim tarafımızdan kullanılmasını sağlayacak bir imkânın yaratılmasıydı. O kapsamda da yanımda olan Kolordu Komutanı Vekili arkadaşımız Tümgeneral Yavuz Türkgenci kendi güvendiği kişilerle birlikte 2'nci Zırhlı Tugay bölgesine personel görevlendirdi. O personel de emniyet güçlerini de yanına almak suretiyle yaklaşık herhâlde saat 4.30'dan itibaren saat 5, civarında kışlayı ele geçirdiler. Hatta kışlayı ele geçirmeye müteakip darbeyi idare eden tugay komutanını da Boğaz Köprüsü bölgesine getirmek suretiyle o

Boğaz Köprüsü'nde "İşte bakın, darbeyi yapan teslim oldu, dolayısıyla, siz de teslim olacaksınız." düşüncesiyle oradaki direnmeyi de sona erdirdiler. Dolayısıyla, elimizde tankı durduracak herhangi bir güç yoktu, öyle söyleyelim.

2'nci sorunuz, eğitim noktası herhalde. Şimdi, başlangıçta konuşmamda da ifade ettiğim gibi bu darbe girişimine katılanların tamamı eğitimi ve bu yöndeki eğitimi Türk Silahlı Kuvvetlerine katılmadan almış kişiler. Herhâlde açık kaynaklardan da takip ediyorsunuz, ortaokul çağına yetişmiş, askerî liseye sokulmuş, askerî lise esnasında abileri tarafından devamlı cumartesi pazarları takip edilmiş ve yetiştirilmeye devam edilmiş, Harp Okuluna gelmiş, bir başka abisi almış orada eğitime devam etmiş, buradan nereye tayin olduysa ve Silahlı Kuvvetlerden hangi yere tayin olduysa mutlaka orada yeni bir abiye teslim olup eğitime devam ettiği, doktrine devam ettiği bir sistem kurulmuş. Dolayısıyla bu konuda Türk Silahlı Kuvvetlerin, eğitimini "Darbeye teşvik ediyor." yönünde bir noktaya getirmek tam sağlıklı bir düşünce olmaz diye değerlendiriyorum. Ama gene de eğitim konusunda, bu konuda, özellikle bu 15 Temmuz darbe girişimine yönelik dersler de şu anda da askerî okullarda okutulmak üzere tedbirler alınıyor ki bundan sonra her öğrenci bunu görerek yetişsin diye. Ama ben gene tekrar açık kalplilikle Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir orgenerali olarak ifade etmek isterim ki hiçbir Türk Silahlı Kuvvetleri mensubunun aklının ucundan darbe kavramının "d"si bile geçmiyor yani bunu gerçekten açık kalplilikle kendi adıma ifade etmeyi Türk Silahlı Kuvvetlerine bir borç olarak biliyorum ama her türlü tedbiri de almakta da gene de yarar var eğitimden diğer yönlere kadar, o konuyu da destekliyorum herhangi bir sorun yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, siz böyle diyorsunuz ama harp okullarıyla ilgili açık kaynaklarda özellikle Atatürkçü, cumhuriyetçi çocukların nasıl tasfiye edildiği, nasıl işkenceye tabi tutulduğu yönünde ciddi yazılar var.

BAŞKAN – Aykut Bey, söz sırası şu anda...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, hayır, bu konuyla ilgili olmak üzere...

BAŞKAN – Selçuk Bey, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Paşam, Manisa Milletvekiliyim, siz de Manisalisınız, hoş geldiniz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sağ olun, teşekkür ederim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Tuzcu Saim'in oğlusunuz, oradan buraya geldiniz.

O gün büyük, menfur bir olay yaşadı Türkiye Cumhuriyeti devleti. Başbakanımızın, ardından siyasi parti liderlerimizin, ardından Meclis Başkanı, milletvekili ve bakanlarımızın ve ardından da seçilmiş Cumhurbaşkanımızın dirayetiyle, daha sonra da özellikle Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde demokrasiye ram olmuş sizin gibi şerefli subaylarla, Emniyet mensuplarımızla beraber birlikte ve de necip Türk milletiyle, aziz Türk milletiyle beraber bir darbe girişimini önledik. Bu darbe girişimi bizim yüzyıllık birikimimizi çalacak ve yüzyıllık da hayallerimizi suya gömecekti. Size de şahsım, Manisa ve Parlamento adına teşekkür ediyorum, o gün siz de dirayetli bir duruş sergilediniz.

1986 yılında, ilk defa olarak, bunların Türk Silahlı Kuvvetlerine sızdığını gözlemliyoruz. Bu kadar büyük ve yoğun bir girişe, cemaatçi girişe sizma diyebilir miyiz? Türk Silahlı Kuvvetleri acaba bunu göremedi mi ve de acaba bunlar mı çok başarılıydı?

Diğer bir husus olarak, darbeden sonra örgütlendikleri gözüküyor -ki Türk Silahlı Kuvvetlerinde dinî yapılara karşı duyarlı olan veya dine karşı duyarlı olanları tenzih ederim ama- Türk Silahlı Kuvvetlerinde genellikle, 1960 darbesi, 1971 darbesi, 1980 darbesi, özellikle 28 Şubat döneminde

dine karşı bir karşıtlığın olduğunu da gözlemliyoruz. 1980 darbesinden sonra dine karşı bir karşıtlığın olduğu bir ortamda bu kadar sızmayı, bu kadar örgütlenmeyi neye bağlamamız gerekir? Acaba buna bir göz mü yumdular içeriden ve dışarıdan? Birinci sorum bu.

İkinci sorum: Terörle mücadelede yaklaşık 1984 yılından bugüne kadar PKK'yla mücadele ediyoruz, ondan önce de illegal sol örgütlerle mücadele ettik. Fetullahçı terör örgütünün de o bölgelerde çok önemli subaylarının olduğunu biliyoruz, albay, yarbay, general gibi ve onların birçoğu da şu an tutuklu, gözaltında bu insanlar. Acaba PKK'yla mücadelede bu insanlar bizim başarımıza ket vurmuş olabilirler mi? Bu noktada bildikleriniz varsa öğrenmek isterim.

Üçüncü sorum: Diyorsunuz ki: “Türkiye’de Türk Silahlı Kuvvetlerinde darbenin d sini düşünmüyoruz veya düşünmüyorlar.” Buraya gelmiş olmamız demokrasi adına, demokrasiyi içselleştirmek adına oldukça önemli, mühim ama sâri bir hastalık gibi her on yılda bir darbe oldu bu ülkede. Türk Silahlı Kuvvetleri bizim göz bebeğimiz, doğrudur. Bu topraklarda bir yandan güçlü orduyla, güçlü ekonomiyle ve güçlü demokrasiyle ayakta duracağız ve de dünyanın en stratejik topraklarında yaşıyoruz, ordusu güçlü olmayanlar bu topraklarda kalamamışlardır. Ama on yılda bir darbe oldu 1960, 1962’de darbe girişimi, 1971, 1980’de darbe, 1987-2000, 1997’de 28 Şubat’ta darbe yine postmodern bir darbe, 27 Nisan e-muhırası 2007 yılında aynı şekilde ve 15 Temmuzda kanlı bir darbe. Bu darbeleri ve bu darbeyle diğer darbeleri birbirinden ayıran özellik ne? Ve de acaba Türk Silahlı Kuvvetleri neden her on yılda bir darbe yaptı? “Bundan sonra darbe yapmayacak.” diyorsunuz, nasıl emin olacağız?

Teşekkür ederim. Ayrıca bir kez daha teşekkürlerimi sunuyorum sunuşunuz için.

BAŞKAN – Selçuk Bey, teşekkürler.

Sayın Dündar, buyurun.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sona kaldı ama soruları güzel.

Şimdi, “1986’dan itibaren sızdılar, bu sızma mı?” diye ifade ediyorsunuz. Bu geldiğimiz noktaya baktığımızda sızmanın ötesinde bir noktadayız tabii. Yani başlangıçta Türk Silahlı Kuvvetlerine sızarken yani normal herhangi bir yasa dışı yapılanmaya bağlı olmayan kişilerin arasında sızmaya çalışırken, en son noktada geldiğimiz noktada Türk Silahlı Kuvvetlerinde etkin bir şekilde bir paralel yapılanmaya sahip oldukları noktasına geldikleri açık. Dolayısıyla bunu inkâr etmek mümkün değil. “Bu neden Silahlı Kuvvetlerde böyle oldu, göz yumuldu mu?” konusuna geldiğimizde, ben kendi şahsı bilgim olarak ifade edeyim, şahsı olarak herhangi bir kimsenin veya herhangi bir komutanın veya herhangi bir dönemin buna göz yumduğunu ben kabul etmiyorum ancak başlangıçta gene söylemiştim, şunu da ifade etmek istiyorum: Olayı sadece Türk Silahlı Kuvvetleri olarak ele aldığımızda belki şüpheli bir yaklaşımla bakılabilir, öyle söyleyeyim ancak Türkiye Cumhuriyeti’nin bütün kurumlarındaki aynı sızmaya baktığımızda, diğer kurumlarda da ilişki kesilen personel miktarlarına baktığımızda onlar da bayağı önemli ölçülerdeki rakamları tutuyor. Dolayısıyla bunu örgütün bu konuda çok başarılı ve dikkatli çalıştığına bağlamakta yarar var diye düşünüyorum ben. İşte hep açık kaynaklarda da okuduğumuz gibi, bizim de gördüğümüz gibi hep en fazla 2 veya 3 kişilik gruplar hâlinde çalışan bir teşkilat, aynı diğer terör örgütleri gibi. Dolayısıyla 1 kişiyi tespit etseniz bile en fazla 2 kişiye ulaşabiliyorsunuz. Dolayısıyla, Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki yayılmasına veya yapılanmasına baktığımız takdirde kendisinin müteakip adımları atabilecek kritik noktalardan başlayarak yapılanmasına devam ettiğini görüyoruz. Dolayısıyla, bu konuyu Türk Silahlı Kuvvetlerdeki zafiyetten ziyade diğer kurumlarla birlikte düşünüp kurumun gerçekten bu konuda çok titiz ve ciddi çalıştığını vurgulamakta yarar var diye değerlendiriyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Terörle mücadelede PKK...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Terörle mücadeleyle ilgili olarak, evet, dediğiniz noktada sonuç noktasına baktığımızda özellikle iç güvenlik harekât bölgesinde ve terörle mücadele harekâtında görev yapan önemli sayıda generalin de burada tutuklandığını görüyoruz ama diğer yandan baktığımızda da özellikle son zamanlardaki o meskûn mahallerde Nusaybin, Cizre gibi yerlerde verilen şehitlerimize ve kazanılan başarılarla baktığımızda da bunların bu konuda fazla etkin olmaya fırsat bulamadıklarını ben şahsen değerlendiriyorum. Eğer başarılı olsalardı orada o başarıları kazanmak mümkün değildi diye değerlendiriyorum ama “Diğer yönde bir bilginiz var mı?” diye soracak olursanız sadece sizlerin de takip ettiğiniz gibi açık kaynaklardan bazı iddialar bu konularda var ama ben İkinci Başkanlığı... Yani ben yaptım anlamında söylemiyorum, bizden önce de aynı şekildeydi, açık kaynaklarda çıkan bütün haberler mutlaka incelenir ve titiz bir şekilde raporlanır. Dolayısıyla bazı açık kaynaklarda, özellikle Suriye sınırındaki faaliyetlerde bazı zafiyetlerin olduğu, bazı generallerin bilerek bazı şeyleri yapmadıkları konusunda ifadeler net olarak yer aldı. Bunu darbe bittikten sonra yeni heyetle orada görev alan arkadaşlarımızla incelediğimiz takdirde verilen rakamların ve iddia edilen tezlerin örtüşmediği, böyle bir durumun olmadığı yönünde bölgeden rapor aldığımızı ifade edebilirim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Üçüncü sorum: Her on yılda bir darbe oluyor, nasıl emin olacağız bir daha darbe olmayacağından?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Ona bir şey söylemem tabii ki mümkün değil. Yani bir değerlendirme yapmam da mümkün değil ama bundan sonraki Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve komuta heyetinin diyeyim açıkça sadece niyetimizi ve gerçek düşüncelerimizi burada samimi olarak açıklayabilirim, onun dışında bir şey ifade etmem gerçekten mümkün değil.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Benim bir sorum vardı.

BAŞKAN – Bir saniye... Daha hiç soru sormayanlarımız var.

Belma Hanım, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Ümit Paşam hoş geldiniz.

Benim ismim Mihrimah Belma Satır, İstanbul 1’inci bölge Milletvekiliyim. Sizin ve ailenizin o gece yaşadıklarını kısmen biliyordum ama şimdi detaylı dinlemiş olduk. Ben, size ve askeriyedeki tüm vatansever askerlerimize, subaylarımıza teşekkür ediyorum o geceki emekleriniz için.

İstanbul 1’inci bölge, özellikle Çengelköy, Üsküdar, Beylerbeyi o geceyi en ağır yaşayan bir bölge. Ben o gece Türkiye Büyük Millet Meclisindeydim ama ailem, çevrem, siyaset arkadaşlarım çok ağır yaşadılar o geceyi. Ben tekrar teşekkür ediyorum.

Konuşmanızda dediniz ki, sahte bir emirden bahsettiniz “Tekirdağ ve Gelibolu’daki askerî kuvvetlerimize de sahte emir gittiğini öğrenmiştim.” dediniz. Bu sahte emirin içeriği neydi? Bu sahte emirde imzası olanlar kimlerdi? Kırklareli Valimiz -vatanseverliğin erkeği kadını olmaz ama Kırklareli Valimiz bildiğiniz gibi bir kadın- Esengül Hanım, o gece ciddi bir mücadele ve bir güç göstererek oradaki komutanlarla oradaki güçlerin İstanbul’a ulaşmasını engellenmişler. Burada müsaadenizle ona da bir teşekkür etmek istiyorum. Bu emiri kim vermişti ve bu emir yazılı emirse altında kimlerin imzası vardı? Birinci sorum bu.

İkinci sorum: Sayın vekilimiz sordu, ben müsaadesiyle onu soracağım. Öldürülen darbeci subay sayımız ne kadar?

Üçüncü sorum: Son günlerde özellikle FETÖ’cüler tarafından desteklendiğini ve yayıldığını düşündüğüm bir mağdur edebiyatı başladı. Görevden alınan, şu anda içeride olanlarla ilgili, onların aileleriyle ilgili ciddi bir mağduriyet psikolojisi topluma yayılmaya başladı. Bunun bir politika olduğunu, mağdurlar varsa bunlarla ilgili çalışma yapılacağını Sayın Başbakanımız, Cumhurbaşkanımız, ilgili bakanlarımız açıkladılar ve bunlarla ilgili de komisyonlar kurulacak. Ben Dilekçe Komisyonu Başkanım. İlk günden itibaren doğru veya yanlış bir sürü dilekçe gelmeye başladı. Bu konuda askeriyedeki durumla ilgili bir soru sormak istiyorum. “Emir komuta zinciri içerisinde emir verildi, biz yaptık.” diyen subaylar var. Erin emir almasını anlarım ama bir iki saatten sonra sizlerin açıklamaları, Cumhurbaşkanımızın, Başbakanımızın, siyasilerin açıklamalarıyla bunun kanun dışı bir hareket olduğu, asker içerisinde bir kısım hainlerin bu işi organize ettiği anlaşıldı. Ama buna rağmen işin içinde olmaya devam eden askerler oldu. Bu erlerin mağdur olması yani emir komuta zinciri içerisinde bazı şeyleri içine sindirmese de yapıyor olmasını bir yere kadar anlayabiliyorum ama bir noktadan sonra subayların bu konuda kendi iradeleriyle bu işin içinde olduklarına ve bu işin aktörleri olduğuna inanıyorum. Sizin asker olarak, üst komutan olarak bu konudaki görüşünüzü almak istiyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Teşekkür ederim.

Birinci soru herhâlde sahte emir konusuydu.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Evet.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sahte emir, sıkıyönetim direktifi konusuyla yayınlanmış ve sıkıyönetimin ilan edildiği ve her tarafta Silahlı Kuvvetlerin yönetime el koyduğunu belirten yaklaşık iki buçuk sayfalık bir mesaj emri. Altında da “yurtta sulh konseyi başkanı” tabiriyle Tuğgeneral Mehmet Partigöç tarafından imzalanmış bir evrak, mesaj evraki. Dolayısıyla, bu, bütün Silahlı Kuvvetlere yayınlanmış, benim birliklere de gitmişler. Genelkurmay Başkanlığında görevli bir Tuğgeneralimiz o zaman, Mehmet Partigöç.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Şu anda nerede?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Şu anda tutuklu, onun imzası var.

Diğer bir konu, öldürülen darbeci subay sayısını isterseniz sonra Komisyona verebilirim, şu anda yanımda olmadığı için yanlış bir rakam vermek istemiyorum.

BAŞKAN – Yazılı olarak sonra alırız efendim.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yazılı olarak takdim edebilirim.

Mağdurlar konusunda, tabii, bir yorum yaptığım takdirde savcılar tarafından yanlış değerlendirilip yanlış bir noktaya gidebilir diye müsaade ederseniz bunda bir yorum yapmayayım. Ancak mağdurlar konusu da sizin de belirttiğiniz gibi Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımızın üzerinde hassasiyetle durduğu ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin de gerçekten üzerinde hassasiyetle durduğu bir konu. Bize de aileler tarafından bu konuda gelen müracaatlar oluyor ve Genelkurmay ve kuvvet komutanlıkları bünyesinde bununla ilgili, mektupları incelemeye ilgili bir kurul da kurduk. Gerçekten kimsenin haksız bir yere bu konuda mağdur olmaması için gerekli tedbirler alınıyor, tüm diğer kurumlarda olduğu gibi

üzerinde hassasiyetle duruluyor. Tabii, son sözü söyleyecek olan adli makamlar; o konuda yani şu olduğu takdirde... Ama sizin dediğiniz gibi erbaş ve erlerin buna bilinçli olarak katılması gerçekten mümkün olmayan bir konu.

Diğer konuda müsaade ederseniz yorum yapmayayım.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ederiz.

Efendim, Komisyon üyelerimizden söz almayan...

Burhanettin Bey, buyurun.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Sayın Komutanım, hoş geldiniz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR –Teşekkür ederim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Tabii, şimdi bizim Komisyonumuz Fetullahçı terör örgütünün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kuruldu.

Tabii, konuşmaya başladığınızdan bu tarafa bu Fetullahçı terör örgütüyle ilgili hiçbir ifadeyi kullanmadınız, sadece şu şekilde ifadeler kullandınız: “Darbe girişimine katılmış mı katılmamış mı biz bunun tespitini yapıyoruz.” dediniz. Ama biz dışarıdan şunu da biliyoruz yani Fetullahçı terör örgütü askeriyenin içerisinde 80’li yıllardan bu tarafa örgütleniyor. Siz 15 Temmuz akşamı “Bunu Fetullahçı terör örgütü yaptı.” diyebildiniz mi veyahut da 15 Temmuz öncesinde söylentileri 15 Temmuz akşamı tespit etmiş oldunuz mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın DüNDAR, buyurun.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Şimdi, herhâlde bir ifadem yanlış anlaşıldı. Yani “Fetullahçı terör örgütüne dikkat etmiyoruz, sadece darbeye katıldı mı katılmadı mı diye bakıyoruz.” derken...

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – O şekilde ifade ettiniz siz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Belki, bilmiyorum yani başka bir anlam... Nerede... Oradakini ne anlamda söylediğimi bilemiyorum tabii.

Şimdi, burada yasal olarak birinci olan suç, darbe suçunun işlenmiş olması; bizim adli makamlara intikal ettireceğimiz suç olduğu için belki o noktada söylemiş olabilirim. Ancak başlangıçta kimlerin katıldığını gördüğümüzde, gördüğümde diyeyim -çoğul kelime kullanmayayım kendi şahsi fikrimi ifade edeyim- bunun Fetullahçı silahlı terör örgütü tarafından yapıldığı kanaati bende hâsıl oldu. Hâsıl olmasının nedenlerinden biri gerek güvenlik birimlerinden gelen duyular gerekse etrafta yapılan değerlendirmeleri dikkate aldığımızda darbeye iştirak eden kişilerle daha önceki bilgilerin örtüştüğünü gördük. Herhâlde sorunuza net cevap oldu mu bilmiyorum? Yani evet, baştan itibaren bunu Fetullahçı terör örgütünün yaptığı konusunda kanaat hâsıl oldu ve orada çıkan tabloya baktığımızda da gelen duyularla örtüştürdüğümüz takdirde “Evet, bunu Fetullahçı terör örgütü yaptı.” diyebiliyoruz; şahsi fikrim olarak ifade ediyorum.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ederiz efendim.

Şimdi, Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan soru soracak kalmadı ama...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Var efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Önce misafirlerimiz birer tur sorularını sorsun, sonra bizler söz alırız.

BAŞKAN – O zaman, misafir milletvekillerimizden isimlerini alayım: Dursun Çiçek, Ekmeleddin Bey, Nursel Aydoğan; 3 arkadaşımız oradan söz istemiş oluyor. Üyelerimizden de sanıyorum...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir milletvekilimiz daha var.

BAŞKAN – Göremedim, kusura bakmayın...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İsmi?

BAŞKAN – Yazdım...

Evet, Sayın Tanrıkulu “Eksik bir husus kaldı.” dedi, bir de Sayın Erdoğan. Böylece tamamlıyoruz arkadaşlar.

Sayın Dursun Çiçek, buyurun.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Öncelikle, cumhuriyetin ve demokrasinin kalbi Türkiye Büyük Millet Meclisine hoş geldiniz, şeref verdiniz.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Teşekkürler.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Önümüzdeki süreçte Silahlı Kuvvetlerimizi, millî ordumuzu bu Mecliste daha yakın işbirliğinde, daha sıkı ilişkiler içinde görmek isteriz.

Bu süreçte kendi komutanlarını derdest eden bir çetenin doksan üç yıllık cumhuriyet ordusunu ne hâle getirdiğini hep birlikte yaşadık. Millî ordunun tekrar ayağa kalkması ve cumhuriyetin ordusu olması açısından birkaç konuyu sormak istiyorum:

Bunlardan birincisi; 2004 yılında Millî Güvenlik Kurulu kararı alınıp Başbakan imzaladığında; bu örgütün takip edilmesi, kontrol edilmesi, etkisiz hâle getirilmesi kararı alındığında siz nerede görevliydimiz? Bu karardan haberiniz var mı?

İkincisi; kumpas davalarında yaklaşık 2 bin yönetici aydın subay ordudan tasfiye edildi ve bunun etkisiyle en az 10 bin subay, astsubay da emekliliğini isteyip ordudan ayrıldı; bu, büyük bir rakam. Böylece, bu kumpas davaları sonucu FÖTÖ’cüler üzerindeki kontrol kalktı ve büyük bir boşluk yaratıldı. Bu davalar olmasaydı 15 Temmuz gecesi yaşanabilir miydi?

Son sorum da; tabii Mehmetçiklere, düşük rütbeli askerlere “Tatbikat ve terör saldırısı var.” örtüsü altında darbeci kişiler, militanlar tarafından -ki bir tugay 5 bin kişi, 3 tane darbeci var- o yasa dışı emri okuyorlar, altında da Genelkurmay Başkanının ismini okuyorlardı çünkü göstermiyorlar, göstereni de tehdit ediyorlar.

Bunların mağduriyetinin giderilmesi için bir çalışma yapıldığından bahsettiniz. Bize gelen bilgilere göre hâlâ idari tahkikat raporu hazırlamayan komutanlıklar var, savcılıklara ulaşmayan idari tahkikat raporları var. Bu mağduriyetlerin giderilmesi açısından bu işlemleri hızlandırmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, 2014 yılında 3. Ordu Komutanı olarak görev yapıyordum. Evet, o Millî Güvenlik kararı doğrusu, herhâlde söylemiş olduğum...

BAŞKAN – 2004 Sayın Dünder.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – 2004 mü?

BAŞKAN – 2004...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Pardon, 2004 yılında...

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Taraf gazetesinin manşeti...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Yok, şimdi ne söylesem, hatırlıyorum dersen yanlış olur.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 2004'te Millî Güvenlik Kurulu kararı var.

BAŞKAN – Yani o tarihte nerede görevliydiniz hatırlayabiliyorsanız onu soruyor Dursun Bey.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – 2004 yılında Millî Güvenlik Kurulunun aldığı bir karar var; -Taraf gazetesinde manşet olmuştu- bu örgüte karşı alınacak tedbirleri ve devletin takip ve etkisiz kılma yönündeki talimatları içeriyor.

BAŞKAN – Yani o tarihte görev yeriniz?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – 2004 yılında yanlış hatırlamıyorsam, Ağustosta...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – 25 Ağustos 2004 tarihli Millî Güvenlik Kurulu kararı.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – 2001-2004 28. Tugay Komutanıydım Mamak'ta. Altı aylığına Afganistan'a Tugay Komutanı olarak gidip Temmuz ayında falan dönmüştüm geriye yani Temmuz ayında geriye gelmişim.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Bu karar size herhangi bir komuta seviyesinde ulaştı mı? Yani bunun takibinde fiilen bir görev yaptınız mı? FETÖ'yle ilgili bilgileri Genelkurmay'a rapor ettiniz mi? Devlet çapında böyle bir sürece bilgi akışı sağladınız mı? Yani bu karardan haberiniz var mı?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Mutlaka uyguladık o zaman yani ama şöyle söyleyeyim: Türk Silahlı Kuvvetlerinde 1984, 1985 yıllarından itibaren FETÖ'cü kişilerle ilgili olarak duyumlar her türlü birimden gelmekte -ve diğer yasa dışı yapılanma kapsamında demeyeyim de tam anlamıyla çünkü yasa dışı olduğu takdirde mutlaka gerekli işlemi yapmak gerekiyor- geliyor ve gerekli işlemler de yapılıyor ve şu anda rakamını söylemem mümkün değil ama atılanlar içerisinde de, Türk Silahlı Kuvvetleriyle ilişkisi kesilenler içerisinde de şu anki tabirle FETÖ'cü terör örgütüne mensup üyelerin olduğunu biliyorum ama rakamı konusunda falan bir şey söylemem mümkün değil. Ama Türk Silahlı Kuvvetleri mücadelesini yapıyor ve atılanlar içerisinde de o örgüte mensup kişiler olduğunu değerlendiriyorum.

Diğer konu, bu davalarla ilgili olan konu; konuşmamın başlangıcında da ifade ettiğim...

BAŞKAN – Şimdi, özür dilerim, tabii şöyle bir durum oluyor Sayın Dünder.

Tabii, yaklaşık iki saat on beş dakikalık bir süreç oldu ve konuşmamızın baş tarafında bulunmayan, yeni gelen milletvekili arkadaşlarımız var. Ben o bakımdan da arkadaşlarımdan istirham edeceğim tabii ki, tekrara kaçmış oluyor; mesela, bu Millî Güvenlik Kurulu kararı daha önceden soruldu. Özellikle tarih ve zaman olarak hatırlamadığımız konuları da yazılı olarak Komisyonumuza iletebilirsiniz; onu da ifade etmiş olayım.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Çünkü tekrara da girmeye başladık bazı arkadaşlar sizin sunumunuzu ve ilk soruları göremedikleri için.

Buyurun Dursun Bey'in sorusuna çok kısa bir cevap olursa...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, bununla ilgili olarak, Fetullah terör örgütünün Türk Silahlı Kuvvetleri yapılanmasında kamuoyuna da mal olmuş Balyoz, Ergenekon gibi davalarda bazı subayların Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılmasının önemli katkı sağladığına inanıyorum. Yani onlar tarafından boşaltılan yerlerin FETÖ terör örgütüne mensup kişiler tarafından daha rahat bir şekilde yayılma ve genişleme alanını sağladığına inanıyorum ama o olmasaydı 15 Temmuz olurdu veya olmazdı konusunda bir değerlendirme yapmam mümkün değil.

Bu mağduriyetle ilgili olarak da gerçekten o konuda Türk Silahlı Kuvvetleri titiz olarak çalışıyor. Yani şu anda Genelkurmay vasıtasıyla savcılıklara gönderdiğimiz yaklaşık 83 veya 87 klasör evraki savcılıklara aktardık; dolayısıyla idari tahkikatlar süratle ilerliyor. Benim değerlendirmem, her yerde şu anda bitmiş olması gerekir, eğer bitmeyen yer varsa yine yazılı olarak Komisyona da o konuda ihtiyaç varsa bilgi de verebilirim. Yani o konuda...

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

DURDUN ÇİÇEK (İstanbul) – Silah raporları, namli analiz raporları uzadığı için hapiste kalmaya devam ettikleri yönünde yoğun şikâyetler var efendim.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, yani onu not alayım Emniyetle ilgili husus.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Ekmeleddin İhsanoğlu, buyurun.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Muhterem Paşam, bugün burada verdiğiniz açıklamalar, bilgiler tarihe kayıt olarak düşüyor. Türkiye'nin maruz kaldığı en vahşi, en kanlı darbeye, darbenin önlenmesinde tarihî rol oynadığınıza inanıyoruz hepimiz.

Şimdi, benim burada soracağım iki şey var. Birincisi; konuşmanız esnasında değişik sorulara cevap verirken, darbeden haberdar olduğunuz andan itibaren işte 15 Temmuz, 16 Temmuz günlerini anlattınız ve dediniz ki 16 Temmuzda sabahleyin altı buçukta Sayın Cumhurbaşkanıyla görüşünceye kadar havaalanında sizin Ankara'yla yani Hükümet erkânıyla, başta Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımız, Millî Savunma Bakanı veyahut başka muhataplarınızla herhangi bir temasınız olmadı. Temaslarınız sivillerle, anladığımız kadarıyla bir tek İstanbul Valisi, bir de Kırklareli Valisiyle oldu, onun dışında olmadı.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Kırklareli Valisiyle de Sayın Valimiz görüştü, ben görüşmedim.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – İstanbul Valisi...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, tabii, bu görüşmeler çok önemli. Benim burada merak ettiğim ve buna göre, bu görüşmelere göre bu darbenin nasıl önlendiği, nasıl cereyan etmek istediği, sonra nasıl önlendiği meselesi anlaşılabilir ancak.

Şimdi, başka kurumlarda -uluslararası kuruluşlarda da var, millî kurumlarda da var- yapılan görüşmeler, telefon görüşmeleri kayda alınır. Zatâlinizin yaptığı konuşmalarda bu görüşmeleriniz, üsttekilerle veya alttaki askerî zevatla yaptığınız konuşmalar, telefon konuşmaları hangi sistemle

yapıldı? Bunların kaydı var mı? Ona bağlı olarak da kendi özel cep telefonunuzu kullandınız mı? Bu Komisyon, uygun gördüğü takdirde, bu konuşmaların bir listesini, bir dökümünü isteme hakkına sahip mi? Yoksa bu da askerî bir sır mı olacak? Birinci sorum budur.

İkinci sorunun bir kısmını cevaplandırdınız. Bütün arkadaşlarımız, biz, hepimiz vatandaş olarak merak ediyoruz. Sayın Bahçeli meselesi. Siz dediniz ki: “Böyle bir konuşmam olmadı.” ve biz size güveniyoruz tabiiyle, aksine de iddia yoktur. Fakat şimdi şu var: Bu olmadığı hâlde, ben de bunun olmadığına inanıyorum, niye böyle bir şehir efsanesi çıktı? Bu, ikinizle yani zata linizle ilgili, Sayın Bahçeli’yle ilgili bir meseledir. Biz, tabii Sayın Bahçeli’nin Türk vatandaşları nezdinde bir devlet adamı, bütün şeylerin üstü, parti üstü, siyasi hesaplar üstü bir şahsiyet olduğunu, vatandaşın buna güvendiğini, zor zamanlarda devletin yanında durduğunu bildiği için böyle bir şey... Ama siz sizin açınızdan nasıl bir yorum getireceksiniz?

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın İhsanoğlu.

Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Şimdi, yaptığım bütün konuşmalar tabii karargâhın dışında bir yerdeydi. Dolayısıyla, kayıt alma imkânımız yok. Zaten normal, Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde de bir telefonla konuştuğunuzda kiminle görüştüğünüz belli ama ne görüştüğünüz kesinlikle kayıt altına alınmıyor mevcut kanunlar kapsamında. Eğer siz özel bir tedbir... “Benim bunu, ne konuştuğumu mutlaka ileride birisine ispat etmem gerekiyor -karşı tarafa da deklare etmek suretiyle- belli olsun demezeniz.” Ama ben, o geceki bütün konuşmaları kendi şahsi telefonum, artı yanımda olan koruma ve aracımı kullanan kişi vardı, o üç telefonda yaptım. Dolayısıyla, üç telefonun da telefon numaraları belli, hatta istendiği takdirde, herhâlde yüce heyetinize...

BAŞKAN – Sayın Başkan, sizden zaten yazılı olarak istedik. Yani şöyle: Bilgi, belge istedik ya ek bir şeyle onları da isteriz. Tabii ki şuna da girmek istemiyoruz: Meclis araştırma komisyonuyuz, mesela bir HTS raporu veyahut da soruşturmaya yönelik konularda Anayasa’daki 138’i de dikkate alarak hareket ediyoruz fakat biz araştırmada sizin yaptığımız açıklamalarla ilgili bazı yazılı belgeleri ilk yazımızda da istedik, daha sonra da yazıyla isteriz. Onun dışında, takdir sizin.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Ben askerî sır olarak değerlendirmiyorum yani Komisyon istediği takdirde herhâlde ilgili firmadan da alabilir veya bana müracaat ederek ben de şahsen müracaat ederek oradan da alabilirim yani kendi adıma bir sır olarak görmüyorum, deklare edebilirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka var mıydı?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Açıklama konusu vardı. Yanlış hatırlamıyorsam, bilmiyorum, burada olan sayın üyelerimiz de hatırlayabilir, ilgili partinin bir yetkilisi böyle bir konuşmanın olmadığı konusunda bir açıklama yaptı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben bir cümle girebilir miyim?

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sanıyorum, 19 Temmuz günü, darbeden sonraki ilk grup toplantısının çıkışında basın mensupları Sayın Genel Başkanımıza bu soruyu sordular ve Sayın Genel Başkanımız böyle bir görüşmenin olmadığını açıkladı diye biliyorum. Ben de onu teyit edeceğim.

BAŞKAN – Karşılıklı teyit edilmiş oldu.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Benim de hatırladığım, Sayın Genel Başkanımızın değil de onun dışındaki, yetki verdiği bir kişinin bu konuda bir açıklama yaptığını hatırlıyorum ama kesin emin de değilim.

EKLEMEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Tamam, bunu biliyoruz zaten. Niye böyle bir şehir efsanesi doğdu?

BAŞKAN – Yani bir yorum istiyor Sayın İhsanoğlu.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Neden olduğunu ben de bilmiyorum, gerçekten bilmiyorum, samimi olarak bilmiyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Nursel Hanım, buyurun.

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Nursel Aydoğan, Diyarbakır Milletvekili.

Öncelikle ben de hoş geldiniz diyorum.

Vereceğiniz bilgilerin darbe girişiminin açığa çıkarılması için önemli ve değerli olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle de Türkiye halkları adına size teşekkür ediyorum.

Size sormak istediğim soru şu: Biraz önce de belirttim, hem Hükümetin verdiği bilgiler hem de basında yer alan bilgilerden hareketle söylüyorum, ordunun kurmay sınıfı içerisinde yüzde 45 gibi önemli rakamda bir ordu mensubunun bu darbe girişiminde yer aldığını biliyoruz. Bir kısmı tutuklandı, bir kısmı açığa alındı, bir kısmı ihraç edildi. Tabii, son sözü mutlaka yargı söyleyecek ama şimdi ortalama verilen rakam budur.

Düşünün: Bir ordu içerisinde üst düzeyde yüzde 45 gibi bir oranda örgüt yapılanması içerisinde olan bir yapı var ve bu yapı hakkında hiçbir şekilde bir bilgi sahibi değil Genelkurmay Başkanlığı ve Genelkurmay Başkanlığının altındaki mekanizmalarda görev alan sizin gibi orgeneral düzeyindeki komutanlar. Bu sizce mümkün mü? Bana pek mümkün görünmüyor yani dünyanın en iyi istihbarat örgütlerinde bile, bu örgütler içerisinde çalışan en iyi istihbaratçıların olduğu bir yapı içerisinde bile eğer yüzde 45 gibi bir oran varsa orada bile bunu saklamanız, gizlemeniz mümkün değil. Mutlaka bir yerden birileri bir şey yapacaktır yani...

BAŞKAN – Nursel Hanım, özür dilerim.

Şimdi, tabii Komisyon üyemiz değilsiniz, baştan da iyi takip etmediğinizi sanıyorum, bir de Araştırma Komisyonumuzun başlığı belli, konusu belli, önce hüküm verip de yorum istemek şeklinde değil...

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Ben hüküm vermiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sorunuz varsa lütfen bir soru sorun, cevabını alalım çünkü zaman çok uzadı. Ben sorunuzu bekliyorum.

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Ben sorumu soracağım.

Yani şunu söylemek istiyorum: Yüzde 45 düzeyinde bir ordu mensubunun bu darbe girişiminde yer aldığı bir durumda hiçbir şeyden şüphelenilmemesi size ne kadar mantıklı geliyor? Dediniz ki şimdiki durumda da: “Bundan sonra darbe girişimi yapılmaz yani böyle bir şüpheyi ben taşımıyorum.” Yüzde 45 insanın darbe girişiminde yer aldığı bir dönemde hiçbir şekilde şüphelenmemişsiniz, şimdiden sonra bunun garantisini nasıl verebiliyorsunuz? Bu nasıl oluyor?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dündar. Yorum konusu takdirinizdedir.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Müsaade ederseniz cevaplamayayım desem uygun olur mu sizce?

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) - Vallahi hiç uygun olmaz.

BAŞKAN – Peki.

Teşekkür ediyorum.

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) - Yani yüzde 45 oranında ordu içinde yer alıyor ve sizin hiçbir şekilde bir şeyiniz yok. Yani “Ordu içerisinde...” dediniz ya. İşte, Fetullahçılar olduğu söyleniyor falan yani...

BAŞKAN – Nursel Hanım, teşekkür ediyorum arkadaşım.

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Ama bu sorunun cevabı bence bu komisyonun çıkaracağı önemli sonuçlar için...

BAŞKAN – Hayır, takdirindedir. “Yorum yapmayayım.” dediği için zorlamıyoruz burada.

Biraz sessiz olalım arkadaşlar.

Ahmet Bey, Buyurun. Yine soru yöneltelim Ahmet Bey.

AHMET TAN (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Komutanım, siz de hoş geldiniz.

Ben de 15 Temmuz gecesi ve sonrasında sizin mücadelenizi tebrik ediyorum. Sizinle beraber Türk Silahlı Kuvvetlerini “Peygamber Ocağı” diye nitelendiren ve milletin emrinde olduğunu ifade eden tüm Silahlı Kuvvetler mensuplarına da sizin şahsınızda teşekkür ediyorum.

Soruma geçiyorum: 15 Temmuz FETÖ terör örgütü darbesini sadece bu örgüt mü yaptı? Yoksa bu kalkışmanın içerisinde başka unsurlar da var mıydı? Bunu şunun için soruyorum: TRT'nin işgal edilmesi gibi birtakım hadiselerin alelacele yapıldığı ama bununla beraber bir grubun daha sonrasında kalkışma yapmayacaklarını anlayınca diğer darbe yapan grubun tekrar oraya alelacele birtakım kuvvetler gönderdiği yolunda duyularımız olduğundan dolayı bu soruyu soruyorum. Yani darbeye katılmayan başka irtibatlı bir yapı var mıydı? Bunu öğrenmek istiyorum millet adına.

İkincisi de daha önce sorulan sorulara cevap verirken FETÖ terör örgütüne mensup olan kişilerin bilinmesinin zor olduğunu çünkü bunların ikili, üçlü gruplar hâlinde ordu içerisinde veya diğer kurumlarda şekillendiğini, dolayısıyla, bununla ilgili tespitinin zor olduğunu ifade ettiniz ama “15 Temmuz gecesi de darbenin olduğu andan itibaren bu kalkışmanın FETÖ terör örgütü tarafından yapıldığını anladık.” ifadeniz oldu. Bu ikisini beraber yorumlayamadım. Bunun açıklamasını sizden istirham ediyorum.

Bir de ben de aynı şeye katılıyorum, darbe girişiminde, her on yılda bu darbe girişimini gören bir ülkenin bu saatten sonra darbe yapılmamasına ilişkin tedbir alınması lazım geldiğini düşünüyor musunuz veya böyle bir tedbir alınacaksa da bununla ilgili...

BAŞKAN – Soruldu Ahmet Bey.

AHMET TAN (Kütahya) – Böyle bir çalışma yapacak mısınız?

BAŞKAN - Üçüncü soru soruldu, cevap da verdi ama.

AHMET TAN (Kütahya) – Peki.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür.

Zaman da uzadı.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Birinci soruya cevap olarak, menfur darbeyi yapan Fetullahçı terör örgütünün dışında ikinci bir örgüt olduğunu düşünmüyorum ve bilmiyorum yani o darbeyi devam ettirecek veya onu destekleyen bir unsurun Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde olduğunu bilmiyorum ve olacağına da ihtimal vermiyorum.

İkinci sorunuz, darbeden...

AHMET TAN (Kütahya) – Bunların ikili, üçlü gruplar hâlinde yerleştiği...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet, doğru.

AHMET TAN (Kütahya) – Ama 15 Temmuz akşamı da bununla alakalı “Biz bunların yaptığını anladık.” ifadesi...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Doğru, arada çelişki olduğunu ifade ettiniz.

Mutlaka bize duyular geliyordu. Bu Fetullahçı terör örgütüne mensup kişiler hakkında ilgili birimlerden, üst karargâhlardan, açık kaynaklardan devamlı isimler konusunda bir fikrimiz vardı. Dolayısıyla, bu fikirler zihnimizde dururken o gece olan olaylara katılanları karşı karşıya getirdiğimizde önemli isimlerin bu isimlerle örtüştüğü zihnimde gerçekleşti ama benim dışındaki bir kimsede bu kanaat belki hasıl olmamış olabilir. Ben sadece orada şahsi kanaatimi ifade ettim.

On yılda bir olan darbelere karşı her zaman için tedbir almakta yarar olabilir. O konuda bir şey söylemek mümkün değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Mehmet Ali Bey, lütfen kısa bir soru. Bakın, süre uzadı, biraz uğultu da başlıyor Aytun Bey’in dediği gibi.

MEHMET ALİ ASLAN (Batman) – Ben, milletvekilinden ziyade bir vatandaş olarak merak ettim. Mesela Hakkâri, Roboski’de olaylarla ilgili, Cizre, Nusaybin’deki bu son olaylarla ilgili, insan hakları ihlalleriyle ilgili, bodrumların bombalanmasına, yakılmasına kadar olaylarla ilgili muhalefet ve bazı medya organları dile getirdiği zaman “Ordu böyle bir şey yapmaz...” İktidar da sahipleniyordu “Ordumuz öyle bir şey yapmaz.” Ne zamanki Fetullahçı örgüt ortaya çıktı, bu sefer bu yapılanlar da onlara mal edildi. Mesela, biz dillendiriyorduk “üniformalı giymiş teröristler” diye çünkü sivil halka bir saldırı vardı. Biz öyle deyince biz linç ediliyorduk ama ne zamanki Hükûmete karşı, ne zamanki ordunun içinde bir şeyler oldu, bu sefer onlara...

BAŞKAN – Yorumdan ziyade soru soralım Mehmet Ali Bey.

MEHMET ALİ ASLAN (Batman) – İşte soruyorum: Şimdi de şu konuda hassas olacak mısınız: Bundan sonra gerek STK’lar gerek muhalefet partileri bu tür duyuları ya da iddiaları ya da gerçeklikleri dile getirdiği zaman örtbas edilme yoluna mı gidilecek ve sonra yine ortaya bir...

BAŞKAN – Mehmet Ali Bey, lütfen... Sözü kesiyorum. Şöyle kesiyorum bakın: Komisyon üyesi değilsiniz. Bunlara tek tek cevap verdi sayın konuşumuz. Onun için, bekleyen 4 konuşumuz daha var. Bunlara da cevap verdi. Şu andaki sorduğunuzda yeni bir durum yok.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET ALİ ASLAN (Batman) – Bir sorum daha var efendim, onu sormak istiyorum.

BAŞKAN – Lütfen... Bakın, Komisyon üyesi değilsiniz, zaten konuşulan konuları tekrar etmeyelim.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Olur mu öyle şey! Onlar da soru sorabiliyorlar.

BAŞKAN – Ama bakın...

MEHMET ALİ ASLAN (Batman) – Bir soru soracağım, bir soru daha. Sadece kısa bir soru.

BAŞKAN – O zaman, yorum değil sadece soruyu sorun lütfen çünkü anlatıldı bunlar, siz burada yoktunuz.

MEHMET ALİ ASLAN (Batman) – Tamam.

Kadir Topbaş'ın bir açıklaması olmuştu bu darbecilerin mezarlıklarda gömülmemesiyle ilgili ve Ordu Belediye Başkanını bu konuda tebrik etmişti. Bir subayın evinin bahçesinde gömüldüğü ve bunun gibi çok vakalar olduğu... Bununla ilgili elinizde bilgi var mı? Bu doğru mudur? Bunu da merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu konuda bilginiz varsa Sayın Dündar...

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Bu konuda herhangi bir bilgim yok yani söyleyeceğim bir şey de yok.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, son olarak 2 üye arkadaşımız birer soru soracaklarını ifade ettiler.

Sayın Tanrıkulu, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Öncelikle şunu ifade edeyim: Şu değerlendirmeye katılmıyorum: Diğer kurumlarla Silahlı Kuvvetleri...

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, özür dilerim, bir saniye.

Baştan da mutabık kaldığımız bir konu, konuklarımızın değerlendirmesine katılıp katılmamayı değil soru varsa onu alalım çünkü zaman uzadı.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir saniye... Mahkeme başkanı gibi her şeye karışıyorsunuz, Komisyon Başkanısınız ya!

BAŞKAN – Şimdi, böyle söylerseniz yanlış olur Sayın Tanrıkulu. Bakınız, burada, bütün...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben milletvekiliyim, ne zaman nerede konuşacağımı bilirim.

BAŞKAN – O zaman bütün arkadaşlara, herkese eşit bir soru hakkı tanıdım. Lütfen, rica ediyorum, bu şekilde konuşursanız cevabınızı alırsınız. Lütfen böyle hitap etmeyin.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, ne zaman nerede konuşacağımı biliyorum.

BAŞKAN – O zaman herkese eşit sayıda söz verilmiştir, bitmiştir; bunu mu dememi istiyorsunuz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Böyle bir şey olabilir mi ya?

BAŞKAN – Olabilir.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN – Evet, olabilir, süre verilebilir, lütfen...

Bakın, iki buçuk saat oldu. Burada katılıp katılmamanız değil...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, bakan, şimdiye kadar sorumu sormuştum.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Soracağım sorumu.

Silahlı Kuvvetler ile diğer kurumların özdeş hâle getirilmesi doğru bir şey değil. Çünkü öğretmenler Türkiye’de darbe yapmıyor, maliyeciler darbe yapmıyor, darbe yapanlar askerler. Dolayısıyla, bu bir sızma değil, sızmadan daha öte bir örgütlenme var. Dolayısıyla, eşitlemek “Oraya da sızmışlardı, burada da örgütlenmişlerdi.” demek doğru değil.

Ben şunu öğrenmek istiyorum sizden...

BAŞKAN – “Sızma değil.” dedi zaten konuşumuz, “Bunu sızma olarak ifade edemeyiz.” dedi.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Diğer kurumlarla aynı kefeye konması doğru değil. Çünkü diğer kurumlarda tank yok, top yok, F-16 yok. Millî eğitimde var mı? Yok. Dolayısıyla, aynı değil yani yıllardan bu yana gelen bir zafiyet var, bunu biz kendimiz değerlendireceğiz.

Şunu konuşmak istiyorum: Şimdi, darbe akşamı MİT Başkanı Hakan Fidan ile Genelkurmay Başkanı bir araya geliyorlar ve sizin de dediğiniz gibi bir emir yayınlanıyor. Bu emir birliklere gitti mi, gitmedi mi, gidebildi mi yani?

İkinci olarak da Akın Öztürk’ün darbe girişiminde yer almadığı konusunda Genelkurmay Başkanı ile Hava Kuvvetleri Komutanının açıklaması oldu ve Akın Öztürk’ün de “Ben darbeyi önlemeye çalıştım ve işkence gördüm.” diye beyanları var. Genelkurmay Başkanı da, Hava Kuvvetleri Komutanı da açıklama yaptı. Bu konuda bir düşünceniz var mı?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sayın milletvekilimizin o yapmış olduğu yorum var. Diğer kurumlar ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin önemi anlamında onu söylemedim. Tabii ki elinde silah olan Türk Silahlı Kuvvetlerini diğer kurumlardan ayrı bir yere koymamız ve diğerlerindeki yapılanmanın önemiyle Silahlı Kuvvetlerdeki yapılanmanın aynı olduğunu söylemem mümkün değil. Bir kere o konuda o anlama gelecek söylemedim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – O anlama gelecek sözler söylediniz de o bakımdan söz aldım.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Belki öyle anlaşılabilir olursa o zaman düzeltiyim.

Benim orada söylediğim, orada sadece vurgulamak istediğim, Fetullahçı terör örgütünün yapılanma veya kurumlardaki sızma ve yapılanmasını geliştirmede kullanmış olduğu yöntem ve esaslar anlamında bunu vurgulamak istedim.

Hatta bir cümle daha ileri gidip Türk Silahlı Kuvvetlerinin önemi daha fazla olduğu için bizdeki yapılanma daha da hiyerarşik, daha da sıkı bir şekilde icra edilmiş vaziyette. Orada bir düzeltme yapayım müsaade ederseniz.

Diğeri de Sayın Genelkurmay Başkanımızın o başlangıçta söylemiş olduğum emri kendisi tarafından -bildiğimi söylüyorum- Silahlı Kuvvetler Harekât Merkezine verilmiş. Harekât, Silahlı Kuvvetler Harekât Merkezi tarafından ve Genelkurmay İkinci Başkanı tarafından Hava Kuvvetleri Harekât Merkezine iletilmiş ve Hava Kuvvetleri Harekât Merkezi tarafından da Hava Kuvvetleri

komutanları bilgilendirilmek suretiyle Hava Kuvvetlerinde gerekli işlemler yapılmış ve bütün uçakların aşığıya -hava araçlarının- inmesi sağlanmış, ancak belli bir saatten sonra darbeye iştirak edenlerin emir komuta silsilesi dışında uçuşları başlamış durumda. Bildiklerimi ifade ediyorum.

Onun dışında da yine Genelkurmay Başkanımızın verdiği emir kapsamında hem Kara Havacılık Komutanlığına hem de Etimesgut'taki Zırhlı Birlikler Okul Komutanlığına personel giderek orada bir anormal durum var mı yok mu diye inceleme yapılmış durumda. Yani vermiş olduğu emir -o size ifade etmiş olduğum- uygulamaya geçmiş durumda.

Diğeri, tabii, iki açıklama arka arkaya, onu ifade ediyorsunuz siz orada Akın Öztürk'le ilgili herhâlde. Ama o konuda benim bir şey söylemem mümkün değil.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hava Kuvvetleri Komutanı ile Genelkurmay Başkanı açıklama yaptılar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Evet. Yani o konuda benim bir bilğim olmadığı için bir şey ifade etmem mümkün değil.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Erdoğan, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Benim son olarak sormak istediğim aslında bütün bir soru: 15 Temmuz sonrası Genelkurmayın yurtta sulh konseyinin tespiti konusundaki tavrı nedir? Bu durumu aydınlatmak için sizin Genelkurmay Başkanı olarak özel bir çalışmanız var mı? Yoksa “Bu kişileri savcılar ortaya çıkartsın.” mı diye düşünüyorsunuz? Eğer böyle düşünüyor iseniz Genelkurmayın desteği olmadan savcılar bu yapıyı tam olarak ortaya çıkarabilir mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Şu anda Genelkurmay Başkanlığı tarafından da bu yurtta sulh konseyinin kimlerden geldiği konusunda herhangi bir fikir yok ama eldeki bütün mevcut bilgiler ve bulgular ve düşünceler savcılıklara, sivil savcılıklara intikal ettiriliyor. Sivil savcılıklar tarafından sadece Türk Silahlı Kuvvetlerindeki bilgiler değil, diğer emniyet ve güvenlik birimindeki birimler de bir araya getirilmek suretiyle şemanın nasıl olacağı ve bu şemanın nereye gideceği konusunda bir çalışma yapılarak sonuca varılacağını değerlendiriyorum. Yani burada dominant rolü oynayacak olan savcılık olarak değerlendiriyorum.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Ama üç ay geçti Paşam.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Adalet sistemi çalışıyor. Hakikaten ellerindeki iş... Gerçekten savunmak anlamında söylemiyorum, çok yoğun bir şekilde çalışıyorlar. Genelkurmay Karargâhında bile çok yakından çalıştıklarına ve hiç mesai mevhumu gözetmeden çalıştıklarına gerçekten gözlerimle şahit oluyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aytun Bey, buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Değerli Komutanımız, şu anda Türk Silahlı Kuvvetlerinin ne zorlu bir süreçten geçtiğini biliyoruz ve o anlamda arkasında olduğumuzu ifade etmek istiyoruz. Çünkü üç cephede birden savaşan bir Türk Silahlı Kuvvetleri var, hem de böyle büyük bir travmaya rağmen.

Şimdi, benim sorum şu: Geçmişte devlet bürokrasinde de bulunan birisi olarak güvendiğim çok önemli kaynaklardan, MİT'ten gelen ilk istihbaratın darbe olacağı yönünde değil çünkü bugünkü konumuzun itibarıyla bu soruyu soruyorum. Çünkü Genelkurmay İkinci Başkanı olarak muhtemelen bu göreve geldikten sonra bunları tartıştınız, bilgi alışverişi yaptınız, her şeyi gözden geçiriyorsunuz.

İlk gelen istihbaratın bir darbe istihbaratı olmadığı, MİT Müsteşarının getirdiği istihbaratın, kendisine asker içinden yani Silahlı Kuvvetlere sızmış bir grup içinden suikast yapılacağına dair -helikopterlerle ve diğer araçlarla- bir istihbarat getirdiğini söylediler. Yani MİT, Genelkurmay Başkanına bir darbe istihbaratı değil, kendisine yapılacak bir suikast ihbarı getirmiş, aldığım bilgi bu. Bu konuda ne diyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dündar.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Şimdi, iki işi arasında geçen konuyu tam olarak bilmem mümkün değil. Ancak, belki şöyle bir yorum yapabilirim: Eğer gelen bilgi -gelen bilginin ne olduğunu bilmiyorum, samimi olarak ifade ediyorum- ancak gelen bilgi herhangi bir darbeye yönelik olmuş olsaydı Sayın Genelkurmay Başkanımız tarafından daha farklı emirlerle de bunun destekleneceğini değerlendiriyorum. Bilmiyorum, yeterli açıklama oldu mu.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kısa, ek bir şey söyleyeyim mi?

BAŞKAN – İsterseniz kıfayetimizakere yapalım mı Aykut Bey.

Efendim, sorularıyla katkıda bulunan bütün Komisyon üyelerimize ve diğer milletvekillerimize ben teşekkür ediyorum. Tabii, öncelikle de Genelkurmay İkinci Başkanımız Sayın Ümit Dündar Bey bugün gerek sunumu gerek sorularımıza verdiği cevaplarla araştırma komisyonumuza çok değerli katkılarda bulundu. Bundan sonra da bazı konularda yazılı birtakım istemlerimiz olabilecektir, onu ifade ettik. Katılımınızdan dolayı teşekkür ediyoruz, bir.

İkincisi, hakikaten demokrasiye sahip çıkma ortak iradesine Silahlı Kuvvetlerimiz de demokrasiye, bayrağımıza, istiklal ve istikbalimize saygı göstererek sivil otoritenin emrinde fedakârca bu darbenin püskürtülmesinde emeği geçen siz Değerli Paşamıza ve diğer Silahlı Kuvvetler mensuplarımıza biz de bu vesileyle şükranlarımızı ifade etmek istiyoruz.

Katılımınızdan dolayı tekrar teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

Arkadaşlar, yirmi dakika ara vereceğim.

GENELKURMAY İKİNCİ BAŞKANI ORG. ÜMİT DÜNDAR – Sayın Başkanım, tekrar teşekkür ediyorum.

Ben de başta zataliniz olmak üzere tüm Komisyon üyelerine ve tüm basın mensuplarına bu kadar uzun süre dinledikleri ve şey yaptıkları için gerçekten teşekkür ederim.

Konuşmamın sonunda, tekrar, gerçekten bu menfur darbe girişiminde şehit olmuş tüm vatandaşlarımızı, silah arkadaşlarımızı, güvenlik birimlerimizi Allah'tan rahmetle anıyorum. Tüm aile bireylerine gerçekten sabır ve başsağlığı diliyorum, yaralı arkadaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Bundan sonra olabilecek taleplerinizi de yazılı olarak karşılamaya her zaman hazır olduğumu da tekrar ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler, çok sağ olun.

Kapanma Saati: 17.40

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.10

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Evet, arayı müteakip toplantımıza kaldığı yerden devam ediyoruz.

2.- Bursa Milletvekili Efkan Ala'nın Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN – İkinci bilgisine başvurduğumuz 15 Temmuz darbe girişimi ve bir süre öncesinde İçişleri Bakanı olarak görev yapmış olan Erzurum Milletvekilimiz Sayın Efkan Ala Bey.

EFKAN ALA (Bursa) - Erzurum'du Bursa oldu.

BAŞKAN – Bursa oldu değil mi? Erzurum Bursa oldu.

Öncelikle Sayın Bakanım, müsaadenizle kısa bir öz geçmişiniz, basın mensuplarımız da burada olduğu için, komisyon sözcümüz tarafından okunacak, ondan sonra başlayacağız.

Buyurun Mihrimah Hanım.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Bakanım, hoş geldiniz.

Efkan Ala, İçişleri Eski Bakanı. 1965, Oltu Erzurum doğumlu. Bürokrat, siyasetçi ve Eski İçişleri Bakanı. Evli ve 2 çocuk babası. İngilizce bilmekte.

1987'de İstanbul Fakültesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetiminden mezun oldu. Karadeniz Teknik Üniversitesinde iktisat alanında yüksek lisans yaptı. 1988'de kaymakamlık stajına başladı. İkişer yıl Dernekpazarı, Kabataş Kaymakamlığı, Tunceli Vali Yardımcılığı yaptı. İçişleri Bakanlığında Eğitim Şube Müdürlüğü, İller İdaresi Daire Başkanlığı, Turizm Bakanlığında Eğitim Genel Müdürlüğü ve Müşavirlik yaptı. 2003'te Batman, 2004'te Diyarbakır Valiliğine atandı. 2007'de Başbakanlık Müsteşarlığı görevine getirildi. 17 Aralık 2013'te istifa eden İçişleri Bakanı Muammer Güler'in yerine dışarıdan atama yoluyla İçişleri Bakanlığına atandı. Haziran 2015 genel seçimlerinde AK Parti Erzurum, Kasım 2015 genel seçimlerinde AK Parti Bursa milletvekili oldu. 24 Kasım 2015'te 64'üncü Hükümette yeniden İçişleri Bakanlığı görevine atandı. 65'inci Hükümette de devam ettiği bu görevden 31 Ağustos 2016 tarihinde istifa etti.

Hoş geldiniz tekrar Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Komisyonumuz Fetullahçı terör örgütünün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimiyle, bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, bildiğiniz gibi, dört siyasi partimizin ortak önerleriyle kurulan bir komisyon. Bir soruşturma komisyonu değiliz. Bu döneme ait hem yetkili konumda olan misafirlerimizi hem de bu konuda bilgisi olan, araştırması olan akademisyen veya gazeteci yazar konuklarımızı davet ederek bilgilerine başvuruyoruz. Bizim arzu ettiğimiz maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için Fetullahçı terör örgütünün tüm yönleriyle, tüm unsurlarıyla ortaya çıkarılması ve nasıl 15 Temmuz gecesine gelindi ve aynı zamanda bu girişim nasıl bastırıldı konusunda konuklarımızdan bilgiler almak.

Uzulümüz de şöyle: Başlangıçta sözünüzü kesmeden dinliyoruz, prensip olarak yirmi dakikalık bir sunum, daha sonra da soru-cevap şeklinde devam ediyoruz. Bizim arzumuz, tabii ki sözünüzü kesmek istemeyiz ama, sunumun kısa olması. Daha sonra çok sorular da geliyor bu şekilde, maalesef birinci konuşumuzla planladığımızdan biraz da uzun sürdü.

Şimdi ben bu noktada sizin görüş ve düşüncelerinizi almak üzere sözü size bırakıyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkanım, çok kıymetli Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli basın mensupları; hepinize iyi akşamlar diliyorum, saygıyla selamliyorum. Umarım bu değerlendirmeler Türkiye'nin gelişmesi, kalkınması, gelişmiş ve kurumsallaşmış bir demokrasiye sahip olabilmesi bakımından yararlı sonuçlar doğurur.

Tabii, gündemimizde olan konu, bu Fetullahçı terör örgütü meselesine önce şöyle bir kuşbakışı genel değerlendirmelerle sistem içerisinde bakmakta yarar var. Ondan sonra sistemle, aslında sistemik dönüşüm neden Türkiye'de zorunlu bunu da ayrıca buradan hareketle belki ele almak lazım çünkü bir şeyin imkânı varsa ihtimali de vardır. O imkânı ortadan kaldırmak gerekir. O bakımdan yani bu genel ilkelere elbette varacağız, değerlendireceğiz, konuşacağız ama bizim bugüne kadar elde ettiğimiz bilgiler, belgeler, değerlendirmeler şöyle bir manzarayı ortaya çıkarıyor, şöyle bir resim görüyoruz: 1980'lerden itibaren bu örgüt, devletin çeşitli önemsedığı kademelerine sorular çalarak, çeşitli yöntemler kullanarak girmeye başlamış. 90'lı yıllarda aynı şey devam etmiş ve 28 Şubat meselesinin, bunların önünü daha fazla açmış -28 Şubata olan destekleri veya işte o günkü tartışmaları, konuşmaları hep birlikte biliyoruz- ve ondan sonrasında -devam edeceğiz- peki, kim bunlar, nasıl bir örgüt? Kendilerine baştan işte “cemaat”, “hizmet hareketi” şu bu diye birtakım isimler koymuşlar ama örgütlenme, teşkilatlanma biçimlerine baktığımız zaman, gizli, gizliliğe azami özen gösteren farklı bir örgütlenme yapısı ortaya çıkıyor. Yani bizim literatürümüzde vatandaşımız... Tarihi birikimimiz bize cemaatlerin aslında tanışmak için bir araya geldikleri topluluklar olduğunu gösteriyor. Bunun dışında bir cemaat tarifi olamaz, yoktur. İnsanlar birbirlerini tanımak, bilmek, konuşmak, meseleleri değerlendirmek için bir araya gelirler yani gizlenmek için, birbirlerinden haberdar olmamak için bir araya gelmezler; böyle bir cemaat yapısı hiç olmamıştır ama burada ortaya çıkan şeylerde görüyorsunuz durumları. Kod isimler var yani kod isimler. Cemaat teşkilatlanması olmadığı oradan belli. Kod isimler var, hücre yapılanması var, birbirlerine farklı haberleşme sistemleri var ve böylece biz daha terör örgütüne dönüşen bir gizli örgütlenme biçimiyle karşı karşıyayız. Konuşulan mesele son derece ciddidir. Bu 28 Şubattan sonraki ön açılmadan yani zaten öbürleriyle beraber, birçok şeyle beraber devam ediyordu; o gizlilik, o soru çalmalar ve “himmet” adı altında para toplamalar, bunların hepsi o zamanlar da var ama tabii 28 Şubattan sonra diğer bütün o günlük alınan kararlar, din hassasiyeti olan örgütlenmelerin, teşkilatların, yapıların önünün kapatılması, müthiş bir baskı uygulanması ve aynı anda bunların önünün açılması, böyle karşılaştığımız ondan sonra -biraz sonra detaylandıracağımız- devasa bir sorunun Türkiye'nin önüne çıkmasının asıl sebebi olmuştur diye değerlendiriyorum.

Şimdi, tabii daha sonraki gelişmeleri hep birlikte biliyoruz ama şu tarihin altını çiziyorum, “one munité”den sonra -bizim elde ettiğimiz bilgiler- hemen birkaç ay sonra bu örgüt Hükümet aleyhine bu sefer belge, bilgi toplamaya, dosyalar açmaya, dinlemeler yapmaya başlamış. Daha sonra başka bütün partilere de yaymış dinlemeleri. Sivil toplum örgütleri, devletin bütün mekanizmaları yani birçok yeri aynı anda dinleyen devasa bir yapı hâline gelmiş. Tabii şimdi ben rakamlar verecek değilim, onları zamanında basına da çok söyledik ama hatırladığım kadarıyla yani yılda ortalama böyle 250 bin kişi dinlemişler ve 250 bin kişiyi birkaç kez mahkemelerden karar alarak bu 500 bine varıyor böyle

dinlemeler sonucu yani kararlar 500 bin ama 250 bin kişi... Bunların ortalama 10 kişiyle konuştuğunu düşünün arkadaşlar, o konuştukları kişileri de dinlemişler yani 2,5-3 milyon. 20 kişi dersiniz, artık onu siz varın hesap edin. Böyle bir durum.

Tabii daha sonra biliyorsunuz şubatta -tarihlerini şimdi kronolojik olarak söyleyemeyeceğim- MİT saldırısıyla karşı karşıya kaldık, deşifre ettiler, MİT'e saldırmaya başladılar sonra...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “MİT saldırısı” dediğiniz, 7 Şubat...

EFKAN ALA (Bursa) – Evet evet, MİT krizi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – MİT Müsteşarının ifadeye çağırılması.

EFKAN ALA (Bursa) – Daha sonra arkadaşlar, buna benzer çatışma alanları oluşturdular. Geldi 17-25 Aralık. 17-25 Aralıktaki ve ondan sonraki gelişmeleri siz de yakından takip ettiniz, açık bir darbe teşebbüsüyle memleketi karşı karşıya bıraktılar. Tabii böyle olunca biz de... Ama ondan önce de tabii Sayın Cumhurbaşkanımızın o zaman Başbakan olarak bunların suç şebekesi hâline yani bunların problemleri bir yapı olduğunun bilgileri, belgeleri ya da emareleri ortaya çıkınca hemen duruma vaziyet eder bir şekilde bunların finansman kaynaklarının çünkü daha çok süreç alıyor suçlamalar, mahkemeler ama idari tedbirlere de başvuruldu. Bunların soruları çaldıkları, insanlara bu soruları ya da görüldü diye verdikleri ve çok fazla asıl işlerinin yani örgütün göbeğinde olan, odağında olan bu dershanelerle ilgili de hem de aynı zamanda milletin bu konularda, dershaneler konusundaki sıkıntısını da dikkate alarak daha öncesinden bunu dile getirmişti ama bu da tuzu biberi oldu işin yani buralardan bunların çok fazla beslendiği ortaya çıkınca dershanelere karşı bir politika geliştirilmişti, ondan sonra da 17-25 Aralık hadisesi oldu ve orada artık buna girişen yani bir açık yargı ve emniyet ittifakıyla bir darbe teşebbüsü gerçekleştirmiş olmaları meseleye çok daha farklı bir biçimde yaklaşmamızı zorunlu kıldı. Ve geldiğimizde -zaman zaman bunları kamuoyuyla paylaşmıştım, şimdi oran olarak söyleyeyim yani rakamlara girmeye lüzum yok- gerçekten emniyetin operasyonel birimlerinde, istihbaratında emniyet müdürleri seviyesinde bu işle soruşturmalar açınca, hemen meseleye vaziyet edince baktık ki yüzde 90'ların üzerinde bir orandalar. Biz tabii bunları değiştirdik yani bazen insanlar bu sosyal medyadaki kelime kıtlığıyla konuşmaya başlayınca lafın tamamını izah etmeden farklı bir biçimde anlıyorlar yani biz iki üç ay içerisinde orada emniyet müdürlerinin onlara ait olanlarının tamamını değiştirdik. İstihbarat teşkilatı tabii zaman aldı, alıyor ama onlar da belli bir süre içerisinde bu sefer yüzde 99'lara varan -yani bilinmeyenleri dışarıda tutuyorum- oranda değiştirildi. 35 bin kişinin operasyonel birimlerden alınıp başka birimlere tayini yapıldı. Yani bir kısmı mesela memuriyetten de çıkarıldı, meslekten çıkarıldı, sivil memuriyetlere, başka bakanlıklara gönderildi. 5-6 bin kişi hakkında doğrudan suçla ilişkili olduklarından, dinlemeler yaptıklarından buna parti genel başkanlarının özel kalem müdürleri...

NURSEL AYDOĞAN (Diyarbakır) – Darbe öncesi ama değil mi?

EFKAN ALA (Bursa) – Tabii, tabii, ondan öncesinde.

...ve korumaları dâhil olmak üzere... Zaten onları onun üzerinden dinliyorlar. İllerde partileri böyle dinlemişler. Bunları tabii ortaya hem koyup hem de soruşturmalarını yapıp 5 binden fazla kişiyle ilgili de ayrıca soruşturma açıp görevden alıp yani görev yeri değişikliği başka, bir de görevden almalar var. Bunları etkin, operasyonel birimlerden uzaklaştırdık. Daha sonrasında tabii yargı aşaması var, orada devam edecek.

Şimdi, biz görevden aldıklarımızı -Mecliste Adalet Bakanımıza da vermiştim, sizler de gördünüz- bir müddet sonra hemen aynı daktilodan çıkmış, aynı şekilde sadece isimleri boş bırakılmış kararlarla yani yargıdaki adamları vasıtasıyla o kararlarla geri döndürmeye başladılar. Ve biz tabii buna ilişkin de tedbirler almaya gayret ediyoruz. Hepiniz çok iyi bileceksiniz -biraz önce söyledim- bu yapılanmaların

hem nüvelendiği hem neşvünema bulduğu yerleri hem de bir sistemdeki dönüşümü kısmen hiç olmazsa sağlayabilmek adına iç güvenlik paketi hazırladık ve Meclise getirdik. Buradaki süreci sizler de çok iyi biliyorsunuz.

Şimdi tabii o zaman belki muhalefetimiz de bu kadar meselenin farkında değildi yani orada belki biz de yeterince anlatmadık yani anlatamadık hepsini bir arada... Burada çünkü çözüm arıyoruz, suçlu aramıyoruz sonuçta. Gerekçe ne olursa olsun sonuçta müthiş bir dirençle de karşılaştık ama orada yaptığımız düzenlemelerle etkili şahısları -yani bilinen o zamanki müdür seviyesinde- emekli ettik. Yani arkadaşlar, bin civarında komiserin ya da başkomiserin olduğu ama yani o civarda başkomiser olabilir, komiser olabilir -şimdi şeyini yapmayayım- 1.050 civarındaydı. Ama 1.900 birinci sınıf emniyet müdürünün olduğu bir yapı. 1990'larda yapılan düzenlemelerden sonra da bu böyle olmuş yani 2000'lerin başında hatta. Tabii bunu değiştirdik, okulları kapattık. Yine dışarıdan Batı ülkelerindeki, demokratik ülkelerdeki uygulamaları almıştık, onlara uygun değerlendirmeler yaptık ve önemli bir kısmını emekli ettik, meslekten çıkardık. O sayıyı aşağı indirdik. Gerçekten içerisinde yani görevden aldığımızı, uzaklaştırdığımız, yerlerini değiştirdiklerimizin hepsi dikkate alındığında 40 bin civarında bir kişinin yerini değiştirmişiz, bir kısmını görevden almışız, 5 bin kişi kadar da hakkında soruşturma açmışız, bir kısmı hakkında görevden alma işlemi uygulamışız. Ve yargıda da bazı önemli adımlar atıldı, gelişmeler oldu.

Değerli arkadaşlar, sonuçta geldik o süreçleri hep birlikte yaşadık. Jandarmada da o zaman kısmi değişiklik yapabildik yani o iç güvenlik paketinde. Hiç olmazsa alay komutanı seviyesinde olanları, daire başkanı seviyesinde olanları yine bakanın da etkili olduğu, bakanın yetkisine veren, ilçe jandarma komutanlıkları dâhil ama diğerlerini aynı bırakan bir düzenleme yaptık. Şimdi, bunları şunun için söylüyorum: Bu 15 Temmuz gecesi ortaya çıkan manzara, aslında -Meclisimize de çok teşekkür ediyorum- o zaman yaptığımız düzenlemelerin ve o zaman aldığımız inisiyatifin yani o süreç içerisinde, 17-25 Aralıktan sonra aldığımız inisiyatifin ve bunun sonunda da o yasanın çıkmış olmasının ne kadar ehemmiyetli ve önemli olduğunu açık bir biçimde ortaya çıkardı, gösterdi. Operasyonel birimlerdeki arkadaşlarımız canla başla bu 15 Temmuz gecesi ahlaksız, terörist yapının darbe girişimini önleyici bir tutum aldı yani onunla ciddi bir biçimde mücadele etti ve onların tek tek aldıkları yerleri -biraz sonra oraya ayrıca geleceğim- gittiler, tekrar ellerinden aldılar. Biz hatta o gece Doğu'dan, Güneydoğu'dan Ankara'ya özel harekât getirdik uçaklarla. Özel harekât, tabii, Ankara'daki F16'lar dolayısıyla inemedi, Nevşehir'e indirdik ve oradan araçlarla getirdik buraya. Sabaha kadar belli bir sayıda, 600-700 civarında özel harekât -öğlene kadar da bu 1.500'ü falan buldu yani öğleden sonraya kadar- gidip bizzat çarpışarak geri bertaraf ettiler onları işgal ettikleri devlet kurumlarından. Şimdi, bu tür önlemlerin yani önleyici tedbirlerin sistem içerisinde ne kadar önemli olduğunun açık kanıtıdır. Yani, 17-25'te yargıyla birlikte harekete geçip seçilmiş bir hükûmeti seçim dışı yollarla devirmeye çalışan bir yapı bu sefer tedbirler alındı ve memleketi koruyucu bir sistem, bir rol üstlenildi.

Tabii, değerli arkadaşlar, sonuçta 15 Temmuz gecesine geldik. Orayı biraz izninizle detaylandırmak istiyorum. Ben Erzurum'daydım. Erzurum'da Sağlık Bakanımızın abisi vefat etmişti, ona akşam saatlerinde başsağlığı dileklerinde bulunduk, ziyaret ettik, taziyelerimizi ilettik. Oradan Türk Hava Yollarının tarifeli 21.20 uçağıyla Ankara'ya hareket ettik. Biz gece on bir sularında Ankara'ya indik ve daha iner inmez -tabii, uçakta telefonlar açılıyor- hemen Koruma Müdürüm "Efendim, darbe oluyormuş, böyle haberler var." dedi. Tam o onu bana gösterirken MİT Müsteşarımız Hakan Fidan aradı, "Sayın Bakanımız, neredesiniz?" dedi. Buradayım dedim. "Darbe oluyor." dedi. Ne darbesi falan derken artık konuşmaya başladık. İndikten sonra, tabii ben indim, vatandaşlar indi, onlar gittiler. Biz de yanındaki arkadaşlarla havaalanında bir değerlendirme toplantısı yaptık -Bakan Yardımcımız da oradaydı, Yaverimiz ve diğer arkadaşlarımız danışmanlardan- hemen o anda Emniyet Genel Müdürümüzü

aradım ve Emniyet Genel Müdüremüze kesinlikle Türkiye sathında silahla karşı konulacaktır, Emniyet teşkilatımıza bu şekilde talimatı geçin, Jandarmaya bu şekilde geçin... Jandarmayı da aradım tabii. Emniyet Genel Müdüremüze bu talimatı verdim. O da “Sözlü olarak vermiştik ama efendim, şimdi elektronik postayla da talimatınızı derhâl göndereceğiz.” dedi. Kesinlikle burada yönetimi yani Türkiye’yi bunların eline bırakma gibi bir ihtimal yoktur.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Jandarma Genel Komutanıyla görüşebildiniz mi?

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, hayır. Ona geleceğiz arkadaşlar.

Jandarma kısmında o Harekât Başkanı şimdi Asayiş Komutanı olan Korgeneral -o zaman, tabii, tümgeneraldi- Arif Çetin Paşa’yla görüştim ve ona da aynı şekilde aynı talimatları verdim. Tabii, orada, yanımızda birçok... O arada, işte, Sayın Başbakanımızı arıyorum, Sayın Cumhurbaşkanımızı arıyorum. O da şey yapmış yani ben indim, onlar uçakta, ben uçaktayım, onlar başka yere harekât hâlinde ama görüşmelere başladık. Sonuçta belediye başkanlarından, valilerden bazılarını aradım, buradaki, Ankara çevresindeki bakanlarımızla görüştük. Tabii, Ulaştırma Bakanımızla bu özel harekât polislerinin Ankara’ya sevkıyla ilgili görüşmelerimiz derken bir görüşme trafiği oldu. On birde inmişiz ve havaalanından meseleye vaziyet ediyoruz. Belli bir zaman geçti, Emniyet Genel Müdüremüz özel harekât polislerine F16’larla saldırdıklarını, bombaladıklarını ve birtakım yerlere bomba attıklarını söyledi, vatandaşımızın meselelerden haberdar olmasının doğru olacağını, vatandaşın da desteğine ihtiyaç duyduğumuzu bildirdi. Ben de, tabii, hemen, zannediyorum ilk NTV’ydi, orayı aradım. O arada Sayın Cumhurbaşkanımız konuşuyor NTV’de. Telefonla dinledim, sonra ben devreye girdim, Sayın Cumhurbaşkanımızın çağrısı bittikten sonra aynı çağrıyı yaptık. İşte, sosyal medyadan vatandaşımıza durumu aktaran çağrıyı yaptık. Diğer bir iki kanala daha bağlanarak... Çünkü, o arada, “Sürekli şuraya giriyorlar...”, oraya eleman sevki yapıyoruz, polis sevki yapıyoruz. Dolayısıyla, fırsat buldukça da bazı kanallara bağlanarak vatandaşımızı bilgilendirdik ve durumdan haberdar ettik, yardımlarını istirham ettik. Yine aynı anda Başbakanımızın açıklamaları, siyasi parti genel başkanlarımızın açıklamaları oldu ve bazı partilerimizden Başbakanımızla irtibat kurma konusunda bizden destek istendi, onları hemen yerine getirdik. Yine Özel Kuvvetler Komutanının benimle irtibat kurmak istediğini söylediler. Kendisi beni arayarak kendisinin harekete geçeceğini, yetki istediğini söyledi. Ben de açtım telefonu yani Hükümet adına söylüyorum, Cumhurbaşkanımız adına da söylüyorum dedim, bunlara karşı koyma konusunda her türlü yetkiye sahipsin ve harekete geç kardeşim dedim ve o da “Emredersiniz, ben bu meseleyi vatan meselesi olarak görüyorum.” dedi ve ondan sonra kendi sistemini uyguladı yani kendi karşı duruş biçimini, organizasyonunu yaptı. Aynı gece, yine hemen -Bursa’da bunlar komutanlar tayin etmişler- Bursa’daki alay komutanı gözaltına alındı -ilk gözaltına alınan alay komutanıdır- ve onun cebinden illerde görevlendirdikleri sıkıyönetim komutanlarının isimleri çıktı. Bu sıkıyönetim komutanlarının isimlerini bize gönderdiler. Ben de aynı anda onlardan Jandarma kısmında olanların hepsini görevden aldım yani bunlar görevden alınmıştır. Tabii, o anda attığımız her adımı çok iyi hesap etmeniz lazım yani hem tahkim edici hem çözücü etkisi olabilir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Siz o arada havalimanında mısınız?

EFKAN ALA (Bursa) – Tabii, havalimanındayım. Zaten havalimanında... Arkadaşlar, onları anlatacağım, kusura bakmayın.

Şimdi, biz sabaha karşı Sahil Güvenlik Komutanını da görevden aldık. Tabii, havaalanında bir bölük var, orada jandarma bölüğü. Ben de yaverimi -yani bizim emir subayımız oluyor, albaydı-değiştirmiştim arkadaşlar. Onun için, albay gitti, izin aldı benden, “Efendim, ben oraya gidiyorum.”

dedi. Gitti oraya ve “Ben albayım, burası artık benden sorulur.” dedi ve oraya el koydu yani tabiri caizse. Çünkü, Ankara Alay Komutanını da almışlardı ve bölge komutanıyla irtibata geçerek tekrar onların kurtarılmasını sağladılar, okula gittiler. İşte, ondan sonraki durumları hep birlikte biliyoruz.

Tabii, biz gelirken -sonraki ifadelerden görüyoruz- F16 kaldırmışlar Malatya’ya indirmek için ama daha sonra ortaya çıkacaktır ki herhâlde... Belki Emniyetin özel bir uçağı vardı, onunla geldiğimi mi düşündüler, onu bulamadılar; yoksa Hava Kuvvetlerinden iki mesaj gitmiş, oradaki kafa karışıklığı mıdır bilmiyorum ama sonuçta muvaffak olamadan aşağı inmişler. Bunlar ifadelerde var. Yani, iki F16’nın uçağımızı, benim bindiğim uçağı -Türk Hava Yolları uçağındayım- indirmek için Malatya’ya... Ama, o uçak mı, daha sonra acaba Emniyetin uçağıyla mı geliyor, yoksa o mesajlaşmadaki iki ayrı mesajın gitmesinin yarattığı kafa karışıklığı mıdır bilmiyorum ama sonuçta -kendi ifadeleri- aşağı inmişler buna muvaffak olamadan. Biz, tabii, indiğimizde yani havaalanındayken bu sefer tanklar çeşitli yerlere geliyor. İşte, biz belediye başkanlarıyla konuşuyoruz, insanlar sokaklara çıktı. Emniyet Genel Müdürlüğümüz buranın yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Külliye’nin de -o arada sürekli görüşüyoruz- bombalandığını söyleyince acaba bir şey bulabilir miyiz -TÜRKSAT’a da gitmişler- bir yöntem bulabilir miyiz diye ben MİT Müsteşarımızı aradım. MİT Müsteşarıyla değerlendirmemiz sonucunda -önceden bir miktar bu tür silahların olduğuna dair bilgim vardı- orada bu uçakları en azından tedirgin edecek birtakım şeyler vardı ellerinde, onları sevk ettik hem Meclise hem Külliye’ye hem de yukarıya konuşlandırdık Başbakanlığa. TÜRKSAT’ta da ikinci bir hamlelerini önlemek için “Ejder” diye bir şey almıştık ama onlar henüz teslim alınmamıştı, onları fabrikasından alıp oraya gönderdik ve orada, gerçekten, helikopter geldiğinde ateş etti aşağıdan ve helikopter bir daha gelmedi.

Şimdi, tabii, bir gece boyunca Sayın Başbakanımızla ve İstanbul’a indikten sonra Sayın Cumhurbaşkanımızla sürekli diyalog hâlinde, onların talimatlarını da alarak, onları bilgilendirerek buradaki durumu yönetmeye çalıştık. Jandarmada karargâhı ele geçirmişlerdi. Karargâhı ele geçiren de zamanında aslında tayin ettiğimiz ama bir senedir ilişkisi kesilmemiş olan... Belki basın mensuplarından arkadaşlarımız ya da milletvekillerimiz bilmeyebilir, bu ne demek diyebilirler. Bu bürokraside bir sistem var, tayin yapıyorsunuz... Ben imzayı atmışım, adamı tayin etmişim ama ilgili amiri ona tebliğ etmiyor yani “Sen tayin edildin.” diye tebliğ etmiyor, masasında tutuyor, o da orada görev yapıyor. Bir yıl boyunca öyle görev yapmış ve o kişi orayı organize ediyor ve bizim Terörle Mücadele Daire Başkanımızı da orada, Jandarmanın içerisinde eli kolu bağılyken vuran terörist bu yani.

Tabii, biz aynı şekilde Jandarmaya da çeşitli talimatları verdik. O Arif Paşa onları birimlere ilettiler. O arada, tabii, bilgiler alıyoruz yani Genelkurmay Başkanı, diğerleri nerede, nereye götürülmüşler, ne olmuş, diğer bütün ilgili birimlerle, belediyelerimizle, çeşitli yerlerdeki valilerle konuşuyoruz, onlar sürekli arıyorlar, biz onlara sürekli talimatlar veriyoruz, güven veriyoruz. Derken, arkadaşlar, bu geceyi sabaha erdirdik. Sabah da Sayın Başbakanımızla yine mutabık kalarak gittik, o da geldi, ben de gittim ve orada açıklama yaptık, Çankaya Köşkü’nde.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, süre olarak yarım saat doldu.

Bilginiz olsun.

EFKAN ALA (Bursa) – Tamam.

Teşekkür ediyorum. Ben de bitirmek üzereyim.

Daha sonraki gelişmeleri, arkadaşlar, hep birlikte izledik, hep birlikte izliyoruz, değerlendiriyoruz, kararlar alıyoruz, işte Meclis üyeleri olarak alıyoruz, Hükümet olarak arkadaşlarımız şimdi alıyor, ben de içindeydim, alıyoruz.

Tabii, bu sunumda söylenecek, detaylandırdıkça detaylandırılabilir çok fazla konu var ama izin verirsiniz burada sonlandırayım ve sizin soracağınız sorularla değerlendirmelere devam edelim.

Bu sonuçta –son cümle olarak- gerçekten çok gizli, özel bir biçimde dizayn edilmiş, teşkilatlandırılmış bir örgüt yapısıyla karşı karşıyayız. Yani düşünün ki böyle bir karar alıyorlar ve... Tabii, istihbarat bilgisi olarak bir şey daha paylaşayım: Yani “Şu saatte şu gün şu olacak.” diye bir istihbarat bilgisi bana gelmiş değil şeyden önce yani bu iş faaliyete başlamadan önce gelmiş değildi. İşte, zaten öbürlerini biliyorsunuz. MİT, biraz önce bir bilgi alıp önce onu Genelkurmayla değerlendiriyorlar. Ama daha öncesinde, herkeste olduğu gibi, çeşitli değerlendirmeler yani “Bunlar bir adımı kaybedince diğer bir adımı devreye sokacaklar.” diye değerlendirmeler hep oldu. Nitekim, zamanı gelmemiş yani albaylardan 8-10 kişi vardı. Bunları sürelerini doldurmadıkları için daha önceden tayin etmemiştik. Biz mayıs ayında bunların yine tayinini yaptık, 8-10 kişinin de -tam rakamı bilmiyorum ben, o civarda- ve onların da bir an önce ilişkilerinin kesilmesini ben söyledim çünkü yaklaşan Askerî Şûra öncesinde birtakım değerlendirmeler yaparak bazı girişimlerde bulunabilecekleri yönünde bir kanaat oluşmuştu. Onun için de bir an önce bunların da ilişkilerini kesin diye talimat vermiştim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Nasıl oluştu bu kanaat?

EFKAN ALA (Bursa) – İşte kanaat...

Yani kanaatin oluşması, arkadaşlar, işte değerlendirmeler yapıyoruz, sizler de yapıyorsunuz, istihbarat bilgisi, genel bilgiler yani genel olarak, efendim, böyle şeylere girişebilirler. Spesifik olarak, siz sormadan ben söylüyorum, yani “Şu saat şu tarihte şöyle bir şey olacak.” diye bir istihbarat bilgisi gelmiş değil ama daha öncesinde “Efendim, şöyle şöyle yapabilirler, böyle kalkışmalarda bulunabilirler...” Bunlar değerlendirme skalasındaki bilgiler diyelim yani değerlendirmeler. Bu tür değerlendirmeler istihbarat birimlerinden de geliyor zaman zaman, ondan sonra da geldi, ondan öncesinde de geliyordu. Onun için zaten sistemik dönüşümü çok önemsiyorum ve yine son cümle, imkân, bir sistemde -daha sistemi hiç konuşmadık- örneğin darbe yapma imkânı varsa, arkadaşlar, ihtimali de olur. O imkânı ortadan kaldıracak demokratik düzeni inşa etmek bizim boynumuzun borcudur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Açıklamalar için teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

Ben soruları başlatmış olayım.

Şimdi, Fetullahçı terör örgütünün 15 Temmuz darbe girişimi olduğu için bu örgütü de tüm yönleriyle araştırmak bizim Komisyonumuzun görevi. Siz özellikle Bakanlığınızdan sonra henüz “Fetullahçı terör örgütü” kavramı oturmadan “paralel devlet yapılanması”, “paralel örgüt” kavramlarının konuşulduğu 17-25 Aralık döneminde bu paralel yapıyla -o günkü kavramla söylüyorum- etkin mücadelede görev almış bir İçişleri Bakanısınız. Kamuoyunda da bilinen bu mücadele safhasında yaptığınız araştırmalar, size gelen istihbarat raporları ve değerlendirmelerle bu örgütün ilk başlangıç, kuruluş ve kamuya sızma tarihi konusunda yaklaşık veya bildiğiniz net bir şey var mı, söyleyebilir misiniz?

EFKAN ALA (Bursa) – Yani sözün başında söyledim, zaten şimdi ifadeler ortaya çıktıkça da görülüyor, 1980’lerden itibaren, 1984, 1983, ondan önce de var, 1970’lerin sonunda ama böyle sistematik olarak devlet kurumlarına sorular çalarak, çeşitli yöntemler kullanarak girme dönemleri, şu ana kadar -başka bilgiler çıkabilir daha sonra- benim elimdeki bilgiler 1980’lerin başından itibaren bu böyle olmuş.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bir de kamuoyunda şöyle bilgiler dolaşiyor: Çok şey konuşuluyor belki ama, yani neden 15 Temmuz? Bu darbe saatinin erkene alındığı gibi, tarihinin de erkene alındığı ifade ediliyor. Hani gece yarısından sonra başlayacak bir darbe girişiminin saatinin erkene alınması, bir de tarih olarak ve bu konuda ifade edilen şöyle bir durum var: Biz, 15 Temmuzdan önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'u kabul ettik. Bu kanunla gerek Danıştay gerek Yargıtayda yeni bir yapılanmaya gidildi ve pek çok yüksek yargı mensubu normal hâkim statüsüne dönüştürüldü. Fetullahçı terör örgütünün yüksek yargıdaki örgüt elemanlarının bu yasayla tasfiye edileceğini düşünüp gücünü kaybedeceğini yorumladığı, bir diğeri de yine FETÖ'yle ilgili temel iddianame olarak gündeme gelen, o iddianamede de Silahlı Kuvvetler içinde yüksek rütbeli çok sayıda subayla ilgili açılacak dava nedeniyle 2016 Yüksek Askerî Şûrası'nda bunların tasfiye edileceği, dolayısıyla hem yargı hem askeriyede güç zafiyetine uğrayacağından dolayı her ikisini engellemek için 15 Temmuz tarihinin seçildiği iddiaları var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, soruyu soralım.

BAŞKAN – Aykut Bey, bir önceki şeyden intikam alıyor, anlıyorum.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Ama haklı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Topu kaleye doğru sürelim.

BAŞKAN – Bu konuda sizin kanaatiniz veya bilginiz nedir?

EFKAN ALA (Bursa) – Benim kanaatim, Askerî Şûra'da ciddi bir kendilerine yönelik tasfiyenin olacağı, kararların alınacağı değerlendirmesi yaparak... Tabii, o çalışmaları, konuşmaları da onlar biliyorlar. Zaten Genelkurmayda Personel Daire Başkanı, işte diğerleri hep onlardan. Dolayısıyla ne olup ne bittiğini de biliyorlar. Askerî Şûra burada birincil etkidir diye düşünüyorum yani Askerî Şûra'dan önce bu meseleyi önlemek için öne almış olabilirler yani harekete geçmiş olabilirler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Üçüncü sorum...

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Yani gerçekten böyle bir çalışmanız var, değil mi?

EFKAN ALA (Bursa) – Elbette canım, yani o zaten emniyette olan, diğerlerinde olan... Ama zaman alıyor şeyler yani hakikaten kim kimdir, nedir diyebilmek. Benim kanaatim, kuvvetli kanaatim odur.

BAŞKAN – Benim üçüncü sorum şu Sayın Bakanım: Yanlış hatırlamıyorsam, yine güvenlik yasasıyla birlikte, arkasında 2.700 dolayında -rakamı siz de tam net vermediniz- bir üst sınıf emniyette emekliye sevk etme hareketi oldu. Şimdi geri dönüp baktığınızda, 15 Temmuz gecesi de halkımızla birlikte büyük direnç gösteren ve darbenin önlenmesinde çok önemli rol oynayan emniyet mensupları da gündemde. O 2.700 paralel yapıyla, bugünkü adıyla FETÖ'yle ilgisi, iltisakı olduğu düşünülen kadroların tasfiyesi bu darbenin önlenmesinde önemli bir rol oynadı mı?

EFKAN ALA (Bursa) – Kesinlikle öyle yani biz emniyet müdürü seviyesinde hiç kimseyi bırakmadık ve daha da jandarmayı yani iç güvenlik paketinde aldığımız yetkiyle, jandarma alay komutanlarından da -onların belli süreleri oluyor- süresi gelmiş olan kimseyi bırakmadık. Yüzde 10'u kalmıştı diyebilirim yani yüzde 10'u. Onların da süreleri gelmemişti ve onların da bu mayısta yine 15 Temmuzdan önce tayinlerini yaptık. Jandarmadaki o değişikliği de yapmasak...

Arkadaşlar, jandarmanın 2 bine yakın, Türkiye'de 2 binin üzerinde karakolu olmuş, emniyetin binin üzerinde. Yani oradaki operasyonel birimlerde... O 5 bin kişiyi almamış, soruşturma açmışız, onların bir kısmını emekli etmişiz -verdiğiniz rakamlarla- 35 bin kişinin yerlerini değiştirmişiz,

operasyonel birimlerden almışız. 40 bin kişi demektir bu poliste. Jandarmada da alay komutanlarını yani ilin tam yetkilisini almışız. Onlar da tabii gidince ilçelerdeki yani tamamını değil belki ama önemli bir kısmını değiştirmiş oldular.

Dolayısıyla, burada daha önceki darbelere baktığımız zaman iş birliklerinin nasıl sonuç aldığı ortada. Yani Allah muhafaza burada birinci rol... Yani rolleri tartışmak gibi bir niyetim yok. Elbette çok kıymetli vatandaşımız... Yani sorduğunuz soru emniyetle, jandarmayla, güvenlik birimleriyle ilgili olduğu için söylüyorum. Çok etkili bir karşı duruş sergilediler. “O yapılmamış olsaydı...” sorusunun cevabı çok açık zaten, yapılmamış olsa, onlar değiştirilmemiş olsa, jandarma, emniyet bunlarla birleşse milletimiz çok daha büyük bir faciayla, bir felaketle karşı karşıya gelirdi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aytun Çıray Bey, buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanı dikkatle dinledim. Doğrusu, bu konuda derinleştikçe, dinlemelerimiz arttıkça hayal kırıklığım gittikçe artacak. Bir devlet nasıl böyle yönetilebilir, bu kadar saf insan nasıl bir araya getirilebilir, bu kadar yanlış nasıl yapılabilir ve bu kadar karmakarışık, saçma sapan bir hikâyeye zekâmıza hakaret edilerek nasıl böyle anlatılabilir anlayamıyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, bu kadar insan atanmış, Bakan değildiniz, Başbakanlık Müsteşarıydınız. Bürokrasiden geldik hepimiz. Başbakanlık Müsteşarının haberi olmadan, istihbarat çalışmaları yapılmadan bilmem kaç tane vali, bilmem kaç tane emniyet müdürü atanabilir mi?

Şimdi, siz “Bu örgütü yeni tanıdım.” diyorsunuz. Bana kalırsa siz bu örgütü en erken tanıyanlardansınız. Medyada yer alan fotoğraflarınızın yarısından çoğu, gençlik fotoğrafınızda bile FETÖ örgütünden çıktı.

Şimdi, bir yandan diyorsunuz ki “17-25 Aralık bu işin miladı.” bir yandan da “80’li yıllara kadar...” Ya, hiç mi kimse, aynı soruyu soracağım, Hablemitoğlu’nun kitabını hiç mi bu ülkede kimse okumadı ya, Yavuz Selim Demirağ’ın kitabını hiç mi kimse okumadı burada devleti yönetenlerden ya da onlara okuyan birisi özet çıkartıp gelip vermedi mi?

Değerli arkadaşlar, bütün bu söylediklerinizi tekzip eden iki tane laf var, ne anlatırsanız anlatın. Bunlardan bir tanesi Sayın Cumhurbaşkanının uçakta “Ne istediler de vermedik?” lafı, ikincisi de “Aynı menzile giden iki farklı araçlık.” lafı. Bu iki laf sizin tamamınızı tekzip ediyor. Daha da önemlisi, 17-25 Aralıktan kısa bir süre önce Fehmi Kuru’yu Fetullah Gülen’in ayağına kim gönderdi, kim gönderdi? Fehmi Kuru kitabında yazıyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 20 Aralık...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Neyse işte, gönderildi.

Bütün bunlar olup bitmişken Türk milletinden özür dilemek yerine sürekli mazeret üretip bu Komisyonun zekâsıyla alay edilmesi zoruma gidiyor doğrusu, hakaret telakki ediyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, benim sorum şu size...

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Sizin zekânızla kimse alay etmiyor.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ben öyle anlıyorum, benim zekâm öyle. Herkesin kendi aklı kendine yetecek kadar biliyorsunuz.

Şimdi, arkadaşlar, Sayın Bakan, görevden aniden alınmanızın nedeni, 15 Temmuzdan hemen sonra, olağanüstü hâl hâlindeyken ve tecrübeye ihtiyaç varken alınmanızın nedeni nedir, 15 Temmuzla ilişkisi var mıdır? Polis istihbarat getirdi mi, getirmede mi? Bu büyük tasfiyeler -bilmenize rağmen, bildiğiniz anlaşılıyor- niçin daha önce yapılmadı? Jandarma size bağlıydı. Adil Öksüz’ü tanyor musunuz,

bıraktırılmasında rolünüz oldu mu, bıraktırdıktan sonra araştırma yapıp neden bıraktırdığınızı ve nerede olduğunu öğrendiniz mi? Buradan onun Komisyonla gelmesi bile yazılı olarak Komisyonla ifade vermesi konusunda bir çağrı yapar mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, buyurun.

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkan, olabildiğince Türkiye'ye katkıda bulunulsun diye bir tavır sergiliyorum, ben de milletvekiliyim. Bu tür üslubu doğru bulmadığımı -elbette herkes fikrini söyleyecektir- belirtmek istiyorum. Burada sorgulanan ben değilim.

BAŞKAN – Sorgulama yok Sayın Bakanım, araştırma zaten, bir soruşturmamız da yok onu ifade edeyim.

EFKAN ALA (Bursa) – Ben de sizi çok iyi tanıyorum sayın milletvekili. Siz bu sistemin göbeğindekiyle de pekâlâ diyalogu olan birisiniz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hangi?

BAŞKAN – Bir saniye...

EFKAN ALA (Bursa) – Aytun Bey, bir şey söyleyeceğim...

Arkadaşlar, sorulara cevap verip bir iki şey daha söyleyeceğim.

Bir kere “resimler” falan dediğiniz, ta kaymakamlığa bizim 1980’lerde girdiğimiz ve o zaman -herkes birbiriyile resim çektiriyor- İngiltere’de resim çektirmişiz yani şimdi de bizimle yüzlerce insan resim çektiriyor.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yarısından çoğu gitmiş, siz tutuklamışsınız, açığa almışsınız.

BAŞKAN – Aytun Bey, lütfen...

EFKAN ALA (Bursa) – Bir saniyenizi rica ediyorum. Sordunuz, cevap veriyorum.

BAŞKAN – Aytun Bey, lütfen, Sayın Bakan dinledi, siz de dinleyin.

EFKAN ALA (Bursa) – Biz AK PARTİ hükümetleri olarak bir kimse ya da bir örgüt suç işlemeye başladıktan sonra haddini bildirmişizdir, suç işlememiş oldukları sürece de bir şey yapmadık. Yani o zamanlar suç mu işlediler de, kimse suç işledi de biz mi bir şey yapmadık? Yani bu ne biçim bir mantıktır? Bir suç işlemeye başladığı andan itibaren gerekli tedbirleri aldık o zaman siz karşı çıktınız.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – MİT darbesi...

BAŞKAN – Aytun Bey, lütfen, rica ediyorum...

EFKAN ALA (Bursa) – MİT hususunda da kimse Hükümetin ortaya koyduğu politikayı yargılayamaz, onların işi değil o. Politikayı politikacı değerlendirir, gelir, Mecliste karşı çıkar ama Hükümet bir politika ortaya koymuş, onu uygularken, onun gereğini yaparken birileri geçip de o politikaya karşı devletin birimlerini harekete geçiremez. Yani bu çok açık bir şey, devlet umuru olan herkes bunu bilir.

Yani o resimlerdekimle benim ne alakam var? Hiçbir alakası yok. Herkes herkesle resim çektiriyor. Ta 1980’lerde, 1980’in sonunda İngiltere’ye gitmişiz. Burada milletvekillerimiz var. Zaten, belli gruplar bir arada. Daha çok resim bulabilirsiniz öyle resme bakarsanız. Yani gençlik zamanındaki şey.

Arkadaşlar, beni de eleştirebilirsiniz ama hiç olmazsa şöyle belli bir şey olsun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Bakan, o cevabı alamadım.

EFKAN ALA (Bursa) – Bakın, sizi hiçbir şey söylemeden dinledim, istirham ediyorum...

Şimdi, atamalar konusunda, “Başbakanlık Müsteşarıydınız.” Arkadaşlar, Başbakanlık Müsteşarı... Biz Hükümetin yaptığı bir şeyi reddediyor değiliz ki. Ne kadar etkili olur bir müsteşar? Siz de müsteşar yardımcılığı yaptınız.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hayır, ben müsteşarlık yaptım dört yıl.

EFKAN ALA (Bursa) – Müsteşarlık da yaptınız, bilirsiniz. Şimdi, etkili olup olmamak da başka bir şey. Bir insanın önceden suç işleyeceğini eğer... “Bunlar suç işleyebilir, devlet aleyhine çalışabilir, onun için de bunları atamayalım.” Böyle bir şeye, oraya girdiğiniz zaman oradan çıkamazsınız yani orada söyleyeceğimiz çok şey var. Daha önce 28 Şubatı destek verenler o 28 Şubatı da insanların neler yaşadığını biliyor, ondan önce de neler yaşadığını biliyor, sonra da neler yaşadığını biliyor.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ben 28 Şubatın mağdurlarıydım, Hüseyin Bey bilir. Onu geçelim.

BAŞKAN – Aytun Bey, lütfen, nezaketle dinlemeyi...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – İlgili bir şey söylüyorum.

BAŞKAN – Ama, şu anda söz vermedim, sözü Sayın Bakana verdim. Lütfen, rica ediyorum...

EFKAN ALA (Bursa) – Şimdi, “Atamalar şöyle olmuş, böyle olmuş.” Biz sistemden bahsediyoruz. Daha önceki koalisyon dönemi zamanında çıkmış ve o zamanki hükümetler zamanında yani 2000’in başlarında çıkmış bir yasaya uygun olarak –yasada öngörülen şey- bir komisyon kuruluyor, Emniyet müdürleri –onu değiştirdik şimdi- birinci sınıfa atanlar belirleniyor. Ondan sonra, onların içerisinde siz adam atayacaksınız. O zamanki bakanlık yapanlar öyle değerlendirmiş. “Bunlar suç işleyecek.” diye onların elinde bir bilgi olsaydı elbette yapmazlardı. O komisyon belirliyor, sonra o belirlenen kişiler arasından da atama yapılıyor. Burada, “Adil Öksüz’ü tanıyor musunuz? Bıraktırmanızda filan...” Arkadaşlar, bu soruyu çok ayıplıyorum yani.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Peki, bıraktırılmasından bilginiz var mıydı?

BAŞKAN – Aytun Bey, rica ediyorum.

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, kardeşim.

Emniyet bana bağlı, Jandarma bana bağlı ve onu gözaltına alan biziz.

EFKAN ALA (Bursa) – Onu da Adalet Bakanlığına soracaksınız. Yani orada soruşturma açıldı işte. Kusura bakmayın yani soruşturma...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hayır, savcıcı...

EFKAN ALA (Bursa) – Haklısınız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim.

EFKAN ALA (Bursa) – Arkadaşlar, anlatıyorum, bakın, soruşturma açıldı –siz de bilirsiniz- bırakan hâkimler hakkında... Birisi bırakıyor, sonra savcı itiraz ediyor, hâkimler hakkında da soruşturma açıldı. Şimdi, Emniyet, Jandarma ya da güvenlik birimi yargının serbest bıraktığı bir şeyi tutabilir mi, burada avukatlar da var. Yani olacak iş değil. Ben de kesinlikle ne duydum ne gördüm ne de bilirim; bilmem yani tanımam da hiç tanımıyorum. Öyle bir soru da... Hadi, sordunuz, söyleyeyim: Kesinlikle böyle bir şey olamaz. Yani bu soruyu sormanızı bile çok üzülerek dinledim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hayır, istihbarat görevlisi olabilir Sayın Bakan. İstihbarat görevlisi olabilir, bir şekilde ilgisi olabilir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, rica ediyorum... Bakın, ayrıntılı olarak yürütüyoruz, soru sorulduğunda müsaade ediyorum, cevabı da alalım.

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkanım, ben izinizle bu soruyla da irtibatlı iki cümlelik bir şey söylemek istiyorum.

1960'tan bugüne -geçen gün çıkardım kendimce- yaklaşık 15 darbe girişimi olmuş, buna muhtıralar dâhil, 15. Yani seçilmiş, sandıkla gelmiş hükümetleri sandık dışı yollarla devirme girişimi, darbenin adı budur, tanımı budur. Bunlardan AK PARTİ hükümetlerine kadar, Talat Aydemir girişimini dışarıda tutarsanız, hepsi başarılı olmuş. AK PARTİ hükümetlerinden sonra olan hiçbir darbe girişimi başarılı olamamıştır. Bunlar her darbe girişiminden sonra veya öncesinde aldığımız tedbirlerle olmuştur. Bize, bu millete yani askerî dönemlerde, darbe dönemlerinde yapılmış, hele 1982 Anayasası'yla, 1960 Anayasası'yla, 1971 muhtırasıyla giydirilmiş bu deli gömleğinin, bu Anayasa'nın bütün problemlerini bizim üzerimizden çözmeye çalışmayın. Biz milletimize verdiğimiz sözlerin gereğini yerine getiriyoruz ve onu da değiştirmek, dönüştürmek için elimizden geleni yapıyoruz. Çok açık, en bariz örneği benim. Ben buraya bir senelik İçişleri Bakanırken “Hiç olmazsa darbe girişimlerini önleyecek şekilde bizim siyasi irade olarak yetkimiz olsun, sistemde bir değişim, dönüşüm yapalım.” diye bir tasarı getirdim ve az daha, Allah muhafaza, bir milletvekilimizin hayatına mal oluyordu Mecliste.

Onun için, lütfen şunu yapalım: Birbirimize her şeyi söyleyebiliriz ama şunları böyle koyalım, ondan sonra oturalım, konuşalım. Siz de milletvekilisiniz. Sizler çıkaracaksınız o zaman bu sistem nasıl dönüştürse darbelere bir daha fırsat vermez, darbenin “mesela”sı bile olmaz. Yani darbenin imkânını ortadan kaldıralım diye şimdi, darbeden sonra, açık darbeden, kanlı, tarihimizde görülmemiş şekilde haysiyetsizlerin, o haysiyetsiz darbenin arkasından yaptığımız düzenlemelere bile karşı çıkılıyor. Yani gücü dengelemezseniz devletin içerisinde nasıl önleyeceksiniz? Yani Anayasa'dan irade kullanma yetkisini alan anayasal kurumlar var, oysa millete aittir irade. Millettin seçtikleri kullanır bu iradeyi ya da milletin seçtiklerinin seçtikleri, atadıkları. Yani kendi kendini seçen mekanizmaların anayasal kurum olarak tanımlanması, zaten onların da iradenin önemli bir kısmını kullanıyor olması vesayet rejimini ortaya çıkarıyor. Burada şimdi sistemi konuştuğumuz zaman 15 tane darbe girişimi ne demektir? Yani sistem seçimden çok... Yani bu kadar genel seçim yaptık mı, bakmak lazım. Yani her sandığın karşısında bir darbe girişimi olmuş. Şimdi, böyle bir sistem var, sürekli darbe üreten, darbe şeyi üreten bir sistem var, imkânı da var, çeşitli biçimlerde bunu kullanıyorlar. Arkadaşlar, dolayısıyla, böyle bir sistemle karşı karşıyayız.

Ben tekrar şunu söylüyorum, yani biz...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok soru gelecek daha, isterseniz...

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, bu genel çerçeve içerisinde değerlendirme yaparsak yararlı olur. Tabii ki herkes soracağını sorar, ben kendi cevabımı veririm, o başka bir mevzu yani.

Teşekkür ediyorum.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Açacağım Aytun Bey, size açacağım.

Tabii, önce şu açıklamayı çok kısa yapmama müsaade edin.

Burada -zaten girişte de ifade ettim- 4 siyasal partinin önerisiyle kurulan bir komisyon olarak buradayız. Gerçekten, darbe yanlısı, darbe savunucusu kimsenin burada olması söz konusu olmaz. Darbeye topyekûn karşı duran ve bombalanan Mecliste birlikte duruş sergileyen, birlikte bildiri yayımlayan bir Mecliste olmanın onurunu yaşıyoruz hepimiz. Sayın Bakanımız da şu anda milletvekili olarak aramızda. Bu yönden, buradaki konuşmalarımızda, ben istirham ediyorum, söz sırası verdiğimde

konuşulur, cevap alındıktan sonra eğer yine bir şahsi sataşma var da cevap hakkı istenirse karşılıklı nezaketle hem maddi gerçeği aydınlatacak biçimde hem de usulünce konuşmuş oluruz. Tüzük'e de uygun davranış saniyorum budur.

Şimdi, Aytun Bey sorularını sordu, bitirdi ama herhâlde yanlış anlaşılan bir şey var, o konuda bir açıklama yapacak.

Buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Bakan, burada kendi şahsi davamız değil bir kamu davasını, kamunun meselesini, milletin meselesini konuşuyoruz ve kimseyi kırmak gibi bir niyetimiz, kimseyi itham etmek, iftira atmak gibi bir niyetimiz olamaz. Ben sizi bir şeyle itham etmedim, sadece bir iddiayı, kamuoyunda yer almış bir iddiayı seslendirdim. Döneminizde birçok darbe girişiminden söz ettiniz. 27 Nisanı darbe kabul etmiyorsanız bu darbenin dışında hangi girişimler olduğunu somut olarak rica edeceğim.

Bir sistem bozukluğundan, darbe üreten bir sistemden bahsettiniz, on dört yıldır hangi parti iktidarda?

Şu sorumun cevabını alamadım: 15 Temmuzdan sonra niçin hemen görevden alındınız?

Bir de benimle ilgili bir laf çıktı ağzınızdan, “Siz bu işin göbeğindesiniz.” diye, eğer böyle bir şey varsa siz kalkın, ben oraya oturmaya hazırım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yalnız, orası sanık sandalyesi değil Aytun Bey, öyle bir izah değil.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hayır, böyle bir itham olursa kamuoyu önünde hesap vermemiz lazım. Bu ağır bir şey.

BAŞKAN – Şunu tavzih etmemiz lazım...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ben demiyorum ki siz FETÖ'densiniz, Allah korusun...

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, hayır, ne alakası var canım.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ama siz “ortasındasınız” lafınızı

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, şöyle...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir saniye...

Şimdi, arkadaşlar, lütfen şunu tavzih edelim: Burada biz, az önce bakın Genelkurmay İkinci Başkanımızı konuk ettik, bakanlarımızı konuk ediyoruz, akademisyenleri veya gazeteci yazar yani darbeyi aydınlatacak bilgisi olanları. Oraya oturtmanın şüpheli sandalyesi, sanık sandalyesi gibi bir anlama gelmediğini, böyle bir şeyi kabul etmediğimizi ifade edeyim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hayır, bu işin...

EFKAN ALA (Bursa) – Ben açıklayayım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun.

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkanım, bir kere, “Göbeğindesiniz, göbeğindikileri biliyorsunuz.” dememin sebebi şu: Müsteşarlık yaptınız, devletin bütün toplantılarında bulundunuz yani sistemi çok iyi bilenlerden birisiniz, o anlamda söylüyorsunuz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Tamam, buna teşekkür ederim.

EFKAN ALA (Bursa) – Zaten öbürü aklıma bile gelmedi. Siz bana sordunuz ama benim aklıma öyle bir şey gelmedi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Erdoğan, buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ama soruma cevap vermedi, istifa konusuna Sayın Başkan.

Vermek istemiyor musunuz Sayın Bakanım? Vermek istemeyebilirsiniz.

EFKAN ALA (Bursa) – Söyleyeyim: Elbette, biz 27 Nisan bildirisini de siyasete müdahale, darbe girişimi olarak tanımıyoruz ve bunun gereğini de o gün karşı bir Hükümet bildiriyle -başkaları gibi kaçmadık- gerektiği veçhesiyle cevabı verdik ve oturdukları yerde oturdular. O günün şartlarında yapılması gereken neyse biz onu her zaman yapıyoruz, o gün de yaptık.

İkincisi: Bu bir değişimdir, dönüşümdür Hükümetteki. Dünya âlem biliyor, bunu siz de biliyorsunuz, soruyu niye sorduğunuzu anlamış değilim. Yani bugün buradayız, yarın başka görevde oluruz. AK PARTİ bir davadır, bu davada insanlar bir şey olmak için çalışmaz, bizim bütün arkadaşlarımız bir şey yapmak için çalışır. Belki de ben şu anda çok daha önemli işler yapıyorumdur. O bakımdan, bizim literatürümüzde, bizim önümüzde, hedefimizde, AK PARTİ'liler olarak, bir şey olmak yoktur, bir şey yapmak vardır. Bulduğumuz her konumda bu memleket için, partimiz için yapılması gerekeni yaparız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdoğan, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, tabii ki birkaç eleştiriyle başlamak istiyorum zataliniz. Hani, “Ben Başbakanlık Müsteşarı olarak ne kadar etkilidim?” dediniz. Biz hepimiz aynı teşkilatın içinden geldik. Dolayısıyla, bulunduğunuz görevlerde çok etkisiz bir eleman olmadığınız bütün kamuoyu tarafından biliniyor. Bu konudaki suçlamalara, bu konudaki eleştirilere de birazcık katlanmanız gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi sorularına geçiyorum: Öncelikle, Sayın Cumhurbaşkanının darbe için “Allah’ın lütfü” nitelemesini yorumlamanızı talep ediyorum, birinci sorum bu.

İkincisi: Biraz önce konuşurken, üst düzey bir bürokrati görevden aldığınızı ancak onun amirinin bir yıl boyunca bunu uygulamadığını ifade ettiniz. Yani bu görevden aldığınız bir atamayı bir yıl boyunca uygulatamamak hakikaten sizin üslubunuza ve bizim tanıdığımız Efkân Ala’nın üslubuna uygun bir şey değil. Bunu niçin, kimlerin baskısıyla, kimlerin şeyiyle uygulamadınız ya da uygulamayanlar hakkında hangi işlemleri yaptınız? Bunu çok merak ediyoruz.

Gene, 15 Temmuz darbesinin biz bir kişiye değil devletimize, milletimize, demokrasimize yapıldığını biliyoruz çünkü bir kişiye yapılmış olsaydı, sizin de, kendilerinin de yaptığı açıklamaya göre zaten 4 yaverin bu yapının içerisinden saraya kadar girdiği ortada. Bunlardan herhangi birisi Sayın Cumhurbaşkanını infaz edebilirdi. Dolayısıyla, siz, şimdi buradan gelip sistem tartışması başlatıyorsunuz ama yaptıklarınız ile söyledikleriniz birbirine uymuyor. Sistemin tartışılması için önce bu sistemin sunduğu imkânların tam olarak kullanılması lazım. Yıllardır sınav yolsuzlukları tartışıldı, konuşuldu. Siz ne yaptınız bu sınav yolsuzluklarıyla ilgili? Yani bunlar 17-25 Aralıktan sonra konuşulmadı, önceden de konuşuldu. Ne istediler, ne verdiniz? Bunu söyleyin.

2010 referandumuyla HSYK tamamen kendilerine teslim edildi. Şimdi de “15 Temmuz öncesi çıkarılan kanunla operasyon yapacaktık. Onun için darbe oldu.” diyorsunuz. Zaten HSYK onların değildi, onlara siz teslim ettiniz. Emniyetin cemaate teslim edilmesi işlemi de zaten yine bu on dört yıllık iktidar içerisinde pekişti. Birini somut olarak soracağım; 1.500 Emniyet müdürü içinden bugün tutuklu

olan Recep Güven’i seçip Diyarbakır’a kim atadı? Onu ben mi atadım, siz mi atadınız iktidar olarak? Örnek olarak sadece bunu söyledim, bunun sayılarını çoğaltmam mümkündür ve devriktidarınızda o arkadaşlara yer açmak için... Yedi yıl İçişleri Bakanlığında hukuk müşavirliği yapmış bir kişi olarak bunları söylüyorum.

Teşekkür ediyorum, cevaplarınızı bekliyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkanım, şimdi, birincisi, Cumhurbaşkanımızın “Allah’ın lütfü” demesi, işte, anlaşılıyor ki yeni yeni daha 17-25’ten sonra -ben söylüyorum yani hepimiz oradaydık Mecliste, siz de oradaydınız- bu meselelerde ön almak için, inisiyatif almak için getirdiğim yasaya hep birlikte karşı çıkılmadı mı? Allah muhafaza, orada bir milletvekilimiz neredeyse hayatını kaybetmiyor muydu? Yani arkadaşlar, belki bu vesileyle artık berrak bir biçimde bu örgütün nasıl bir örgüt olduğunu, nasıl bir terör örgütü olduğunu, nasıl ona dönüştüğünü herkes görür. Nitekim, burada Yenikapı’da bütün partilerimiz, o gecede durum açıkça görülünce, bizi o zamana kadar eleştirenler, aldığımız önlemleri eleştirenler, onlara karşı duranlar o gecedan itibaren birlikte oldular, bu güzel bir şey oldu Türkiye’ye ve bütün siyasi partilerimiz, milletvekillerimiz bu melanet durumun karşısında durdular. Yani orada kastettiği şey budur.

İkincisi: “Uygulamayarak...” Şimdi, siz bürokrasiden geliyorsunuz, bizim geldiğimiz yerlerden geliyorsunuz, aynı yerde bulunduk. Yani kendi genel sekreterini, Jandarma Genel Komutanını ben takip edecek değilim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kim takip edecek? Bakanlık olarak size bağlı değil mi?

EFKAN ALA (Bursa) – Etmeyorum kardeşim. Ben bilmem bir şeyin genel sekreterini takip etmem, edilmez de zaten. O öyle de değerlendirmemiş. Sonradan sordum. Yani siz tayin edersiniz, bir genel komutanın özel kalem müdürünü, genel sekreterini şey yapar mısınız? Elimde somut da hepsiyle ilgili somut kanıt, bilmem ne... Bunlar zaten böyle çalışıyor, gizli, saklı. Değerlendirmelerle yapıyorsunuz. Bir de, ben gidip de Bakan olarak yani Jandarma Genel Komutanını... Öyle değerlendirmiş bize getiren zaten personel sistemi orada getiriyor çoğunu da. Bizim spesifik olarak yüzde yüz bildiğimiz ve orada duran kimseden bahsetmiyorum ama onlar... Biz öyle değerlendirmeler yapmışız, tayin etmişiz. Bir örnek olarak sundum. Yani kendisi de onu burada tutmuş ve sonradan yanıltığını söylüyor. Olay ortaya çıktıktan sonra biz bu adamın bu kadar hain olduğunu berrak bir biçimde görmüş oluyoruz yoksa baştan bunu görmüşüz de orada tutmuşuz değil ki.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Görmediyseniz niye tayin...

EFKAN ALA (Bursa) – Yani o zaman ben size şunu söyleyeyim: Siz o kadar orada bulundunuz, milletvekilliği de yaptınız. Ben de oraya getirdim, bu kadar şeyi yaptıktan sonra; 17-25’i yapmışlar, MİT saldırısını yapmışlar, Hükûmet bir karar almış, her taraftan harekete geçmişler, o kadar iş olup bittikten sonra nasıl orada yine de bunlara sahip çıkan tutumlar sergilendi ve karşı çıktınız mesela iç güvenlik tasarısına? “Jandarmada değişiklik yapacağız.” diyoruz, ona karşı çıkıldı, öbürüne, Emniyete karşı çıkıldı, zabıtları getirin, orada neler söylendi. Yani burada arkadaşlar, geçmişe bakarak -ta 1980’lerde başlamış- sistemin beslediği, garip bir durumu... Böyle suçlayıcı ifadelerle sürdürebiliriz bu toplantıyı da ama hiçbir işe yaramaz. Yani önümüzdeki dönemde hiç olmazsa hangi tedbirleri alabiliriz, neler yapabiliriz, sistemin açıkları neler, böyle şeyler üretmemesi için yapılması gerekenler neler? Elbette merak ettiğiniz sorular da olur, ben de bilgim varsa -hepsini biliyor olmam da gerekmez- söylerim, değerlendirme size ait olur ama istirham ediyorum, suçlayıcı böyle şeylerle bir yere varamayız. Yani o zaman Meclis üyesisiniz siz, Türkiye’de milletvekili herkes. Yani milletvekilleri değerlendirmiş,

toplantı, gelmiş, bir şey mi getirmişler Millet Meclisine de görüşmeler olmuş da biz Bakan olarak karşı çıkmışız. 550 kişiden birisi buradaki herkes. Yani biz, koca bir ülke sarsıntıyla karşı karşıya kalmış. Böyle şey olur mu arkadaşlar yani? Geçmişini değerlendireceksek en az bize söz söylenebilir, onu söyleyeyim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, arkadaşlar, biz iç güvenlik paketine karşı çıktık, bugün de gelse buna karşı çıkarız.

EFKAN ALA (Bursa) – Ee, o zaman benim yapacağım bir şey yok.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Burada, bakın, iç güvenlik paketinde tamamen keyfi bir sistem getiriliyor. Suçluların tespiti ve bunlara işlem yapılmasına şu andaki, ondan önceki mevzuat engel miydi?

EFKAN ALA (Bursa) – Peki, çok güzel bir şey söyledi şimdi. Ben diyorum önleyici tedbirler, diyor “suçluların tespiti...” Adam suç işleyecek, bekleyeceğiz o zaman, darbeyi yapacak, darbe girişiminde bulunacak, ondan sonra cezalandırmak için savcılar harekete geçecek, bulacaklar. O zaman bize bir şey zaten kalmıyor. Milletvekilinin, benim yapacağım bir şey yok o zaman öyle mi? Yani suç işlemeyen tedbir alabiliyor musunuz, onu tartışmamız lazım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Biz de onu diyoruz.

EFKAN ALA (Bursa) – Adamın suç işlemesini bekledikten sonra... Ee, buyurun, söylediğiniz şeyler ona varır yani.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Adam örgütün içine girmiş, suçu işlemiş zaten.

EFKAN ALA (Bursa) – Suçu işlesin ondan sonra, öyle şey olur mu?

BAŞKAN – Peki, Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Tanrıkulu, söz sırası sizde, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Şunu merak ettim de 21.20’den önce darbe günü sizin cidden hiçbir bilginiz olmadı mı, hiç kimse sizi aramadı mı MİT Müsteşarı, Jandarma Genel Komutanı?

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, hiç kimse aramadı. Ben Erzurum’daydım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hiç kimse bilgi vermedi size.

EFKAN ALA (Bursa) – Ve aramadılar, telefon var tabii.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İlginç, evet.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanı 3 Ağustos 2016 tarihinde şunu söylemiş Olağanüstü Din Şûrası’nda: “İnanın bana, aynı menzile farklı yollardan giden birileri olarak bildirdik.” Yine, bu örgütü kastederek 19 Mart 2015 tarihinde Harp Akademilerindeki toplantıda da konuşmasında “Kandırdık.” demiş yani bir yıl önce, 2015 tarihinde. 3 Ağustosta da bu sözleri var. Yani şimdi siyaset kurumu da sonuçta bu yapıyı biliyor, yapıyla ilişkisi var ve birçok kez de siyaset kurumunu uyaran girişimler olmuş hem Parlamentoda olmuş, konuşmalar olmuş, birçok kaydı var bunun, çıkmışlar cevap vermişler “Hayır, böyle bir şey yoktur.” falan denmiş, bunun kayıtları hep ortaya çıktı.

İkinci olarak da Millî Güvenlik Kurulu Ağustos 2004’te bir karar almış hem Fetullah Gülen örgütlenmesiyle ilgili olarak hem de diğer cemaatlerin devlet içerisinde örgütlenmesine ilişkin olarak bir karar almış ve o kararın uygulanması için de Hükûmete tavsiyede bulunmuş, Millî Güvenlik Kurulu. Bu haber çıktıktan sonra Taraf gazetesinde ben soru sordum Hükûmete.

EFKAN ALA (Bursa) – Hangi yılı diyorsunuz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – 2004 yılında karar alınmış. Taraf gazetesinde...

ZEKERİYA BIRKAN (Bursa) – Siz hangi tarihte sordunuz bunu?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – 2014’te sordum, şimdi cevabını okuyacağım. Başbakan Yardımcısı Emrullah İşler -yani siz de İçişleri Bakanısınız o zaman- aynen şu cevabı verdi... Yani “Biz çok mücadele ettik.” falan deniyor da ona karşılık olarak söylüyorum. “Önergede bahsedilen konu Millî Güvenlik Kurulunun gündemine Hükümetimiz tarafından getirilmemiştir.” Yani siyasi kanat değil bürokratlar getirmiş Millî Güvenlik Kuruluna. Şöyle söylüyor: “Ayrıca söz konusu Millî Güvenlik Kurulu kararını hayata geçirme yönünde Hükümetimiz döneminde herhangi bir Bakanlar Kurulu kararı alınmamıştır, herhangi bir adım atılmamıştır.” Bunu söyleyen Başbakan Yardımcısı, sizin Hükümet üyesi olduğunuz dönemdeki Başbakan Yardımcısı. Yani Hükümetin Millî Güvenlik Kurulu kararını, bu konudaki tavsiye niteliğindeki kararını uygulamamasının arkasındaki neden neydi? Yani ben Millî Güvenlik Kurulunun yapısı demokratik veya antidemokratiktir falan o tartışmaya girmiyorum yani anayasal bir kurumdu nitekim o tarihte, gerisini başka zaman tartışırız ama sonuçta Hükümete tavsiye edilen bir karar var ortada, on yıl geçmiş üzerinden. Bu on yıl içerisinde -bu cemaat örgütlenmesi-cemaatteki hiyerarşisi de devlette örgütlenmiş. Kuşkusuz cemaat dayanışması içerisinde bulunmak suç değil. Yani toplumsal yaşamda insanlar bir cemaat dayanışması içerisinde olabilirler ama olmaması gereken o dayanışmanın kamuya taşınması ve o dayanışmanın bir kamu gücünü kullanabilecek konuma gelmesi hele hele orduda ve Emniyet Genel Müdürlüğünde.

BAŞKAN – Evet, Sayın Tanrikulu, soruya geliyoruz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Çünkü bunların elinde silah var. Yani Hükümetin önlem almamasının, üzerine gitmemesinin de bu kadar da çok açıkça “Bir adım atılmamıştır, hiçbir işlem yapılmamıştır, karar alınmamıştır.” demesindeki neden ne?

EFKAN ALA (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Aslında, yani sistemi sorgulayıcı da, sorgulamaya kapı açıcı da bir soru. Teşekkür ediyorum.

Çünkü arkadaşlar yani 12 Eylül anayasası ve onun anayasal kurumları, yetki kullanan, irade kullanan, aslında halkın seçtiklerini kullanması gereken iradeyi paylaşılmış olarak kullanan bu kurumlardan gelen bilgilerin hepimiz tarafından ne kadar tereddütle karşılandığını hepimiz biliyoruz. Yani o zaman birtakım mahfillere kalsaydı zaten... Bizim, düşünün, yüzde 49,5 oy almış, yüzde 50 oy almış partimize ondan kaç sene sonra kapatma davası açtı aynı zihniyet ve bizi nelerle suçladılar. Onun için o günlerde böyle bir yapıdan gelen bir değerlendirmeyi Hükümet dikkate alamazdı, almaması doğrudur, almamalıydı da.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ama ben 2014’ü söylüyorum.

EFKAN ALA (Bursa) – Yok, siz 2004 dediniz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yok, cevap 2014.

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, hayır, siz 2004’teki kararı söylüyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Karar ama benim sorduğum soru 2014’te.

EFKAN ALA (Bursa) – Tamam, o dönemi söylüyor ama o dönemi.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır ama 2014’te de yani o bir işlem yani bir süreç. Yani sonuçta 2014’te niye alınmamış? 2004’te tamam.

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, hayır şöyle: Artık ondan sonra o anlama geldiğini zannetmiyorum yani o döneme ilişkin soruyorsunuz. O zamanki tartışmaları hatırlarsanız...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, Millî Güvenlik Kurulu bir karar alıyor, bunu Hükûmete tavsiye ediyor.

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, öyle anlaşılmalı ama 2004’te alınan kararı 2014’te biz böyle böyle yaptık değil de, biz de o gün o tartışmaların içerisindeydik. O gün alınan o karar uygulanmadı, uygulanmaması da doğruydü diye bir karar oluşturuldu, doğrudur da ama sonradan şunu söylüyorum: Bu yapı ne zaman berraklaştı? Ben size arkadaşlar tarih verdim. Yasal olmayan dinlemeler, insanlara tezgâhlar, haraç toplamlar yani tamamen bu terörist yapılanmaya doğru eğim, makas değiştirmeler, tamamı arkadaşlar işte “one minute”ten sonraki senelerde olmuş ve kaç ay sonra başlamış, söylüyorum, o başladıktan sonra Hükûmet farkına vardığı andan itibaren yani bir suç örgütü hâline dönüştüğünü, bir suç örgütlenmesi olduğunu, böyle bir sapıklığın ortaya çıktığını gördüğü andan itibaren alınması gereken, alınması gereken tedbirlerin hepsini almaya çalışmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

EFKAN ALA (Bursa) – Kimine yetti, kimine yetmedi sayısı.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şöyle efendim, bakın...

EFKAN ALA (Bursa) – Ha, Sayın Cumhurbaşkanımızın da “Kandırıldık.” dediği, çok açık söylüyorum, “aynı menzile doğru...” Biz din hassasiyeti olan, demokrat -tabii ki birçok insanın Türkiye’de, onu zinhar tartışamayız, din hassasiyeti var; insanların inançlarına, hepsine saygı duyuyoruz ve saygıyla selamlıyoruz ama- daha bir kıyaslama yaptığımız zaman, hani AK PARTİ dediğimizde din hassasiyeti biraz daha yüksek insanların siyaset yaptıkları baştan kuruluşları itibarıyla da bir partiyiz ve bunu da söylüyoruz. Bu nedenle, herkesin din özgürlüklerinin önündeki bütün engellerin kaldırılması gerektiğini de söylüyoruz; kimini kaldırabildik, birçoğunu kaldırdık, bundan sonra da olanları da kaldırma hedefimiz var. Yani, inanç özgürlüğünün önündeki, din ve vicdan özgürlüğünün önündeki bütün engelleri kaldırmayı hedef edinmiş, siyaset yapma nedeni olarak tanımlanmış bir parti ve bir anlayış olarak diyoruz ki efendim: Kandırıldık. Kendisine böyle diyen insanlar bu kadar hukuksuzluk, bu kadar hırsızlık yapamaz arkadaşlar ya, yapmamalı, öyle diyen bir adamın yapmaması gerekir. Bizim kandırılmış olmamız bu anlayış içerisinde yani bu literatür içerisindeki bir kandırılmadır. Elbette, ortaya çıktığı andan itibaren de yani bunların suçu, bunların suç işleme durumları ortaya çıktığı andan itibaren kimse, bizim ya da Cumhurbaşkanımızın ya da, efendim, Başbakanımızın, bizlerin gereğini yapmadığını söyleyemez. Biz, o zaman bağıra bağıra bunların üzerine gidiyorduk ama birçok kimse o zaman bize karşıydı. O bakımdan, bu yapı sadece bizi değil dünyayı kandırmış yani herkesi kandırdı. Daha şu şey oluncaya kadar ben Meclis kürsüsünden kaç kere bunların savunulduğunu kendi kulaklarımla duydum orada görev yaparken. Arkadaşlar, yani “Bir yanlışlık yaptık, bize yanlış yaptırdı.” demek erdemdir ama önemli olan o yanlışın gereğini de yapmaktır, yapıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkürler.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – 17-25 Aralık tartışmasına girmiyorum yani 17-25 Aralık yolsuzluk, rüşvet, o kısımlarla ilgili tartışma bakidir, onu da daha sonra yaparız yani o konudaki düşüncelerimiz aynı değil, onu söyleyeyim.

Yani darbe girişimidir, değil midir tartışırız onları ama oradaki yolsuz, rüşvet ilişki ağı konusundaki düşüncelerimiz saklıdır. O, buranın konusu değil şu anda.

EFKAN ALA (Bursa) – O, bir darbe girişimidir bize göre.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Selçuk Bey, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz.

Türkiye Cumhuriyeti devletinde üç yıl İçişleri Bakanlığı yaptınız. Çok önemli tarihe tanıklık ettiniz ve 15 Temmuz akşamı da yine aynı şekilde demokrasimizin kurtarılması noktasında da büyük çabalar sarf ettiniz. Vatandaşlarımızın, demokrasimizin, birikimlerimizin... Ona da ayrıca teşekkür ediyoruz.

Fanatik taraftar tamamen sağır bir konuşmacı gibidir. Konuşmalarımızı yaparken de fanatik taraftar olmamak gerektiğini düşünüyorum. Cemaat dediğimiz olgu hiçbir zaman duran arabaya binmemiştir, her zaman yürüyen arabaya binmiştir. 1971 yılında, tarih sahnesine çıktığından itibaren de bütün iktidarları desteklemiş ve iktidarlardan istifade etmeye çalışmıştır. Sizin söylemiş olduğunuz gibi mesele sistem meselesidir.

Daha önce Millî Güvenlik Kurulları zaman zaman tavsiye kararları almıştır. 1999 yılında Sayın Ecevit döneminde de yine aynı şekilde askerler burayla ilgili atıfta bulunmuşlar, Sayın Ecevit her seferinde “İlmli bir İslam, bunlara ihtiyacımız var.” ifadesini kullanmış Millî Güvenlik Kurullarında ve o da bir noktada belki de, işte, “Türkiye’ye hizmet ediyorlar.” veyahut da “Böyle bir yapıya da ihtiyacımız var.”dır diyerek, bu şekilde bakmış olabilir.

Soruma gelince; referandumdan sonra, 12 Eylül 2010 referandumundan sonra, Anayasa referandumundan sonra 2011 yılında iktidara geldi AK PARTİ ve ondan sonra, o güne kadar AK PARTİ’yle iyi geçinen bu cemaat dediğimiz Fetullahçı terör örgütü 2011’de Recep Tayyip Erdoğan’a savaş açtılar, kavga etmeye başladılar ve bu her zaman devam etti; MİT kriziyle devam etti, ardından MİT Başkanıyla ilgili devam etti, MİT turları operasyonu ile devam etti, 17-25 Aralıkla devam etti, daha sonra belki Gezi olaylarıyla devam etti, belki de Kobani olaylarıyla devam etti, ardından da 15 Temmuz oldu. Bu yapı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’la ve AK PARTİ’yle niçin kavga etti? Acaba AK PARTİ’nin yapmış olduğu reformlar bunları rahatsız mı etti, AK PARTİ’nin kalkınma hamleleri bunları rahatsız mı etti veya bir görev mi almışlardı? Bunlar menfaatleri icabı mıydı, bir görev icabı mı?

İkinci sorum: Biraz önce konuşmanızda şöyle bir atıfta bulundunuz: “One minute”den sonra, Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın Davos’taki o konuşmasından sonra mücadelenin başladığını söylediniz yani Recep Tayyip Erdoğan’la kavga etmeye başladıklarını söylediniz. “One minute”u Recep Tayyip Erdoğan, Sayın Cumhurbaşkanımız İsrail Devlet Başkanına karşı söylemişti. Acaba bunların bu atıfta bulunduğu nokta, dışarıyla bir bağlantılarını mı kastettiniz o günden itibaren?

Üçüncü sorum ise, biz otuz beş yıldır, kırk yıldır PKK’yla mücadele ediyoruz. Bütün istihbarat teşkilatlarını ele geçirmiş bu Fetullahçı terör örgütü. Emniyetin istihbaratına özel önem vermişler. İstihbarat bence emniyetin can damarı. Bu noktada, PKK’yla olan mücadelemizde veya illegal sol örgütlerle olan mücadelemizde bizi akamete uğrattılar mı? Gerek Uludere olayında gerek Muhsin Yazıcıoğlu ölümündeki helikopterdeki parçaların sökülmesinde, aynı adamların aynı zamanda Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın otelini 15 Temmuz akşamı basan adamlarla aynı olması... Bu noktadaki düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakanım.

EFKAN ALA (Bursa) – Teşekkür ederim.

Efendim, şimdi, bu kadar, böyle bir teşkilatlanma yapmış bir örgüt dış istihbarat örgütlerinin kullanmıyor olması mümkün değil, mutlaka kullanıyorlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kanaat mi, tespit mi?

EFKAN ALA (Bursa) – Arkadaşlar, ben bütün bildiklerimi burada söyleyemem. Şimdi, siz de beni tanıyorsunuz, ben de sizi tanıyorum. Yani inanmadığım bir şeyi... Zaten genel ilke söylüyorum yani “Düşünülemez.” diyorum. Hani, böyle bir yapı varsa bunu istihbarat örgütleri kullanır, bu işle uğraşan herkes ya da bu işe hafif dikkat etmiş olan herkes bunu bilir, bir ilkedir.

Şimdi, bu örgütün de daha sonra yani o söylediğiniz tarihlerden itibaren Türkiye’de hem Sayın Cumhurbaşkanına karşı, onun şahsında bütün Hükümete karşı, daha sonra da bütün Türkiye’ye karşı böyle bir tavır alması ve böyle saldırıya geçmesinin arkasındaki neden Türkiye’nin geliyor ve kalkınıyor olmasıdır. Peki, önceden gelişmiyor muydu? Diyelim 2002’den biz aldık, 2010’lara kadar gelişmiyor muydu? 2002’den 2010’lara kadar bu dış odakların yani Türkiye’nin önünü kesmeye çalışanların kullandığı iç odaklar farklıydı. Onların gücünü kaybetmesinden sonra ki her biri harekete geçtiğinde AK PARTİ hükümetlerinden aynı şekilde karşı duruş gördüler, o karşı duruşlar onları bir müddet sonra bertaraf etti, bu referandumla da artık noktayı koydu. Bu sefer, dışarıdan, tabii, aynı anda birçok eşzamanlı, çok alanlı gelişmeler oluyor yani tek bir nedene bağlı değil söylediğim şeyler, birçok neden bir arada olabiliyor yani “one minute” oluyor, sonra referandum oluyor, sonra kapatma davası sonuçlanmış oluyor, daha da güçlenmiş oluyor, parti de güçlenmiş oluyor, siyasetçilerin topyekün tutumu da bir iklim oluşturmuş oluyor. E, bunların hepsi bir araya gelince bu sefer bunları kullanmaya kalktılar, bunları kullanmaya başladılar. Ondan önce kullandıkları yapılar farklıydı, şimdi o tartışmalara girmek istemiyorum. Yani muhtıralar, 367 kararları, efendim, darbe teşebbüsleri hazırlıkları, darbe hazırlıkları; bunların hepsi oldu. Bunları kullanıyorlardı, sonra bunlarla baş edilince, bunlar bir tarafa itilince bu sefer onların yerini almak üzere bu terör örgütünü kullanmaya başladılar.

İstihbarat ve terör örgütü ilişkileri çok doğru. Mesela, o dönemde, arkadaşlar, bakınız, 6-7 Ekim olayları oldu ve orada polis memurunun yani içindeki şeylerin görevi nedir, bunu ben defalarca televizyonlarda anlattım; insanların can, mal güvenliğini sağlamak, hele devletin araçlarını, tamamen herkesi korumaktır. Yanan polis aracının üzerine -Van’da, şeylerde çıktı, gösterildi hepsi- diğer polis aracını, polisin panzeriyle süren adamlar; polisler. Ben onları görevden aldım. Yani iş daha da büyüstün diye. Sonra, aynı olaylarda Hakkâri’de hanımefendilerin -bizim kardeşlerimiz yani orada, köşede duran Hakkâri’de hanımefendiler- üzerine -biz bir şeyi saklayıp gizlemeyiz arkadaşlar- polis zırhlı aracından maytap atıldı, arkadaki vatansever, memleket sever polis memuru onları bildirdi ve biz onları görevden aldık ve attık. Şimdi, bu sadece iki örnek.

Ayrıca, DAES’le ilgili olarak jandarma içerisinde bir astsubayın -yani öyle onlarca var da- tespit edildi ilişkisi, daha önceden verilen bilgiyi nasıl sakladığı, iletmediği ve bundan dolayı patlamanın olduğu tespit edildi ve onlara da hukuk içerisinde gereği yapıldı. Yani bu tür, arkadaşlar, zaten -sistem sorununu onun için önemsiyorum- akla aykırı biçimde bir süreklilik arz ediyorsa bir sorun, bir problem, orada bir sistem sorunu vardır. Yani orada o mekanizmalar demek ki doğru dürtüst işlemiyor ya da iş birliği yapıyor. Bunun birçok örneği var ama topyekün bir devlet yapısını... Nitekim onları ortaya çıkarıp cezalandıran da bu devletin yapısı, devlet de hepimiziz. Yani ben 79 milyonu devlet olarak tanımlayanlardanım. Aristo’nun dediği gibi yurttaşlar topluluğudur. Yani -kayıt olarak Hocam, size düşünüyorum- 40’ı köle, 1’i hürdü o zamanlar, köleleri saymıyorlardı. Bizde -Allah’a şükür öyle bir çağdayız ki- köle filan yok, 79 milyon bu ülkenin sahibi. Bunun adıdır devlet. O bakımdan, o işi yapan da devlette görevli olanlar, o işi açığa çıkaranlar da... Bize düşen, açığa çıkarılan, kurumsallaştırılan açığa çıkarılıyor ve onlar cezalandırıldı. Yani şudur: O ilişkiler maalesef var. Ortaya en ufak bir şey çıktığında da soruşturma açtık ve o soruşturmanın gereğini yaptık ama çoğu tabii, yüzlercesi, yüzde 90’ı, 99’u insanların görevlerinin başında görev yapıyorlar.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bakanım.

Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler.

Sayın Bakan, teşekkürler verdiğiniz bilgiler için.

Şimdi, bu Komisyonun amacı belli, yakın zamanda yaşanmış ve etkileri çok canlı olan bir darbe girişimiyle yüzleşme çabasının bir parçasıdır bu. Yüzleşmeyi bütün boyutlarıyla sadece bu Komisyonun yapacağını ve yapması gerektiğini iddia edemeyiz. Şimdi, böyle bir yüzleşme çabasının da bir sebebi var. Yani illa birilerini suçlamak değil ama birilerini aklamak da değil. Yüzleşme çabasının en önemli hedefi, bu tür girişimlerin bir daha olmasını önlemektir.

Şimdi, bu konularda akademik hayatının ve faaliyetlerinin önemli bir kısmını ayırmış bir kardeşiniz olarak lütfen eleştirilerimizi bu çerçevede dinleyin. Biraz fazla tepki, sert çıkışlar yapıyor gördüm sizi. Bunun bu çabalara fayda sağlamayacağı kanısındayım. Sonuç itibarıyla farklı siyasi görüşlerde olmanın getirdiği elbette bir gerilim olur ama sizler çok önemli sorumluluklar üstlendiniz ve çok önemli bilgilere de sahipsiniz. Yani sizden biraz daha sakin olmanızı ben rica ediyorum. Şimdi, sorularım da bu çerçevede olacaktır.

Evet, bir sistem sorunu var. Bu sistem sorununun adını koymak ve çare konusunda öneriler oluşturmak en önemli kısımdır. Burada farklı düşünüyor olabiliriz. Bu farklı düşüncelere rağmen ortak noktalar bulmamız mümkün. Mesela iktidarın, AKP hükümetlerinin sorumluluğunun olmadığı refleksiyle cevaplar veriliyor, oysa bu sistemin düzeltilmesi konusunda en çok imkâna sahip siyasi parti olmuştur. Engeller çıkmıştır, onlara zamanında bizler d -antidemokratik her türlü girişime tereddütsüz ve istisnasız karşı koymuş birisi olarak, bir siyasi gelenekten gelen, bu geleneği de şimdi temsil eden biri olarak söylüyorum- karşı çıktık, hepsi kayıtlardadır. Ama, bu, AKP hükümetlerinin sistem sorununda sorumluluğu olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. Şimdi, bu sorumluluğu birlikte bulmaya çalışmalıyız. Nedir? Evet, bir iktidar paylaşımı. Bütün iktidar dünyalarında böyle bir olgu olabilir. Cemaatin desteğine ihtiyaç duymaktan kaynaklanan bir iş birliği doğdu. Bu belli bir süre bir iktidar paylaşımı olarak da devam etti kanaatimce. Sonra, bir iktidar savaşına dönüştü. Asla bu savaşın iki meşru tarafın savaşı olduğunu iddia etmem. Böyle bir iktidar savaşına bir hakkı yoktur devlet içinde illegal örgütlenmiş bir yapının. Fakat “Bu iktidar savaşının sistemi daha da antidemokratik ve Türkiye’yi daha çatışmacı bir ortama götürmesini önleyecek tedbirler ne olmalıydı?” ve “Burada AKP hükümetleri hangi adımları atmamışlardır, hangi sorumlulukları yerine getirmemişlerdir?” sorusu önemli. Ben, şimdi, buradan bu girişten izninle soruları kısaca aktarayım.

BAŞKAN – Burası girizgâhtı değil mi?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – O kadar girizgâha herkesin hakkı varsa benim haydi haydi olur demeyeceğim ama benim de var diye söylüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Kesmedik zaten Sayın Sancar.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Olabildiğince kısa sorular soruyorum ama şimdi bu girizgâh ihtiyacı. Şimdi, iç güvenlik yasasının bu yapıya karşı gerekli tedbirleri hızla ve etkili biçimde almak amacıyla getirildiğine muhalefetin ve kamuoyunun büyük bir kısmı ikna olsaydı sorun olmazdı ama öyle değildi, gerekçe de öyle söylemiyor, hükümler de öyle söylemiyor, ondan önceki pratikler de çok ciddi şüpheler uyandırıyor; özellikle Gezi ve sonrası uygulamalar. Dolayısıyla, böyle bir iç güvenlik yasasının AKP’nin kendi iktidarını daha da pekiştirmesi amacıyla getirildiği şüphesi varken ve bunu izale etmemişken iktidar, siz bugün “Biz onu cemaati tasfiye için getirmiştik.” dediğinizde inandırıcı olmuyor. Demek ki demokrasi, demokratikleşme konusunda tutarlı davranılırsa kamuoyu ikna oluyor.

BAŞKAN – Birinci soru muydu Sayın Sancar?

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Geliyorum.

Şimdi, aslında kritik soruyu sorayım Sayın Bakan. Benim özellikle üzerinde durduğum, sizden bu toplantı için almak istediğim bilgi, cemaatin Türkiye’de Kürt sorununun müzakerelerle çözülmesi konusunda çıkardığı engellerle ilgili sizin değerlendirmelerinizi duymak istiyorum. 2009’dan başlayabiliriz. 2011 KCK operasyonları var. Bugün, herkes, onların cemaatin operasyonları olduğunu söylüyor ama siyasi sorumluluğunu Hükümet üstlenmişti, “Biz arkasındayız.” demişti.

İkincisi: 7 Şubat 2012 MİT fezlekesi ve en son -özellikle en son- son bir yıldaki çatışmaların derinleşmesinde, Türkiye’de bu ortamın bu kadar kanlı ve bu kadar acı verici bir hâle gelmesinde, cemaatin, bu darbeci örgütlenmenin somut etkileri konusunda bilgileriniz ne? Bu konuda değerlendirmeniz ne? Özellikle, 2’nci Ordu Komutanı -bütün operasyonların askerî sorumlusu olarak- 7’nci Kolordu Komutanı ve Şırnak gibi yerlerdeki bütün komutanların neredeyse, şu an tutuklu olmaları acaba orada uygulanan politikalarda –tırnak içinde söylüyorum- sizi özellikle yanılta ve başka bir yola çeken bir plan olduğu değerlendirmesi ve yorumuna ne dersiniz?

Üçüncüsü, son soru: Gerçekten -merakla, sadece belli bir kesimi suçlamak için sormuyoruz bu soruyu, ısrarla sormaya devam edeceğim, edeceğiz de- bu darbe planında siyasi boyut konusunda bilginiz nedir, değerlendirmeniz nedir? Siyasi kadroları kimlerden oluşuyor? Listeler ele geçti. Siz “Sıkıyönetim komutanı yapılması düşünülenleri hemen görevden aldım.” dediniz. Sizin elinize bu darbeci girişimin Bakanlar Kurulu listesi, devlet başkanı ismi gibi şeyler geçmedi mi? Bunu açıkça söylemekte hiçbir sakınca görmüyorum, “AKP”nin içindeki cemaatçiler kimdir?” gibi bir soruya indirgemiyorum, bu tartışmanın buraya sıkıştırılmasını da doğru bulmuyorum çünkü orada bir savunma refleksi oluşuyor ve herkes kendini kapatıyor. Oysa, benim inancım, bizim görüşümüz, eğer yüzleşeceksek kime ne düşerse, hangi sorumluluk kime uzanırsa ortaya çıkaracak çabayı azami samimiyette yürütmektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

Ben Sayın Bakana sözü veriyorum.

EFKAN ALA (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Hocam. İkazınızı da yani biraz böyle daha sakin... Belki konuşma üslubumdan, heyecanlı konuşma arzumdandır değil ama refleksinden kaynaklanan böyle bir durum herhâlde hasil oluyor, onun için... Ama, yine de ikazınız için teşekkür ederim, doğru.

Bence baştan yaptığımız değerlendirmeler de aslında bir yol haritası olarak, bir güzergâh olarak önemlidir. Oradan bakarsak, on sene sonra veya bir sonraki Meclis bunları değil de Türkiye’nin hedeflerini tartışıyor olur ama oralardan bakmazsak gerçekten Türkiye her seferinde olması gerekeni değil de olanı, olayları konuşuyor olur. Bunun bize faydası var ama arzu ettiğimiz büyüklükte bir fayda sağlamayacağı çok açık.

Şimdi, sorularınıza tek tek cevap verirsem... İç güvenlik yasasıyla ilgili daha fazla bilgilendirme olabilirdi, doğru. Ama, biz, tabii, içinde yaşadığımız zorlukların, sıkıntılarının herkes tarafından, hele hele Meclis üyelerimiz tarafından bilindiğini düşünerek bazen hareket ediyoruz, oysa anlatmak lazım. Mesela, o zaman, ben iki tane şey söyleyeyim. Birisi, Emniyette -Mecliste de gösterdim, televizyonlarda çeşitli programlarda kamuoyunu bilgilendirmek için gösterdim- bu piramit -hatırda kalsın diye- tersine dönmüş, bunu özellikle yapmışlar, işte şeyin içerisindeki yapılanmalar, bunların hepsinin alınması lazım, alınınca geri dönüyorlar, bunlar için tedbirler almamız lazım gibi bilgilendirmeler yaptık ama

anlaşıyor ki mesele... Tabii, o zaman bu kadar açık bir durum da yoktu. Belki siyasi gerekçelerle de çok cankulağıyla dinlenmemiş olabilir. Biz de altını çizerek, yeterli vurgu yaparak belki anlatmamış olabiliriz, olabilir.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Bakan, acaba orada muhalefetle -özür dilerim- ilgili sivil toplum kuruluşları ve muhalefetle bu gerekçeleri de paylaşarak ortak çalışma yapmayı deneseydiniz farklı bir sonuç çıkabilir miydi?

EFKAN ALA (Bursa) – Şimdi, bu tür işler, yaptığımız şeyler de oldu. Belki bunda çıkabilirdi ama yaptığımız şeyler de oldu. Çok sıkıntılı geçti daha sonrasında. Mesela, Jandarmayı bağlama konusunda Türkiye’de -Hocam takdir edersiniz ki- statüko o kadar güçlü ki bir dil oluşturmuş ve bunu siyasetçiler bile kullanabiliyor; “Siyasete bağlıyor.” diyor, “Siyaset orada etkili olacak...” Bana siyasetçiler söyledi. Elbette siyaset, yönetmek için geliyor. Siyaset, Jandarma üzerinde etkili olmayacak da ne üzerinde etkili olacak? Yani, Jandarmasını kendi istediği biçimde, halkın ondan istediği şekilde o halktan sorumluluğu almış kişi yönetemezse, tayin edemezse ülkeyi nasıl yönetecek? Nitekim, orada örnek verdim. Bir Hocamız -şimdi Parlamentoda değil- bana kürsüden diyor ki: “Hocam, Lice’de şu kadar zamandır yol kazılmış. Neden onun tedbirini almıyorsun?” Kiminle alacağım ben? Oradaki Jandarma komutanıyla. Jandarma komutanı bir aydır orada. Olmuş ve haber vermiyor, o işe göz yumuyor hem orada milleti zora sokmak için hem bizi sokmak için. Oysa, beş dakikalık iş. Gittiği zaman, çağırdığı zaman orayı hemen doldurabilecek. Ben bunu görevden alamıyorum, bu yetkiyi getirmişim buraya. Bir şey söylemedi Allah var; sustu, gitti ama kürsüden çok ağır eleştirilerde bulunmuştu.

Yani, bizim o zaman getirdiğimiz şeylerin iki veçhesi vardı. Birisi, anında, o gün o tedbirleri almak. İkincisi, böyle bir ihtimali ortadan kaldırmak. Ben bunu da çeşitli mahfillerde açıkça söyledim: Bundan sonra şu adımı atabilirler ve bu adımı attıklarında başarılı olmamaları için Jandarmada bu değişikliği, hiç olmazsa asgari bu değişikliği mutlaka yapmamız lazım. Çünkü, hepsi birleştiği zaman darbelerin nasıl gerçekleştiğini biz daha önce gördük. Çok açık. Onun için orada çok ciddi bir dirençle karşılaştık. Olabilir, artık onu tartışmıyorum ama -Meclis milletvekili olarak kendime de söylüyorum, bütün arkadaşlarıma da- şunu yapmak lazım: Bir şey geldiği zaman -getirenden de bağımsız olarak- “Acaba memleketin faydasına bir şey getiriyor mu, bir şey olabilir mi?” ya da “Memleketin aleyhine bir şey var mı?” diye önce bir tartışmak, bir değerlendirmek -aslında hepimiz için geçerli- çok daha iyi sonuçlar sağlayabilir. Biz de getirirken belki bu kadar önemli meselelerde, önceden, daha üst düzeydeki karar vericilerle -yani daha üst düzeydeki karar vericiler derken yönetenler, partileri yönetenlerle- belki bir diyalog içerisinde, onlara önceden bilgi sunarak getirmeliyiz. Elbette bu ikisi ben kıymetli buluyorum yani onu yapıyoruz zaman zaman ama daha çok yapmalıyız, daha berraklaştırmalıyız durumu. O zaman belki daha iyi sonuçlar alabiliriz. Bu ikisi de, bu getirdiğimiz... Gerisi teferruattı. Vardı bazı şeyler; uygulamadan kaynaklanan sıkıntılar vardı, uyuşturucuyla ilgili sorunlar vardı, şunlar vardı, bunlar vardı ama asıl umurgasını önleyici tedbirler oluşturuyordu çünkü o gün de -dikkat ederseniz- daha devam ediyordu. Mesela, 17-25, 17-25’te bitmedi. O ay boyunca her gece “Bir başka ilde şu kadar kişi daha alınacak...” Karar çıkarıyorlar; “Şu kadar şöyle olacak.”, “Burada bilmem neler olacak...” Sürekli devam ediyordu o, yani o gün bitmiş değildi ki, devam eden bir süreci akamete uğratmanın da gerekli düzenlemeleriydi onlar. Diğer taraftan, bu çözüm sürecine çok açıktan karşı olduklarımızı o süreçlerde yani MİT müdahalesinin hemen öncesinde ve sonrasında çok açık biçimde söylediler. Düşünün, bir yapı... Yani, böyle bir şey olabilir mi? Hükümet bir program uyguluyor, bir proje uyguluyor; bunu siyasi partiler eleştirebilir, eleştiriyor da zaten. Siyasi parti olursunuz, sivil toplum örgütü olursunuz, siz de eleştirirsiniz ama devlette görevli memur olarak “Ben bu politikaya karşıyım, eleştiriyorum...” Böyle bir şey olabilir mi bir demokraside? Ama, bunlar oldu işte. O zaman biz de onlarla mücadele ettik ve onların gereğini olabildiğince sistem içerisinde yerine getirdik ki şu zorlukları da... Elbette

biz hükümet ediyoruz. Hükümetlerin eksigi gediği olmaz mı? Bu tabii ki böyle. Ama, maksimumunu yapmaya çalışıyorsunuz, sistemin ve müttefiklerinin gücü bazen o kadar fazla oluyor ki yani sürekli bir engel... Onun için bu sistem değişikliği rahatlatacaktır. O bakımdan altını çok fazla çiziyorum.

Tabii ki burada bir açık... Güneydoğuda olan ya da terörle ilgili -biraz önce söyledim- mücadelemizde terörle bir kısmının açık bir iş birliği ortaya çıkmıştır. Ben daha kamuoyuna yansıyanları söyledim. Bu yapının terör örgütüne hangi teklifleri götürdüğü de istihbarat raporlarında çok açıktır, dehşetengiz teklifler götürmüştür. O, giderek hem de sınırı aşarak yani... Türkiye içerisinde olanlar hariç, Türkiye'nin dışında gidip oralarda çeşitli teklifler götürmüşlerdir. Bunlar da devlet kayıtlarında var, bilgileri var. Siyasi boyut yani bu FETÖ terör örgütünün PKK'ya götürdüğü, bölücü terör örgütüne götürdüğü...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bu noktada şey eksik kaldı Sayın Bakan: Bu son bir yılda özellikle savaşı, çatışmayı körüklemek, gerilimi daha yükseltmek için özellikle...

EFKAN ALA (Bursa) – Onu söyleyeceğim Hocam.

MİTHAT SANCAR (Mardin) - ...bu 2'nci ordu ve 7'nci kolordudaki operasyonları...

EFKAN ALA (Bursa) – Biz orada -sizler de durumu yakından izliyordunuz- kaç kez gereksiz birtakım yani vatandaş aleyhine olabilecek, bizim politikalarımız aleyhine olabilecek terörle mücadele... Ama, onu terörle mücadele olmaktan çıkaracak girişimlerin önlenmesi için kaç kez bizim bizzat yani Hükümet olarak müdahil olduğumuzu siz de yakından biliyorsunuz bunlara ilişkin ve bunu yaşadık yani bunlar yaşandı, bunlar yaşanmadı diyemeyiz ama yaşandığını bildiğimiz... Her birine de o anda soruşturma açtık yani bağımsız, gerçekten doğru dürüst ortaya çıkarabilecek soruşturmalar açtık. Bir kısmı da kabul edelim ki zaten bu 15 Temmuz darbesinden sonra ortaya çıkıyor. Yani, daha öncesinden de bir sürü şeye hiç müdahil olmamışlar. Yani, olabildiğince orada Hükümeti de zora sokacak, bu politikalarını da zora sokacak, “İşte, bakın, çözüm süreci ne menem bir şeydir.” dedirtecek şeyleri yapmışlar. Yani, biz o dönemde hiç kimsenin elinden oradaki yetkisini almadık ki yani asayiş konusunda, terörle mücadele konusunda, o başka, bizim uygulayacağımız politika. Onu sabote etmek için orada yapmaları gereken görevi yapmayanların veya müdahale etmesi gerekirken etmeyenlerin bir kısmı tespit edildi, bir kısmı da belki ileride tespit edilecek, soruşturmalar açıldı, incelemeler de yapıldı. Böyle bir sorunun olduğu çok açık.

Siyasi boyut; bizim elimizde böyle bir bilgi yok. Yani “Bu darbeye darbecilerin elinde şunlar da siyasi kanadıdır, siyasi boyutudur.” diye benim şahsen elime geçmiş bir bilgi yok.

Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Sınırı aşmış görüşmüşler.” dediniz yani bilgi sahibi olmamızda bir sakınca var mı?

EFKAN ALA (Bursa) – İşte, daha da terörü ağırlaştıracak, daha Türkiye'yi kaosa götürecektir teklifte bulunmuşlar; bu, istihbari olarak böyle arkadaşlar.

BAŞKAN – Zeynel Bey, sorunuzu alalım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Muhatabı ne söylemiş peki?

EFKAN ALA (Bursa) – O kadar detayına ben şimdi girmeyeyim arkadaşlar.

BAŞKAN – Buyurun Zeynel Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir dakika Sayın Başkan. Şimdi, bakın, biz konuklarımıza soruyoruz “Onu söyleyemem, bunu şey yapamam.” Yani, tamam, millî güvenlik sırrıysa bir şey demiyoruz ama gerekirse gizli oturum yapılır çünkü burası bunu açığa çıkarması gereken bir yer. Ümit Başkomutan da geldi, “Onu söyleyemem, bunu söyleyemem.” biz o zaman niye toplandık, ben altı saattir aç bekliyorum burada yani.

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilimize çok kolay... Yapın düzenlemeyi, yapın, deyin ki: “Burada ne varsa hepsi söylenir sonuna kadar.” Ben de milletvekiliyim o zaman söyleyelim yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Efkan Bey, öyle diyor İç Tüzük ya.

BAŞKAN – Şimdi, Aykut Bey, teşekkür ediyorum ama nihayet burada düzenli hareket etmek durumundayız. Sayın Bakanımız için demiyorum ama bütün konuklar için “İcbar etme, cevap ver.” yani böyle imkânımız...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, yok, siyasal bir şey bu.

BAŞKAN – Ama, biz niye çağırıyoruz buraya? En iyi bilgiyi vermeleri için.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, Ümit Paşa sonuçta üst düzey bir bürokrattır, Sayın Bakan Adalet ve Kalkınma Partisinin aynı zamanda hem bakanı hem milletvekilidir. Bu işin bir siyasal sorumluluğu var. Yarın öbür gün bu gerçekler buradan başka bir yerde çıktığında iki şey söylenir: Bir, hiçbir şey bilmiyormuşsunuz o koltukta ne işiniz var? İki, bildiyseniz niye söylemediniz, bakın, nerelerden çıkıyor?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

EFKAN ALA (Bursa) – Biz gereğini yapıyoruz, merak etmeyiniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mecbur söylüyorum Efkan Bey.

BAŞKAN - Zeynel Bey, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Bakanım, hoş geldiniz.

Şimdi sizi dikkatle dinledim. Bugün burada 15 Temmuz gecesi yaşadıklarınızı anlattınız. Daha önce de sizi bir televizyon programında dinlemiştim yine 15 Temmuzda neler yaşandığına ilişkin beyanlarınızı, bugün bahsetmediniz bundan. O programda diyorsunuz ki: “Bana yönelik bir operasyon yapacaklardı ve ben o esnada Hava Kuvvetleri Komutanlığıyla görüştim.” Hatta programı sunan spiker size diyor ki: “Yani, hangi esnada Hava Kuvvetleri Komutanıyla görüştünüz, henüz ona yönelik bir müdahale olmamıştı?” televizyon programında izlediğim. Bugün anlatırken 15 Temmuz, bundan bahsetmediniz yani böyle bir beyanınız olmuştu; ilk sorum bu.

İkincisi: “‘One minute’ tan sonra mücadele başladı.” diyorsunuz yanlış anlamadıysam ya da “Bu yapının kumpasları, yaptığı farklı şeyler filan biliniyordu.” diyorsunuz. “One minute” da 2009 Ocak ayında olmuş ama ondan sonra üç dört yıl geçene kadar yani 2013-2014'lere gelinceye kadar iktidarın böyle çok bir aleni çatışması kamuoyuna yansıyan yani bizim fark edebildiğimiz bir şey yok. Yani, o arada bizim bilmediğimiz ne gibi bir mücadele oldu?

Bir diğer soru da: Şimdi, siz “Sayın MİT Müsteşarıyla görüştüm, beni aradı.” dediniz. Birkaç kere konuşmuşsunuz. Sayın Başbakana, Sayın Cumhurbaşkanına da bilgi vermişsiniz. Ama, Sayın Başbakan ve Sayın Cumhurbaşkanı da “MİT Müsteşarı bize bilgi vermedi.” diyor. Yani, burada “İstihbarat zafiyeti var.” dendi defaatle, birkaç kere söylediler bunu. Yani, sizi arıyor ama sizce onların arasındaki o iletişim neden kurulamıyor? Yani, sizinle aradaki iletişim oluyor ama onlarla ilgili iletişim niye kurulamıyor.

BAŞKAN – Zeynel Bey, soruları böyle tane tane, kısa ve öz sorduğu için ayrıca teşekkür ediyorum.

EFKAN ALA (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Ben de çok kısa ve öz cevap vereyim.

BAŞKAN – Çok iyi olur Sayın Bakanım, vakit uzadı.

EFKAN ALA (Bursa) – Tabii, biz MİT Müsteşarıyla, olay başlamış artık yani ondan sonrasında, gece on birde inmişim ben, gece 23.00'ten sonraki ve o 23.00'ten itibaren ki değerlendirme, konuşmaları anlattım ben. Yani, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sayın Başkanımızın dediğiye öncesinde yani darbe öncesindeki bilgilendirmeden bahsediyorlar; o ayrı, zaman dilimleri ayrı. Ondan önce beni de aramıştı. O gece işler başlamış, ondan sonraki konuşmayı söylüyorum ben, gece 23.00'te yani.

İkincisi: Hava Kuvvetleri, televizyon; şimdi, bu hakikaten... O zaman tane tane anlatmak lazım. Biz Hava Kuvvetleri Komutanıyla darbe girişiminden sonraki, birkaç gün sonraki konuşmayı söylüyorum ben. Yani, darbe girişiminin olduğu an ya da ondan öncekinde değil, ondan sonra. Darbe meselesi olmuş, darbe girişimi sonlandırılmış, ondan iki veya üç gün sonraki veya bir iki gün, şimdi tam hatırlamıyorum yani tamamen sonraki konuşma, artık o iş bitmiş yani o zamanki değerlendirmeleri; siz ne yaptınız, neredeydiniz, nasıl oldu, onların anlatışını söylüyorum ben. O olaydan sonra yani tamamen, öncesinde ya da sırasında değil. "One minute"tan sonra bunlar başlamış. Dinlemeleri, şunları bunları başlamışlar yapmaya, dosyalar açmışlar. Ama, biz, tabii, dinlemeler kısmına yani böyle bu kadar hukuksuz bir biçimde dinlemeler, suç uydurmalar filan bunlara sonradan muttali olduk. Muttali olduğumuz andan itibaren zaten gereğini yaptık. Yani, yoksa ta baştan, bunlar başlar başlamaz biz bu meseleyi biliyor değildik, bilsek o zaman müdahale ederdik. O zaman müdahale etmesek o zaman da haklı olurduz yani o zaman değil. Biz meseleye başlayınca soruşturmalar, incelemeler ortaya çıkardı ki bu şekilde bir ağ kurmuşlar, böyle dinlemeler yapmışlar, Sayın Başbakanın odasına şey koydular. Hemen soruşturmalar açtık, incelemeler yaptık. Dinleme cihazları koydular o zaman. Şimdi, bunlar meseleye vâkıf olduktan hemen sonra girişimlerde bulduklarımızdır.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Bir cümle daha ilave edeceğim Sayın Başkanım yani doğru mu anladım diye.

Şimdi, bir de konuşurken dediniz ki: "Darbeye ilişkin genel bir istihbarat yani darbe yapabileceklerine ilişkin genel istihbaratlar geliyordu ama şu tarih, şu saat gibi bir şey gelmiyordu." Yanlış anlamadım değil mi? Yani, duyumlar oluyordu...

EFKAN ALA (Bursa) – Şöyle: Böyle bir asker içerisinde girişimlerde bulunabileceklerine dair... Zaten onu biz buraya getirirken; bu yasaları da "Efendim, böyle girişimlerde bulunabilirler." bunları söylüyorduk, televizyonlarda bile herkes konuşuyordu.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Ne kadar önce size böyle mesela istihbari...

EFKAN ALA (Bursa) – Şöyle: Değerlendirmeler çeşitli zamanlarda gelir arkadaşlar. Şimdi, bu istihbaratta çalışmış ya da bu işi bilenler... Yani, spesifik olarak istihbarat bilgisi ayrı bir şey, "Şu tarihte şu olacak." demek başka bir şey, "Şöyle şöyle şeyler olabilir, böyle böyle değerlendirmeler var, olabilir." ayrı bir şey. Yani, böyle değerlendirmelerden bahsediyorum ben yoksa spesifik olarak bir bilgi değil.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ravza Hanım, buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Çok teşekkürler Sayın Bakanım verdiğiniz bilgiler için.

Benim de 3 tane sorum var: Bir tanesi, darbenin ekonomik boyutuyla alakalı. Bu, Emniyette de görevli bazı polislerin haksız ikramiye aldıkları vesaire gibi haberler çıktı ve bunların aldıkları paraları örgüte aktardıkları şeklinde. Böyle bir şey var mı, bu manada ekonomik boyutuyla alakalı da bize bu örnek üzerinden ve daha da geniş mümkünse bilgi verebilir misiniz?

İkincisi de Hava Kuvvetleri Komutanı sözde imamı Adil Öksüz tespit edildi ama diğer Kara Kuvvetlerinde, Deniz Kuvvetlerinde, Genelkurmayda, jandarmada bunun gibi sözde imamlar var mı, bununla alakalı bir bilgimiz var mı, onu sormak istiyordum.

Sonucusu da “Bir sistemde imkân varsa ihtimal vardır. Böyle bir darbenin imkânının ortadan kalkması için bir sistem değişikliği gerekiyor.” dediniz. Bununla alakalı çok hani uzun olmasına gerek yok ama ilk olarak neler yapılması lazım böyle bir şeyde, hâlen böyle bir tehlike söz konusu mu, bununla alakalı öncelikli olarak ne yapmak lazım, onu rica edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Ravza Hanım.

EFKAN ALA (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Vardı, haksız ikramiye aldıkları doğrudu, soruşturma açtık, ondan sonrasını bilmiyorum yani soruşturma sonuçlanacaktır tabii devlet sistemi içerisinde.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Haksız ikramiye küçük bir şey değil, Sayıştay raporuna göre yaklaşık 1,5 milyar liralık – katrilyon eski parayla- Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından ikramiye ödendiği...

EFKAN ALA (Bursa) – Yani, haksız ikramiyeyle ilgili soruşturma açmıştık yani büyüklüğüne bir şey diyemeyeceğim.

Şimdi, diğer imamlar konusunda kamuoyunda da “mahrem imamlar” diye bilinen bir operasyon yapıldı, tespit edildi. Ama, bunlarda oyun çok yani o oranın imamı, bu buranın imamı, o öbürüne bağlı, birbirinden haberi yok böyle garip bir yapı. Onun için, o birimlerin de her birinin sorumluları var ama tek tek şimdi hatırimda değil yani her bir biriminki. Mahrem imamlar bu önemli kurumların imamlarıydı, yakalananlar.

“Ne önlemler alınabilir?” Bir kere ilkeleri söylüyorum, kuralları demokratikleştiriyoruz ama kurumları demokratikleştirmeye gelince bir dirençle karşılaşıyoruz. Aslında bu da anayasal sistemden kaynaklanıyor. Elbette, darbe döneminde yapılmış bir Anayasa’yla arzu ettiğimiz gelişmiş, kurumsallaşmış bir demokrasi inşası mümkün değil ama çok iyi gelişmeler var, bu tartışılıyor, konuşuluyor Türkiye’de. Umarım demokrasiyi kurumsallaştırma yönünde adımlar atarız. Somut örnek olarak arz ediyorum yani anayasal kurumlar yetki kullanıyor. Hangi yetkiyi? Millete ait olan yetkiyi. İrade kullanıyor tabiri caizse, oysa irade seçilmişlerde ve seçilmişlere... Ya doğrudan bir kurum iradi yetki kullanıyorsa, idari yetki değil de iradi yetki kullanıyorsa o zaman ya seçilmişlere ya da ahaliye, halka doğrudan hesap vermelidir. Ya seçilmişler onun üzerinde yetkili olmalıdır ya da halk onun üzerinde doğrudan yetkili olmalıdır. Bir örnek vereceğim. Mesela, yargıda bu nasıl olur? İşte, Batı’da jüri sistemi var, halk doğrudan seçiyor ve karar veriyor yani. Orada halk jüri sisteminde karar veriyor, millet adına öyle karar veriliyor. Burada Hükûmeti halk seçiyor yani Meclisi. Tamam ama Meclis üzerinde ve hükûmet üzerinde yetki sahibi olan kurumları, anayasal kurumları kendi kendilerine seçiyorlar. Anayasa öyle kurgulanmış ki bir grup oluşturmuş baştan, o grup seçiyor ve bu grubu oluştururken de hem 1960 ihtilalinde hem de 1980 ihtilalinde yeniden oluşturulmuş yani kendi kendini seçecek kurullar, o kurullar kendi kendini seçiyor. Şimdi, epeyce Anayasa değişikliği oldu biraz gelişmeler oldu ama yeterli mi? Kesinlikle değil. Yani, halkın seçtiği bir yapı üzerinde kendi kendini

seçen mekanizmaların yetki kullanması ya da bağımsız yetki kullanması bu işin ana nedenidir. Bir de devlet içerisindeki gücü dengeli dağıtmak lazım. Mesela bunun için Jandarmanın ayrılıp İçişleri Bakanlığına bağlı olması önemlidir, kuvvet komutanlarının ayrılıp Millî Savunmaya bağlanması önemlidir, Askerî Şûranın yapısının kanun hükmünde kararnameyle değişmiş olması önemlidir. Yani buna benzer düzenlemelerin çok önemli etkileri olur. Mesela poliste bazı kararlar daha önce, 28 Şubatta alınmıştı, daha ağır silahların olması yönünde çalışmalar yapıldı ve alıyorlar. İşte, size örnek de verdim yani bu darbeden önce bile almıştık; orada helikopteri durduran, polislin elindeki o silah oldu.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler Sayın Bakanım.

Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz.

Tabii, gece ilerledi, aldığımız notlara göre soruların da birçoğu soruldu. Ben iki tane hususta soru sormak istiyorum.

Bir tanesi şu: Tabii, Mustafa Önsel'i dinlemiştik geçen. Yanılmıyorum değil mi isim konusunda? Başlarken herkesin, hepimizin, tüm ülkedeki idarecilerin suçlu olduğunu yani bir eksikliğimiz olduğunu söylemişti. Tabii, bir eksikliğimiz var ki biz bu darbeye maruz kaldık yani bunu şahıslar açısından söylemiyorum, bütün kurumlar açısından söylüyorum. Çünkü bu yeni bir darbe değil, darbeler silsilesinin en son halkası. Bunda bu istihbarat birimlerimizin yani devletin yapılanmasındaki istihbarat birimlerimizin... Tabii, sistemi söylediniz, ben de Anayasa'yla ilgili onu soracaktım ama artık onu sormayacağım. İstihbarat birimlerimizin yapılanması noktasında eksikliğimiz olduğunu düşünüyor musunuz? Tabii, bir tecrübeniz var hem Başbakanlık Müsteşarlığı hem İçişleri Bakanı olarak.

Bir de bir konu daha var. Bir şeyi fark ettik ki bu Komisyonunda dinlediğimiz, görüşlerini aldığımız çok değerli kişilerden, aydınlatan değerli davetlilerden, misafirlerden, bu örgüt ta başından beri ama özellikle 28 Şubatta dizayna başlıyor. Yani bakıyorsunuz, 28 Şubatta sanki hiç yokmuş gibi gözükürken o dönemde büyümeye başlıyor, bir kısım dizayn yapıyor kendince ordu içinde, sivil hayatta. Yine arkasından Balyoz, Ergenekon üzerinden ayrı bir dizayna gidiyor. Yine 17-25 Aralıkta AK PARTİ'yi, Hükûmeti dizayn etmek istiyor. İşte, kaset olayında da bir genel başkan götürüp bir genel başkan getiriyor, CHP'yi dizayn etmek istiyor. Yani bu örgüt bunları kendi örgütü açısından mı dizayn etmek istiyor yani kendisi için mi, örgüt olarak yerleşmek için mi, yoksa birileri adına mı hareket ediyor? Sizce olarak soruyorum yani sizin açınızdan, bulunduğunuz makam, edindiğiniz tecrübe açısından soruyorum. Sistemi zaten arkadaşlar sordular, ben onu sormuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

EFKAN ALA (Bursa) – Sondan başlayalım Sayın Vekilim.

Türkiye'nin önünü kesmek isteyenler çeşitli dönemlerde çeşitli enstrümanları kullanmışlardır. Bu da kullanılan bir enstrümandır, bu bir maşadır; maşayı tutan bu değil, maşa değişiyor, tutanlar aynı. O bakımdan, bu da bir maşa görevini yerine getiriyor işte hangi görevi verdiyseler onun peşinde koştu. Besleyenler aynı zamanda bu işi -yani bu kadar önünü açanlar- yaptı yani dışarıda, dış odaklar olarak söylüyorum.

İstihbarat eksikliği... Zaten istihbaratı söyledim, yüzde 90'ı, bu darbeyi yapanlar orayı almış ve değiştirildi, değiştiriliyor. Sistem sorunu burada çok önemli. Yani bunu yeniden kurgulamadan... Arkadaşlar, eğer on beşe yakın darbe girişimi olmuşsa burada artık bir sistemik sorun vardır. Yani bunu böyle tanımlamak zorundayız. İstihbarat konusunda biz Hükümet olarak bir yeniden yapılanma ihtiyacını söyledik ve onun çalışmaları yürütülüyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Komisyon üyesi arkadaşlarımıza, herkese birer defa söz verdik galiba.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Aykut Bey, altı saattir mi açtınız, sekiz saat mi? O zaman “Beni acımdan öldürdünüz.” falan diyebilirsin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Konuşmadım ki daha.

BAŞKAN – Öyle mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben hiç konuşmadım.

BAŞKAN – Demek ki her defasında söz almadan konuştuğun için devamlı konuşuyor zannediyoruz bak.

Buyurun Aykut Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bir bu sistem tartışması, sistem tartışması... Biz tabii, bir gerçek ortaya çıksın diye elimizden gelen mücadeleyi veriyoruz. Ümitlerimiz de azalıyor ama o sistem tartışmasına bir girersek herhâlde bunun faşizme giden sistemden anlaşılmayacağını yani istihbarat örgütleri birleştirilmiş, ordu dağıtılmış, bilmem ne falan böyle bir şey olmadığını, bürokratik tecrübelerimizle, şununla bununla görüyoruz.

Birincisi şunu söyleyeyim Başkan: Burası önemli bir komisyon. Buranın bu 80 milyon insana bir sorumluluğu var, her şeyden önce siyasal bir sorumluluğu var. Sabah Ümit Paşa da geldi, vallahi ben ne dediğini çok anlayamadım, bir şey de öğrenemedim; koskoca ordu komutanı. Şimdi dönemin İçişleri Bakanı konuşuyor, vallahi ben şunu düşündüm yani bu ülkede darbe olmamış, biri bana diyor ki: “Kalk kalk, rüyaydı her şey.” Ben konuşmadan şunu anladım: Darbe olmamış, 240 insan ölmemiş, ben burada bombalanmadım... Beni az daha öldürüyorlardı burada. Hiçbir şey olmamış, devlet bütün her şeyi muhteşem yapmış, nasıl olmuşsa 3 bin kişi... Yani 3 kişi yapsa diyeceğim ki: Ya bunu öğrenemezler. 3 bin kişi, uçağı, tankı, bilmem neyiyle Meclise saldırıyor, Saraya saldırıyor, Emniyet bombalanıyor, 50 şehit Özel Harekatta var; vallahi ben bugün anladım ki bunların hepsi rüyaymış çünkü devletimiz muhteşem işini görmüş.

Diğer meseleye gelince, vallahi benim okuduklarımda ben şunu gördüm: Siz TÜRGEV üzerinden dershanelerini elinden alacakmışsınız, “Vay sen misin bizim dershaneleri alan?” diye başlayan bir kavga... “One minute, one minute.” Yani bana biraz şey geliyor. “Bunların arkasında İsrail var, bunlar İsrail uşağı.” falan filan tartışması gibi geliyor. Ama benim bunlardan anladığım, okuduğum bir sürü kitaptan, kaynaktan anladığım, bunların sistemini TÜRGEV üzerinden kendi üzerinize almaya çalışmışsınız, bunlar da buna çok kızmışlar ve o kadar kızmışlar ki, siz “Yapmayacağız.” dediğiniz zaman da Başbakanı, Genelkurmay Başkanını dinlediği için de onun hepsini öğrenmişler.

Millete diyorsunuz ya: “Yahu arkadaş, şöyle, böyle...” 20 Aralıkta Fehmi Kuru’yu Fetullah Gülen’e elçi gönderen dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve bütün bu işlemler, Sayın Beyefendinin Başbakanlık Müsteşarlığından başlamak üzere... Bugün yargı hiç elini kolunu oynatamıyor olabilir, bir suçta yardım ve yataklık ve aktif pişmanlık söz konusudur. Bu insanlara benim bunları söyleme şeyim var.

Hemşehriyiz, kırmak istemem ama geldiğimiz noktada öyle bir hâle geldik ki, burası şey gibi... Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Amerika’daki bir örneğine bakın “hearing” diyorlar, geliyor oraya Dışişleri Bakanı, İçişleri Bakanı, milletvekili soruyu sorunca... “Sen anlamazsın, biz devlet olarak gereğini yapıyoruz.” şeyi geçti bitti yani ben onu söylüyorum.

EFKAN ALA (Bursa) – Getirin Amerika’daki demokrasiyi, yapalım.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Başkanlık sistemini...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yahu Hüseyin Beyciğim, rica ediyorum, başkanlık sistemi mi?

EFKAN ALA (Bursa) – Amerika’daki demokrasiyi getirin, yapalım.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Sataşmak için söylemedim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yahu sataşmak için söylemediniz de arkadaşlar...

BAŞKAN – Evet, Aykut Bey sorusunu yöneltiyor şimdi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, soruya, Komisyon tartışması şey olmadığı için... Yani ben, mesela bugün Komisyonla ilgili isteyeceğim şeyi Komisyon bitiminde değil de... Birkaç şey isteyeceğim bu sorudan başka ama direkt usul olarak şimdi Efkan Beye soru sormaya geldik ama benim Efkan Bey dışında Komisyondan isteyeceğim belgeler vardı, onlar kaldı yine. Neyse... Birincisi şunu söyleyeyim...

BAŞKAN – Onları yarına bıraktık ya sabah girişte.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Evet, ciddiyetle bir soru soruyorum, özet bir soru. Bu açılım süreci zamanında birtakım polis grubunun Başbakanlığa gelip Abdullah Öcalan’ın avukatları aracılığıyla PKK terör örgütüyle görüştüğüne dair ve bu görüşmeler sonucunda da birtakım eylemlerin olduğuna dair size fotoğrafı, görüntülü bir sunum yapıldı mı Başbakanlığa? Sizin Müsteşar olduğunuz dönemden bahsediyorum. Yapıldıysa bu sunumu size kim yaptı? Sorum, söylediklerim anlaşıldı mı acaba?

EFKAN ALA (Bursa) – Ben anlamadım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tekrar söyleyeyim onun için.

Siz Başbakanlık Müsteşarı olduğunuz dönemde bazı Emniyet yetkilileri Abdullah Öcalan’ın avukatları aracılığıyla “draft mail”ler üzerinden haberleşmek üzere, bu sistemde örgütüyle ilişki kurduğuna yönelik ve açılım sürecinin bitmesi için bir sunum, fotoğrafı, görüntülü bir istihbarat sunumu size yapıldı mı? Yapıldıysa...

EFKAN ALA (Bursa) – Cevap vereyim mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Buna verin çünkü iki tane daha soracağım ben.

EFKAN ALA (Bursa) – Sorun da...

BAŞKAN – Bu soruya mı bağlı Aykut Bey?

EFKAN ALA (Bursa) – Böyle bir şey olmadı yani böyle bir şey yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam, bu, kayıtlara...

EFKAN ALA (Bursa) – Zaten böyle bir şey de olmaz, biz çağırırız yani geldi de böyle bir sunum yapıldı mı... Devlet sistemi böyle işlemez ki. Kim onlar? Yani ben çağırırım İstihbarat Başkanını, ekibiyle gelir, ondan sonra bir şey varsa söyler. Yani böyle çat kapı geldim, ben size bir şey... Onun bir hiyerarşisi var yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hiyerarşisinden bahsetmiyorum, “Böyle fotoğraflı, görüntülü bir sunum yapıldı mı?” diyorum.

EFKAN ALA (Bursa) – Yok, öyle bir sunumu hatırlamıyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kayıtlara geçecek şekilde siz de “Yapılmadı.” dediniz, tamam.

İkinci sorum: Bu Fuat Avni sistemiyle ilgili bir çalışma yapıldı mı? Daha önce veya şu an Fuat Avni havuzunda kimlerin olduğu tespit edildi mi? Bu “Kısa Seyfi” denilen olay doğru mudur? Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Üç: Adil Öksüz nasıl serbest bırakıldı? Adil Öksüz dosyasını incelediniz mi?

Ayrıca Komisyondan Adil Öksüz’ün yargılama dosyasının bir örneğinin alınmasını ve Adil Öksüz’ü serbest bırakan hâkim ile iddiayı gönderen savcının da Komisyon tarafından dinlenmesini rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz cevap vermeden ben bir şey söyleyeyim.

Şimdi, Adil Öksüz, biliyorsunuz şu anda firari, kaçak. Elbette ki önemli ve aydınlatılması gereken bir konu ama zaten savunması da alınamamış -sadece kamuoyunda bilinenleri ben teyit için bir araştırdığımda- tutuklamaya sevk ediliyor, serbest bırakılıyor; cumhuriyet savcısı itiraz ediyor, itiraz merci de serbest bırakılıyor. Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulu da bu 2 hâkim hakkında bu nedenle de soruşturma yapıyor ve açığa alınıyor bu 2 hâkim. Şimdi bu safhada.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu 2 hâkim tutuklanmıyorken, o zaman böyle bir şey varsa, öğretmenin birinin Bank Asyadan kredi kartı var, hemen içerde. Anlayamadığımız veya şüphelendiğimiz husus bu.

BAŞKAN – Ama bu konu elbette ki önemli. Sanıyorum Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulunun yürüttüğü soruşturma sonucunda da biz Komisyon olarak bilgi alırız ama şu anda onlar da eksik bilgiyle, sağlıklı bir dönüş yapmayabilir. Belki önümüzdeki günlerde yeni gelişmeler de olursa... Olmazsa da tabii ki erteleyecek değiliz, bilgi alalım. O konuya ben cevap vermiş olayım.

Sayın Bakanım, diğer konuya...

Buyurun.

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Vekilim, tabii, biz oradaki dosyayı alıp inceleme konumunda değiliz. Yani Emniyet almış...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Jandarma ilk tutukladığında İçişleri Bakanı sizdiniz.

EFKAN ALA (Bursa) – Güvenlik birimleri aldı, götürdü, teslim etti yargıya. Yargı soruşturması, bizim Bakan olarak o dönemde de “Dosyayı getirin, ben bir bakayım, ne var ne yok.” diyeceğimiz bir husus değil. Yani bunu hukukçu arkadaşlarımız burada, bilir. Ondan sonrası...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Adil Öksüz serbest bırakıldıktan sonra Sayın Bakan, mesela İçişleri Bakanı o karakolun amirine “O GPS cihazı nerede kardeşim, bu dosya niye boşaldı?” der yani bu yetkisi var.

EFKAN ALA (Bursa) – Arkadaşlar, onların hepsini... Tabii ki söyleniyor, şimdi ben soruşturmadan, yargının yaptığı soruşturmadan bahsediyorum. Şimdi, almış olsak burada aynı soruya “Siz yargıya müdahale ediyorsunuz.” diye başlayacaktınız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, olur mu? “Yargıya müdahale etmek” başka bir şey. Size bağlı, siz oradaki Jandarma Komutanının yetkisine de sahipsiniz, İçişleri Bakanısınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evraklar yargıda değil, Emniyette, poliste, jandarmada.

EFKAN ALA (Bursa) – Arkadaşlar, bakın, o zaman baştan anlatayım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakan Bey, ben çok sakinim, siz de sakin olun.

EFKAN ALA (Bursa) – Yok yok, baştan anlatmak gerekiyor.

Sayın Vekilim, şöyle...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aykut Bey, evraklar yargıda değil.

BAŞKAN – Mahmut Bey, söz vermedim, müsaade edin. Lütfen müdahale yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bana söylüyor.

BAŞKAN – Ama burası sohbet yeri değil. Lütfen... Aykut Bey, soruyu sordunuz.

EFKAN ALA (Bursa) – O zaman ben bir şey söyleyeyim. Yani şu andaki sistem içerisinde Emniyetin o işlemi, Jandarmanın o işlemi –avukatsınız- adli görev midir, idari görev midir? Savcıyla yaptığı iş, işlem... Sayın Vekilim, söyleyin, siz hukukçusunuz.

BAŞKAN – Adli görev, evet.

EFKAN ALA (Bursa) – “Adli görev” demek, ne demek yani idarenin oraya müdahil olmaması gereken bir görev değil mi bugünkü sistem içerisinde? Kaldı ki...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – MİT Yasası’nda hüküm var...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ne alakası var?

EFKAN ALA (Bursa) – MİT Yasası’yla ne alakası var?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl alakası yok?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – O zaman her soruşturmayı...

EFKAN ALA (Bursa) – MİT miyiz o zaman biz? MİT Müsteşarı mıyım ben?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, MİT’in de içindesiniz.

EFKAN ALA (Bursa) – Nasıl MİT’in içindeyim?

BAŞKAN – Efendim, bu şekilde bir...

EFKAN ALA (Bursa) – MİT bana mı bağlı?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir saniye...

Biz Komisyon toplantısını bu şekilde yapmıyoruz Mahmut Bey. Lütfen...

EFKAN ALA (Bursa) – Arkadaşlar, Sayın Vekilim, MİT bana mı bağlı?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Burada İç Tüzük’e göre yapıyoruz.

Sayın Bakanım, siz cevabınızı verin, konu bitmiştir.

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Vekilim, olay şu: Emniyet yakalamış, götürmüştür, orada yargı da serbest bırakmıştır, soruşturmalar orada devam ediyor, sonucunu siz de bekleyin, biz de.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

EFKAN ALA (Bursa) – Bu işte önemli bilgilere sahip olduğu değerlendirilen kişidir. Yani sonradan edindiğimiz, bize verilen bilgiler... Onun için de ben, şahsen o zaman iki ayrı birim kurdum yani sadece bunu yakalasanlar diye. Kaçtıktan sonra da iş, tekrar yakalamak bizim işimizdir. Onun için iki ayrı birim kurdum, bunlardan biri Jandarmadaydı, biri Emniyette; umarım neticelendirirler yani onun dışında herkes bir şey yazıp çizebilir, söyleyebilir, bunun dışında bir durum yoktur.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Darbenin en önemli adamını devlet benden kaçırmış...

EFKAN ALA (Bursa) – Devlet dediğimiz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Darbenin en önemli adamı bu ya, öldürüyordu bizi burada ya. Bu adamı devlet elinden kaçırmış, İçişleri Bakanı diyor ki: “Ben bir şey söyleyemem.” diyor.

EFKAN ALA (Bursa) – Söylüyorum. Ne söylememi istiyorsunuz yani? Nasıl? Ben bütün soruşturma safhasını burada anlatmak... Burası mahkeme salonu mu?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya mahkeme salonuyla alakası yok.

EFKAN ALA (Bursa) – Ne demek yani? Ben oradan alacağım, soruşturma dosyasını buraya getireceğim. Şimdi, bakın, arkadaşlar, böyle bir usul yok, böyle bir imkân da yok. Ben şu anda da İçişleri Bakanı değilim, şu anda İçişleri Bakan değilim. Burada o zamanki olan şeyi anlatıyorum. Yani ondan başka bilgi almak istiyorsanız devletten de siz de milletvekilisiniz, o yollara bakar alırsınız. Benim o konuya ilişkin de bundan fazla zaman...

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, Sayın Bakanım teşekkür ediyoruz.

EFKAN ALA (Bursa) – İkincisi: Bir konu söylenmişti. (Komisyon sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Bir saniye bir sükûneti sağlayalım.

Aykut Bey, böyle bir usul yok. Zekeriya Bey bir saniye.

EFKAN ALA (Bursa) – Bu anlattıklarımızı, Türkiye de olup biteni daha bu terör örgütü, bu örgüt faaliyetlerine böyle Hükûmet karşıtı, Hükûmete darbe girişiminde bulunduğuandan itibaren her seçimde bizi anladı, millete anlattık, millet de anladı ve hâlen de çok iyi, görüyoruz ki şu anda da 17-25 Aralıktan sonra da, işte 15 Temmuzda da milletimiz darbeyi önledi, meydana çıktı, o en iyi şekilde her şeyi ferasetiyle anladığını, ne olacağını tahmin ettiğini, değerlendirdiğini görüyoruz. Onun için bizim sözlerimiz milletimize, sizlere artık spesifik olarak yani bazı arkadaşlar hani ben bunu anlamadım diyebilir, öbürleri anladım diyebilir ama milletimiz anlıyor, anlatıyoruz yani bizim yaptığımız yapacağımız işleri. Arzu ediyoruz ki sistem dönüşümüne yönelik sizler de bilgi verin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Fuat Avni'yle ilgili...

BAŞKAN – Sonuç kısım, evet. Fuat Avni...

EFKAN ALA (Bursa) – Fuat Avni... Sizin bu sosyal medyada olan herkesi spesifik olarak şöyleydi, böyleydi değil, sistem içerisinde kaç kez soruşturma açıldı, gönderildi, tespit edildi ama edilenler alındı, edilmeyenler yurt dışında belki başkaları da vardır yani daha tespit edilemeyenler. Mesela, bu alan o kadar girift ve çok yönlü ki biliyorsunuz yani başka ülkelerden de yazıyor, devlet de kadirimutlak değil işte yapabileceğini yapıyor. O dediğiniz şekilde dört dörtlük işleyen bir mekanizma 12 Eylül Anayasası maalesef kurup bizim elimize, siyasetin eline vermemiş ancak zorlayarak bu kadar işletebiliyoruz ama sizden milletvekilimiz olarak inşallah anayasayı da değiştirecek güzel bir ortamı, vasatı buluruz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Fuat Avni...

EFKAN ALA (Bursa) – Fuat Avni’yle ilgili basit bir sorudur, basit bir cevabı vardır. O bir grup, işte bulunanlar alındı, diğerleri de tespit edildikçe alınıyor, o bir kişi değil. Yani bu kadar devlet bilgisini oradan buradan bir kişi vermiyor, her bir kurumda olanlar, imamlarıyla, teferruatıyla alınıyor, onlardan bir kısmı içeride bir kısmı da yakalandıkça alınacak.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sormak istediğim şu...

BAŞKAN – Tamam mı Sayın Bakanım?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Efendim, soruyu soramıyoruz ki.

EFKAN ALA (Bursa) – Ama dediniz, sorudunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Önemli bir soru var, soruma cevap almak için...

Fuat Avni yani Cumhurbaşkanının yanındaki o “kurmay başkanı” mı diyorlar ona yaveri o dinleme cihazlarını koyduğunu falan yazıldı.

EFKAN ALA (Bursa) – O değil, o değil, o daha önceydi, dört beş sene önce, onların hepsi içeride. Yani o cihazları koyanlar tespit edildi, hepsi içeride.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Fuat Avni sistemi...

EFKAN ALA (Bursa) – Sayın Vekilim, ikisi de yurt dışına kaçmıştı, oradan girişimlerde bulunarak Bulgaristan’a kaçtılar, oradan bunlar alındı. Yani başka ülkelerde, Avrupa’da dolaşıyorlardı, alındı, buraya getirildiler, içerideler, hapisteler yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şunu sormak istiyorum: Yani saray dakika dakika izleniyordu ya “Şimdi hapşırdı, şimdi bilmem ne çiçek geldi.” falan, bunu kim yapıyormuş saraydan, bu belli oldu mu?

EFKAN ALA (Bursa) – Ya, arkadaşlar, niye hep onların dediklerini böyle mutlak doğru olarak kabul ediyorsunuz da bizim dediklerimizi etmiyorsunuz? Yani ben de bunu anlamıyorum adamın birisi bir şey yazıyor. Ama onların öyle her yazdıklarına inanılırsa sanki Türkiye’yi değil, dünyayı da onlar yönetiyor. Onların şu anda konuşmalarına bakarsan hâlen dünyayı onlar yönetiyor. Yani böyle bir şey olmaz. Şimdi, onlardan tespit edilenler alınıyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İsabet yüzdesi çok yüksek.

EFKAN ALA (Bursa) – Hayır, tespit edilenler alınıyor, edilmeyenler de edilmemiş demek ki, daha tespit edilecek.

Bir başka şey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sorularıma cevap alamadım ki.

EFKAN ALA (Bursa) – Soruların hepsine cevap veriyorum da istediğiniz cevap olmayabilir, siz de benim istediğim soruları sormuyorsunuz tabii yani, ben de sizin istediğiniz...

Bir şey daha...

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Bakanım, ara veriyoruz.

EFKAN ALA (Bursa) – Şunu katkı olsun diye ben bir şeyi paylaşmak istiyorum: Bakın, bir toplantıya gitmişiz Amerika’da Dışişleri Bakanlığından bir sunum yaptılar ve ayrı ayrı her bir birimin yani askerî birimin Başkana bağlı olduğunu, orada sekreterin yani Millî Savunma Bakanlığına karşı gelecek olanın Başkana bağlı olduğunu böyle anlattılar, Başkana bağlı olanlar var “Bunu böyle yaptık ki darbe olmasın.” diye bitirdiler. Yani arkadaşlar, sistem, sistem, sistem. Bakın, 15 kez yani böyle bir şey olmaz, darbe girişiminde bulunulmuş.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – On dört yıldır “sistem” diyorsunuz ya. Otuz yıl mı yani size vereceğiz?

EFKAN ALA (Bursa) – Onun için, anayasayı gelin beraber değiştirelim, başka şeyler konuşalım. Teşekkür ediyorum.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – On dört sene sonra yeni baştan kredi istiyorlar, olacak iş mi?

EFKAN ALA (Bursa) – Anayasa değişikliğine bizim sayımız yetti de mi yapmadık yani?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Dershanelerin kapatılmasına Anayasa Mahkemesine götüren kim?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tabii, konu konuyu açıyor ama gündeme ilişkin Sayın Bakanımız değerlendirmelerde bulundu. Süre de hemen hemen hayli ilerledi. Aşağıda yemek hazırlandı.

Şimdi, bir yemek arası verelim, yemek arasından sonra...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Bakanla devam edecek mi?

BAŞKAN – Bakanımızla ilgili bölüm bitti.

EFKAN ALA (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum arkadaşlar.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, ben bir şey rica ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Aytun Bey, efendim, bütün arkadaşlara söz verdik.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, soru soracağız.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Soru sormak için söz istiyoruz, soru talepleri var nasıl bitiriyorsunuz Başkan?

BAŞKAN – Bütün arkadaşlara söz verdik. Komisyon üyesi olmayan da çok vekilimiz var.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sorularımız olacaktı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, yarım saat yemekten sonra bir konuşumuzu daha dinleyeceğiz. Şimdi, yarım saat yemek molası veriyoruz, Sayın Bakanımıza da teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 20.38

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.20

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, üçüncü oturumu açıyorum.

3.- Rotterdam İslam Üniversitesi Rektörü Profesör Doktor Ahmet Akgündüz'ün Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN – Rotterdam İslam Üniversitesi Rektörü Profesör Doktor Ahmet Akgündüz Beyefendi, hoş geldiniz.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Hoş bulduk.

BAŞKAN – Öncelikle, Ahmet Akgündüz Beyefendi'yi tanıyalım.

(Katılımcı tanıtıldı)

Şimdi, Değerli Hocam, tabii ki burada Araştırma Komisyonu olarak her konuşmacıdan önce ifade ediyorum, 15 Temmuz 2016 Fetullahçı terör örgütünün darbe girişimi. Bu darbe girişiminde bulunan Fetullahçı terör örgütünün tüm yönleriyle araştırılması ve alınması gereken önlemler konusu araştırma konumuzu oluşturuyor. Sizin de bu konudaki konuşmalarınız, yazılarınız, incelemeleriniz nedeniyle Komisyonumuz sizi de davet etti.

Teşekkür ederiz, ta Hollanda'dan kalktınız, geldiniz.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Sağ olun efendim.

BAŞKAN – Biraz fazla beklettik ama...

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Önemli değil.

BAŞKAN – Şimdi, aynı Bakanımıza ifade ettiğim gibi, biz yirmi dakika sizin sözünüzü kesmeden sizi dinleyelim, yirmi dakikadan sonra da arkadaşlarımızın sorularını yöneltelim.

Buyurun, söz sizde.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Sayın Başkanım, çok açık söylüyorum: Bir defa, Genelkurmay İkinci Başkanını dinledikten sonra yirmi dakikayla benimkini sınırlamayın, o zaman “discrimination” olur. Hollanda'da zaten yeteri kadar “discrimination”ı çekiyoruz yani ayrımcılığı. Ben ilim adamıyım ama yine de sizin dediğiniz gibi hassas davranmaya gayret göstereceğim, o ayrı mesele.

BAŞKAN – O anlayışı göstereceğinize inanıyorum. Yarın sabah 10.00'da başlayacağız yine.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Önce beni konuşturaydınız o zaman. Akgündüz ilim adamı, hakkınızı helal edin.

BAŞKAN – Dinliyoruz.

Buyurun.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Değerli Başkanım ve kıymetli Komisyon üyeleri ve misafirler; ben öncelikle birkaç hususu belirteceğim, daha sonra FETÖ'nün bir panoramasını çizeceğim. Çünkü, ben Risale-i Nur cemaati içinde büyümüş bir ilim adamıyım. Dolayısıyla, FETÖ'nün neden bu hâle geldiğini de az çok tespit edebilecek bir kabiliyete sahip olduğum kanaatindeyim.

Birinci söyleyeceğim şu: Bir defa, 15 Temmuz darbesine “birinci darbe” demek yanlış. Birinci darbe, Gezi olaylarıydı. Bunu Sayın Cumhurbaşkanımız çok açık bir şekilde “Mesele 8 ağaç meselesi değil, Türkiye’yi Mısır gibi yapma teşebbüsüydü.” Ben buna...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ne darbesi Hocam, biz buraya sizin görüşlerinizden faydalanmaya geldik. Kime “Darbeci.” diyorsun? Ben mi darbeciyim?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Ben öyle bir şey demedim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, ne darbesi Gezi?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Kusura bakma, bana müsaade et, konuşayım; ondan sonra istediğin soruyu sor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, böyle konuşacaksınız hiç konuşmayın yani.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Hayır, o hakkın yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bunun için mi çağırdık sizi?

BAŞKAN – Sezgin Bey, müsaade eder misiniz.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Ben yurt dışından bakarak konuşuyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bu tercihinizi açıklar mısınız? Siz çağırdınız çünkü.

BAŞKAN – Müsaade edin, sözünü kesmeyiniz. Müsaade edin, konuşmacı sözlerine başladı.

Buyurun, devam edin.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Bitti. Ben de soruya cevap veririm.

Şimdi, gelelim 15 Temmuz darbe teşebbüsüne. Bana göre bu, önemli bir savaş geçilmiş gibi bir olaydır ve bu milletin -gerçekten de bütün millet olarak diyorum- gayretiyle bu bertaraf edilmiştir ve ikinci kurtuluş savaşı gibidir. Birinci bunu söyleyeyim.

Gelelim ikinci noktaya, ondan sonra geçeceğim: Üzülerek ifade edeyim, bu 15 Temmuz darbe teşebbüsünü, ihanet darbe teşebbüsünü fırsat bilerek meseleyi bütün dinî cemaatler ve tarikatlara genelleme yapmak isteyenler var.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Çok siyaset yapmak istiyorsanız gelin yapın burada siyaset.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Lütfen, dinlemesini öğren.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Terbiyeli ol, terbiyeli ol!

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Ben öyle terbiyesiz biri değilim, ben bir uzmanım.

BAŞKAN – Sezgin Bey, lütfen, huzuru bozmayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Terbiyeli ol! Milletin Meclisinde, terbiyeli ol! Kiminle konuşuyorsun sen?

BAŞKAN – Sezgin Bey, lütfen, ya dışarı çıkın veyahut da hakaret etmeyin insanlara.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hakaret etmiyorum. O, Meclise hakaret ediyor. Bu Meclisin hukukunu sen koruyacaksın.

BAŞKAN – Bu Meclise kimse hakaret edemez, kimse hakaret edemez bu Meclise.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sen koruyacaksın, Meclisin hukukunu sen koruyacaksın.

BAŞKAN – Hadi dışarı!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ne dışarısı ya!

BAŞKAN – Hakaret yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Gitmiyorum, ne dışarısı?

BAŞKAN – Otur o zaman, dinle, Komisyon üyesisin.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ne demek “Hadi dışarı!”? Yakışıyor mu size bu?

BAŞKAN – Burada bağırma yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yakışıyor mu bu size?

BAŞKAN – Hakaret kimseye yakışmıyor, hakaret etmeyin.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yakışıyor mu size?

BAŞKAN – Bağırma Sezgin Bey, çık dışarı.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Üçüncü nokta ise üzülecek ifade edeyim: “Bu 15 Temmuz hareketi, FETÖ ihanet darbesi ile bütün kırmızı kitapları okuyanlar aynıdır.” diyerek Risale-i Nur Cemaati’ni sanki bu FETÖ’yü desteklemiş gibi gösterenler var, buna da karşı olduğumu ifade etmek istiyorum.

Geliyorum başka bir konuya, o da şu, soracağınız soruları az çok biliyorum: Acaba bu ihanet şebekesini tertip edenler kimler? Bu soruya cevap vereceğim. Dinledim bir kısım konuşmacıları. Şunu bilmenizi istiyorum: Hollanda’da on altı senedir yaşayan biri olarak, küçük de olsa bir üniversitenin rektörü olarak müşahedem şudur: Bir defa, koordinatör, bir kısım Amerika ve Avrupa’daki devletlerin bilinmez organlarıdır. Bunda benim hiç şüphem yok. Bakınız, darbe gecesi başta Fas olmak üzere, bütün İslam âlemi Türkiye gibi ağlamış, neticenin menfi olmamasını beklemiştir, dua etmiştir ama Hollandalıların yüzde 70’i acaba Türkiye’deki darbe ne zaman başarılı olacak diye müjde beklemiştir ama Allah bu memleket halkının duasını kabul etmiş ve onları rezil etmiştir.

Ben bir şey söyleyeyim: İki hafta önce Obama’nın himayesinde düzenlenen bir diyalog konferansına biz de katıldık. Orada bir profesör -Beyaz Saray’ın danışmanı maalesef- söylediği cümle şudur: “Biz bu darbeyle, başarısız olmakla partnerlerimizi kaybettik.” diyor. Wilders da –ki Hollanda’daki İslam düşmanı partinin Genel Başkanıdır- çok açık bir şekilde “Dünyada en çok üzüldüğüm şey, bu darbenin başarılı olamamasıdır.” diyor.

Şunu bilmenizi istiyorum Başkanım ve kıymetli üyeler: Eğer şu anda hanginiz giderseniz gidin, Amsterdam Havaalanı'nda polislin duyacağı şekilde FETÖ'cü kelimesini kullanın direkt bin euro ceza keserler; bunu bilmenizi arzu ediyorum. Aynı zamanda, on beş gün hapse tıkmaları da kuvvetle muhtemel ve Yargıtay bunu onayladı, bu uygulamayı kanun hâline getirdi bir nevi. Bunu söylemek isterim.

Peki, ikinci grup kimdir koordinatörlerden sonra? Tamamen lokomotif ve dolgu maddesi olarak FETÖ grubu kullanılmıştır. Ben şunu bilmenizi isterim: Bakın, ben bunu Sayın Cumhurbaşkanımıza da anlattım yani çok tehlikeli bir hareket beklediğimizi söyledim. Bana “İki üç ay önceden Hollanda'daki hiçbir FETÖ mensubu yaz tatiline gelmemiştir.” dedi. “Neden?” diye sorduğumda, “Temmuzun ortasına doğru bayram yapmaya...”

BAŞKAN – Sayın Akgündüz, ses çok yüksek yankı yapıyor. Eğer sesinizi düşürme imkânınız varsa, değilse bizim teknik ekip sesi biraz...

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Peki, ben de yavaş konuşayım, merak etmeyin. Vallahi, her konuşmada benim bu sesimden şikâyet ederler, zararı yok.

BAŞKAN – Bir o, ikincisi de: Tabii, burada her milletvekilimize konuşmacıların üyeler gibi bir davranış içinde olmaması, bir hakaret içeren söz söylememesi, rencide etmemesi gerekir.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Tabii. Merak etmeyin.

BAŞKAN – Onun için, sizin öyle bir cevap vermeniz doğru değildi. Onu da ikaz olarak kabul edin.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Ben de özür diliyorum, gayet açık.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Çünkü, milletin Meclisindeyim, onu ifade edeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Arkadaşımız kendi de olsa iyiydi ama tutanaklardan alabilir.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Diğer bir nokta, bunun da altını çizeyim, maalesef, benden önceki konuşmacılardan bunu duymak istedim, duymadım: Arkadaşlar, bu darbeyi organize edenlerin bir kısmı da sadece FETÖ değil, devlet düşmanı ve özellikle de Avrupa devletlerinin kanalizasyonu hareket eden ister paşa, ister albay, ister devlet memuru, bu çevredir ve Avrupa ve Amerika'yı asıl üzen de FETÖ'den ziyade, bunların bu darbe teşebbüsüyle ortaya çıkmasıdır; bunu da ifade edeyim.

Bir soru daha var. “Acaba bu darbenin hedefi neydi ve kimlerdi?” Benim şahsi kanaatim, hedefi tüm Türkiye'dir. Doğrudur, Cumhurbaşkanımızı hedef göstermişlerdir veya Hükümetin bir kısım işlerini hedef göstermişlerdir. Ama, en güzel cevabı “NRC” denilen Hollanda'nın en önemli gazetelerinden biri olan gazetede makalesi çıkan Profesör Zürcher'in şu tespitidir, ondan sonra Fetullah'ın panoramasına geçiyorum ben.

Değerli Başkan ve üyeler, şunu arz edeyim ki o profesör aynen şunu söylüyor, iki sayfalık bir makale yazdı darbeden sonra, diyor ki: “Bu darbeyi yapmaya teşebbüs edenleri destekliyoruz. Başarılı olmadıkları için de üzülüyoruz.” Sebebi de üçtür. Gayet açık konuşuyorum.

BAŞKAN – Bir profesör müydü bunu diyen?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Evet, Profesör Zürcher, Türkiyat Profesörü.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – İttihatçılar üzerine çalışan...

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Evet, ta kendisi, ta kendisi.

Bir: Çünkü Tayyip Bey ve Hükümeti Türkiye’de İslami değerleri ve normları hâkim kılmak istiyorlar.

İkinci sebep, bu da çok önemli: Çünkü Türkiye’de bu idare, şu andaki iktidar namaz ve ibadet yerlerini çoğaltıyorlar, içki içilecek yerleri azaltıyorlar.

Üçüncüsü de PKK’lileri yok etmeye çalışıyorlar.

Şimdi, buna cevap veren bir milletvekili şu cümleyi söyledi, dedi ki: “Biz Hristiyan değerlerini burada hâkim kılmaya çalışmıyor muyuz? Biz içkiyi azaltmak istemiyor muyuz?” Yani bizden önce o cevap verdi. Bunu arz ediyorum, yeterli görüyorum.

Geliyorum bir diğer noktaya, FETÖ’nün panoramasına. Bunu dikkatle -ümit ederim faydalanacaksınız- dinlemenizi arzu ediyorum. Birincisi şu: Biliyorsunuz, ben 53 bin devletin arşivlerindeki belgeye dayanarak Bediüzzaman’ın hayatını 6 ciltte yazdım, 1962’ye kadar getirdim. Bu 1962’ye kadar olan yılda Fetullah Gülen’in yeri ve ismi yoktur çünkü sebebini biliyorum. Cevabı şudur buna, kendi söylüyor: “Çünkü Bediüzzaman Kürt’tür, ben de Kürtleri sevmem.” diyor, gayet açık. Bunu söylüyor. Daha sonra, 1965’li yıllarda Muzaffer isimli Bediüzzaman’ın talebeleri tarafından Risale-i Nur tanıtılıyor buna. Bunu anlatıyorum, ta ki tarihçesini öğrenelim, bakalım nerede problem çıkmış. Bunun üzerine sıra geliyor 1971 darbesine, darbe teşebbüsüne. Risale-i Nur’un avukatı olan Avukat Bekir Berk’le beraber çok sayıda, 150’nin üzerinde Nur talebesiyle birlikte 5-6 tane Fetullah’ın arkadaşı İzmir Sıkıyönetim Mahkemesinde tutuklanıyor. Avukat tutuyor Nur Cemaati. Bunun üzerine söylediği cümle şu: “Ben Nurcu değilim. Nurcuların avukatı beni asla savunamaz.” O hadiseden sonra Risale-i Nur talebeleri, Bediüzzaman’ın önemli talebeleri başta olmak üzere artık Fetullah’ın lehinde bir olay yok, bütün Nur talebelerinin kurduğu hizmet vakfı var, hâlâ var ve bu vakfın üyesidir Fetullah Gülen. Artık bu olaydan sonra Fetullah Gülen bu hizmet vakfından da ayrılmıştır. Ve sene 1970’li yıllar, bura çok önemli bir nokta. Burada çok kıymetli ilahiyat profesörü arkadaş da var. Şimdi bizatihi ben imam-hatipte talebeyim, daha sonra İslami ilimlere başladım. 1978’de Fetullah Efendi’nin en yakın ve âlim talebelerinden -ismini vermek istemiyorum- birisiyle yatsı namazını Gaziantep’teki bir evde kıldık. Bana nasihat etmeye başladı, Fetullah Gülen’in Hazreti İsa olduğunu... Ben de o beyefendinin kardeşiyle birlikte karşı çıktık, sabah namazına kadar mücadele ettik ama ne o bizi ikna edebildi ne de ben onu ikna edebildim. Yani böylece manevi bir zırha büründü kendi çevresi tarafından. Ama bu Hazreti İsa olayı Risale-i Nur Cemaati’ni ondan şiddetle uzaklaştırdı ta 1980’e kadar. 1980 ihtilali olunca Fetullah Gülen’in ne İsa’lığı kaldı ne Musa’lığı kaldı çünkü Hazreti İsa’ya tutuklanmaması lazımdı. Böyle bir sıkıntı yaşadık. Ve nihayet Rahmetli Özal iktidara gelince onun kaçak vaziyeti ortadan çıktı yeniden, biliyorsunuz, yurt açmaya, okul açmaya başladı ve başarı hızla yükseldi. Artık her tarafta Bediüzzaman’ın talebelerinin ismini verdiği okullar Zübeyir Gündüzalp gibi, Mustafa Sungur gibi yurtlar açmaya başladı, bunu benden iyi biliyorsunuz. Ve ne acıdır ki yüzde 10’a ulaşmayan Nur Cemaati bu sefer “Bediüzzaman’ın vazifesini artık Fetullah Gülen üstlenmiştir.” diye... Yani hatta beni de tenkit ediyorlardı ben karşı çıktığım için çünkü aslımı biliyorum. Ve iki şey vardı, bir: Fetullah Hoca artık Hazreti İsa değil Hazreti Mehdi’ydi, bu çok önemli bir nokta. Ve Bediüzzaman’ın bir mektubunda “Benden sonra gelecek zat/zatlar...” diyor. Bediüzzaman’ın bu sözünün Fetullah hakkında olduğunu açıkça ifade ediyordu. Şimdi, bunu takiben ikinci nokta: Nur Cemaati ve diğer İslami cemaatler bunun

başarısını görünce -ben iyi biliyorum- ikaz etmeme rağmen herkes bunu alkışlıyordu, hatta siyasi iktidarlar da dâhil. Ecevit'in durumunu biliyorsunuz. Bu AK PARTİ Hükümetinin de belli bir zamana kadar nelere destek olduğunu biz de biliyoruz ama şimdi Sayın Cumhurbaşkanımız bunu ifade ettiler, "Bizi aldattı." dedi çok açık bir şekilde. Ama ben şunu mutlaka iletmek istiyorum: Sene 2005 Aralık. Abdullah Aymaz bana geldi, dedi ki: "Akgündüz, Rotterdam İslam Üniversitesini bizim cemaate devretmeni istiyoruz. Maddi sıkıntı yaşıyorsun, yürütemiyorsun, gel, bize devret."

BAŞKAN – Kaç yılında?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – 2005 Aralık.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kim dediniz onu?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Evet, bu Abdullah Aymaz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Kimdir bu şahıs?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Bu, Fetullah Hoca'nın bir numaralı adamlarından. Yani, hem alim hem de takva sahibi bir insan ama maalesef böyle bir teklifle geldi. Ben de kendisine Nur Cemaati'nin yüzde 10'u Hoca Efendi'nin hizmetlerini takdir etse de benim "İslam'a hizmet" prensibimin asla size uymadığını, bu sebeple bu üniversiteyi devretmek yerine kapatmayı tercih edeceğimi... "Peki, neden?" dedi. İşte burası çok önemli bir nokta, dedim ki: "Birincisi şu: İslamiyet'ten taviz vererek İslam'a hizmet edilmez." Çünkü Hoca Efendi açıkça bana haber gönderdi: "Akgündüz Kur'an'ı ve sünneti açıktan savunduğu sürece bu üniversite kıyamete kadar tanınmayacak." dedi ve bu haber bütün Anadolu'ya yayıldı.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Kiminle gönderdi?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Bunu bizzatıhi kendi talebeleriyle. Hatta benim rektör yardımcım onlardandı, Profesör Suat Yıldırım mütevellideydi, ona geleceğim. Bunun üzerine kabul etmedim. Abdullah Aymaz bana bütün maddi meseleleri çözeceklerini, bu üniversiteyi önemsedığımızı... "Devret." dedi ama benim cevabım çok enteresan, bunu duymazın çok önemli. Dedim ki: "Muhterem Hocam -'Hocam' diyorum ona, benden büyük- bir: Ben Nur talebesiyim. İki: Rektör yardımcım sizden, Profesör Suat Yıldırım mütevellide; Mustafa Ermek mütevellide, sizden; mütevellide Nevzat Yalçıntaş Hoca var, o benden ziyade size yakın; 2 tane de Müslüman Hollandalı var; Maroccan var. Ne gereği var?" Cevap çok açık: "Çünkü biz sizi bizden kabul etmiyoruz." dedi. Onun üzerine ben de "Devretmiyorum." dedim. Ve iki ay sonra tekrar geldi, yine aynı cevabı alınca Mart 6-7 -emin değilim- onların Haşhaşi tipli bir adamı bıçak alarak beni öldürmeye gelmiş. Genel Sekreterim haber verdi, "Hocam, kapını kapat çünkü filan seni öldürmeye geliyor." Kapımı paramparça etti ve Hollanda yargısı tarafından dokuz ay hapse mahkûm edildi ve yattı ve çıktı. Artık ondan sonra Akgündüz sanki Müslüman değilmiş gibi her yerde aforoz edildik, önemsemedik. Şimdi ne oldu? Bakın, burası çok önemli bir nokta. Artık Nur Cemaati'nin yüzde 10'u bunu Bediüzzaman'dan sonra ikinci adam kabul etmeye başladı, Cemal Uşak gibi. Yani ben isim vermek istemiyorum. Ama son zamanlarda bu sefer –bura önemli- bir Risale-i Nur...

BAŞKAN – İsim vermeniz bizim için mahzurlu değil çünkü FETÖ'nün bilinenlerinin isimleriyle birlikte de ortaya çıkmasında yarar var.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Biliyorum.

Burada iki gelişme oldu, burası önemli bir nokta. Bu gelişmelerden biri Risale-i Nur'u sadeleştirme yoluyla tahrifata niyetlendiler, tahrif edildiğine dair bilimsel makalelerim var. Bu olay üzerine Bediüzzaman'ın bütün talebeleri karşı çıktı, istisnasız; şu anda rahmete giden ve Bediüzzaman'ın mirasçısı olan talebeler karşı çıktı. Mustafa Sungur Abi bunu hain olarak ilan etti. Bunun üzerine Nur Cemaati'nin yüzde 95'i tekrar bu adama karşı tavır koymaya başladı.

İkinci kırılma noktası –bunu bilmenizi isterim- dersaneler meselesi oldu. Dersaneler meselesinde –biraz önceki vekilimi kızdırdığım gibi- çok açık, dobra dobra Hükümeti ve FETÖ hareketini ikaz eden ağır bir makale yazdım. Facebook'un bana gönderdiği mektuba göre 23 milyon kişiye ulaştım. Yani, kesinlikle bu ihtilafın devlet ve milletin aleyhine olduğunu belirttim, bunun üzerine bütün FETÖ grubu artık benim aleyhime her türlü iftirayı yapmaya başladılar, bunu kamuoyundan da takip etmişsinizdir. Burası önemli bir husus. Risale-i Nur Cemaati'nin farklı bölümleri vardır arkadaşlar, en büyüğü de meşveret grubudur ve yazıcılar grubu vardır, bilirsiniz. Yani, bunların hepsi umumi meşveretlerinde hükümetin bu dersane meselesinde asla haksız olmadığını, zaten bir iktidarın dersaneleri kapatıp gerçek eğitim yuvalarını hayat geçirmekle muvaffak olduğu, bu sebeple FETÖ'nün niyetinin bozuk olduğu, iktidara sahip olduğu...

Ben bir hadise nakledeyim, bu önemli bir hadise: Ben Sayın Cumhurbaşkanımıza da çok ciddi tavsiyelerde bulundum Başbakanken, hatta 2010 yılındaki referandumda. Bu önemli bir konu, dedim ki: “Sayın Cumhurbaşkanım, Akgündüz'den daha iyi bu cemaati bilen yok, belki siz de benim kadar bilmiyorsunuz. Ne olur, referandumda bunlar partiden 10 kat fazla çalıştılar, bunu biliyorum ama bunun bir sebebi var, devleti ele geçirmek.” O zaman aldığım cevaptan biraz üzülmüştüm ama dedim “Hiçbir devlet kurumunu yüzde 49 bu adamlara teslim etmeyin. Bu adamlar beni öldürmeye teşebbüs ettiler, bu çok açık bir ifade, hatta daha ileri gittiler.”

Bakın, bu dersane meselesinde benim eski rektör yardımcım -şu anda Hollanda'da- bana geldi, dedi ki: “Akgündüz, 2016 veya 2018'de bu yazdıklarına da söylediklerine de pişman olacaksınız.”

BAŞKAN – Suat Yıldırım mı gelen?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Hayır, isim vermiyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – İsim verirsiniz daha güzel olmaz mı Hocam?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Yani vermek istemiyorum, hakkınızı helal ediniz. Özel manada istense verilir. Yani, gerçi şu anda Hollanda'da her hafta bize müthiş küfür e-mail'leri gönderiyor ve âlim bu yani hocam da çok iyi tanıyor yani onun için isim vermeme gerek görmüyorum.

BAŞKAN – Ama öyle bir hainse niye “âlim” diye tabir ediyorsunuz?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Bu da sizin hatanız. Bir adam âlim olur ama hain olur, veli olur ama Cibâli Baba olur, Allah bizi öyle etmesin. Cibâli Baba'yı biliyorsunuz yani Fatih'in ordusunun attığı topları –rivayet bu- eliyle tutup “Gavurcuklarıma değmesin...”

BAŞKAN – İlk yarım saat bitti, onu hatırlatayım.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Bitmedi, kusura bakma; ben bitireceğim, ne deseniz de bitireceğim.

Şimdi, bakın, bu önemli: “Peki, muhterem hocam, ben emekli bir profesörüm.” dedim. “Hocam, sizin emeklilik maaşınız de kesilecek.” dedi. Yani, çok açık söylüyorum, darbe geliyorum dedi, bunu bilmenizi isterim. Ha, burada bir şey daha söylüyorum, onu da söyleyeceğim, ondan sonra sizin sorularınızı cevaplandıracağım. Peki, diyeceksiniz ki... Ha, bir nokta daha var. Bu FETÖ’nün böyle dünya çapında ilerleyişinin ve kendisine kainat imamı, emirülmüminin denilişinin bir sebebi daha var çünkü bütün talebeleri –hatta benimle tartışılar- bunu Hazreti Mehdi olarak kabul ediyorlar şu anda, böyle bir durum söz konusu.

Şimdi geleyim, neden Risale-i Nur Cemaati bunlarla karşı karşıya geldi, bunları desteklemedi. İstisnalar kaideyi bozmaz, kusura bakmayın; eğer öyle 17 Aralık öncesi FETÖ’yü destekledi diye suçlarsanız insanları, o zaman ben Millet Meclisinden, bakanlardan bile eleman bulurum, onlara girmeyelim çünkü o dönem Sayın Cumhurbaşkanımız dedi, “Bizi de aldattılar.” dedi, gayet açık.

Değerli Başkan ve çok kıymetli üyeler; bakın, Bediüzzaman Mustafa Kemal’e muhalefet etmiş, bunda şüphe yok, İsmet İnönü’yle mücadele etmiş, bunda şüphe yok, hatta Celal Bayar’la anlaşamamış, bütün iltifatlarına rağmen Menderes ona karşı çok şey yapmış -ben 6 cilt yazdım, belgeleriyle, devletin belgeleriyle- ama işte –bu önemli bir nokta- FETÖ’nün yaptığını yapmamış. Nedir o? Bediüzzaman 13’üncü mektupta aynen şöyle söylüyor... Ben bunu Hollandalılara anlattım, dediler ki: “Hocam, bütün dünyaya, dinî cemaatlara, Hristiyanlar da olsa anlatman lazım.” Kilisede vaaz verdim bu hadiseyi. Olay şu: Bediüzzaman diyor ki: “Muhalefet iki kısımdır. Bunlardan birincisi fikren ve ilmen muhalefettir.” Yani siz, iktidar olsun, âlim olsun, bir kurum olsun, buna ilmen ve fikren muhalif olabilirsiniz, hatta açıklarsınız yani nitelikim Bediüzzaman’ın bu manada muhalefetleri dolu elimizde; haykırmış, kahramanca haykırmış. Nitelikim ben de bazen tenkit ediyorum, tavsiye ediyorum, kırmızı çizgileri aşılıyorsunuz diye söylüyorum ama ben ne milletvekiliyim ne bakanım, beni dinleyen var mı yok mu onu da bilmiyorum ama ilim adamı olarak vazifemi yapıyorum. Ha, önemli bir nokta bu, bura önemli, ikinci muhalefet ise siyaseten veyahut da isyan yoluyla muhalefet. Bir defa, isyan yoluyla muhalefet bizim dinimize göre, Kur’an’a göre haramdır. Nitelikim, Kur’an-ı Kerim’in Hucurat Suresi’nde bahsedilen ayeti ben hemen söyleyeyim size, 9’uncu ayet bunu açıkça ifade etmektedir, ben ayrıntıya girmiyorum. Ayrıca, son 15 Temmuz darbesi ise insan öldürme, mal yağmalama, Meclisi bombalama Kur’an-ı Kerim’in –ben ilahiyat açısından konuşuyorum, şeriatı anlatmıyorum, bunu da yanlış anlamayın- Enfal Suresi’nin 33 ve 34’üncü ayetinde görüldüğü gibi çok açık bir şekilde haramiliktir, haramilik. Bura önemli bir nokta. Ne demek harami? Yol kesenler, yol kesen eşkıya. Bunun çok ağır cezası var dinimizde, ben onu açıklamıyorum, biz bir laik devlette konuşuyoruz, Mecliste konuşuyoruz. O hâlde siz bu FETÖ örgütüne teolojik olarak itikadi açıdan “ehlidalalet” diyebilirsiniz ama bir kısım cahil gazeteciler gibi “kâfir” ve “mürtet” diyemezsiniz. Biraz önce dediğim gibi, âlim olur ama Hekimoğlu İsmail’in son açıklaması gibi sapıtmış âlim olur, işte FETÖ gibi ama “kâfir” ve “mürtet” demek kolay değil, İslam âlimleri buna “ehlidalalet” demişler. Peki, ameli açıdan nedir bunlar? Asi, isyankârdır, en önemlisi de haramidir. “Yol kesiyor, adam öldürüyor, devlet mallarını bombalıyor.” bunu demeniz mümkün, münafık da demek mümkün çünkü bunlar tamamen... Ha, ehlidalalet oluşunun sebepleri... Ona zannedersem Din İşleri Yüksek Kurulu girecek. Dediğim gibi, mesela, “diyalog” adı altında, -hocam belki benim kadar, belki benden de iyi bilir- kusura bakmayın, Kur’an- Kerim gayet açık bir şekilde Hristiyan ve Yahudilerle diyalog hâlinde olunmasına İslam’dan taviz vermeden imkân tanıyor ama ötekine tanımıyor, demek ki isyan yolu kapalı.

Muhalefetin ikinci misali siyaset yolu. Bediüzzaman’ı özellikle Türkiye’deki bazı dindar siyasetçiler ve ilahiyatçılar anlamamıştır bu noktada. Bediüzzaman’ın dediği şudur: “Eğer bir insan ‘Ben Kur’an’ı anlatıyorum, İslam’ı anlatıyorum -bakın bura önemli- ve din âlimiyim.’ diyorsa ve orada siyasi parti gibi davranıyorsa -tam FETÖ örneği- bu doğru değildir.” Ben burada bir cümle

nakledeceğim: “Sebebi nedir?” diyorlar Bediüzzaman’a: “Çünkü siyasetin muhalifinde de muvafıkında da Kur’an’a aşık olanlar var.” Öyle mi, öyle değil mi? Hangi parti olursa olsun beş vakit namazını kılan insanlar var, inananlar var. Onun için FETÖ, bu iki noktada, tamamen Risale-i Nur’dan kopmuş ve ayrılmıştır ama onu istismar etmiştir, ona bir şey demiyorum.

Böylece beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Ayrıca, “Gülen’in Günah Galerileri” falan vardı, onlara girmiyorum çünkü vaktimin kısa olduğunu söyledi. Biraz da Başkan ayrımcılık yaptı, “discrimination” yapıyor. Ben de fazla meselenin üzerine gitmeyeyim, Başkanı çünkü milletvekili olmadan da tanıyor ve seviyorum.

Saygılarımı sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hocam, ta Hollanda’dan geldiniz, bir sunum yaptınız, çok çok teşekkür ederiz.

Şimdi, tabii, benim anladığım kadarıyla özellikle başlangıç itibarıyla bu FETÖ cemaat olarak anılırken zaman zaman çok da “Bediüzzaman” falan demese de “Hazreti Pir” falan gibi bir ifadeler kullansa da veya belirli kesimde Bediüzzaman Said Nursî’yle irtibatlandırıldığı için siz öz olarak asla kendisinin bu yapı içinde olmadığını ve tamamen kendisinin avukat Bekir Berk tarafından, yani Nurcuları savunan avukat Bekir Berk ve arkadaşları tarafından savunulması aşamasında “Ben Nurcu değilim.” diyerek de bu grup dışında olduğunu dolayısıyla ehliküfür denmese de ehldalalet deneceğini ve harami olarak yol kesen, işte devlete zarar veren bir grup olarak nitelediniz, özet olarak bunu anladım. Belki diğer hani işin felsefi, dinî yönünde çok söyleyecek şey vardır.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Ama kısa kestim.

BAŞKAN - Sizin de derin bilginiz olduğunu biliyoruz zaten, o nedenle çağırıldık.

Teşekkür ederiz.

Arkadaşlarımızın soruları varsa ben söz vereyim.

Evet, Selçuk Bey, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Hocam, teşekkür ederiz.

Hoş geldiniz.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Hoş bulduk Selçuk Bey.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Fetullah Gülen 1971’li yıllarda, 1969’lu yıllarda sahneye çıktı. 1971’in sonunda darbe olduktan sonra Vehbi Koç’un evinde, dönemin MİT Müsteşarı Fuat Doğu, darbeyi Sayın Demirel’e, rahmetli Demirel’e bildirmeyen MİT Müsteşarı Fuat Doğu’yla beraber Yaşar Tunagür’le beraber bir toplantı yapıyordu, 30 yaşlarında bir insandı. Ardından, 1980 darbesinde Kenan Evren ve arkadaşları tarafından Isparta’da yakalanmış olmasına rağmen arka kapıdan salıverildi. Onu hep Özal’a atfettiler, “Özal bıraktı.” diyerek, o zaman Başbakan müsteşarıydı. Darbeleri biliriz, böyle bir darbe ortamında bir müsteşarın gücünün olmadığını da biliriz.

Daha sonra da 1999 yılında Amerika’ya gitti. Burada bazı rivayetler var, Sayın Doğramacı’nın hastanesinden rapor aldığı, bazı siyasi parti liderleri tarafından “Lütfen, hastalığınız önemlidir, Amerika’ya gitmeniz gerekir.” diyerek uyarılarda buldukları söylenir. Fetullah Gülen acaba baştan beri mi Türkiye’yi böyle bir ele geçirme çalışması yaptı? Fetullah Gülen bir proje miydi, yoksa iyi niyetle çıkmış bir hareket miydi? Fetullah Gülen eğer bir projeyse darbe yapmak istiyor muydu yoksa aynen Tahran’a gelen Humeyni gibi Paris’ten kalkan, Washington DC’den kalkan bir uçakla İstanbul’a

gelip bütün herkesin takdirini kazanmış bir bilge adam olarak, belki de herkesin alkışladığı birisi olarak mı gelmek istiyordu? Başkalarının da kasetleri olacaktı, cd'leri olacaktı ellerinde. Böyle mi gelmek istiyordu? Sizce Fetullah Gülen'le ilgili genel kanaatiniz baştan beri proje midir, yoksa daha sonra proje olarak kullanılmış mıdır? Kendisi onları kullanayım derken onlar mı onları kullanmıştır? Bu noktadaki düşüncenizi almak isterim.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Gayet güzel bir soru.

Ben iki noktadan değerlendireceğim.

Birincisi: Bir defa, Akgündüz olarak ben 1978 yılında Gaziantep'teki tartışmadan sonra bir proje olduğu kanaatine vardım. Bura çok önemli bir nokta. Akgündüz olarak, ama aman yani hatta bizim evde bu Türkçe Olimpiyatları... Hiç gitmemişim ben, buna dikkat ediniz, davet de edilmedim, sadece Urfa'da davet edildim, on beş dakika sonra ayrıldım. Aynen şu cümleyi söyledim, iki çocuğum ve hanımım şahittir, dedim ki: “Bu adam İslam'dan taviz veriyor fakat Rabb'im bunu muvaffak ediyor.” 100 bin kişi katılmış bu İstanbul'dakinde, biliyorsunuz. “Hasret kaldık.” diye konuşma yapıldı o zaman yani bunu inkâr edemeyiz. “Ya Rabb'i senin bir hikmetin mi var, yoksa benim bilmediğim bu adamla alakalı güzel bir taraf mı var?” Aynen bu cümleyi söylemişim. Dolayısıyla, benim öyle bir endişem olduğu kanaatindeyim.

İkinci, daha doğru olan, yani şüphesiz olan nokta ise: Hazreti Peygamber'in çok güzel bir hadisi var -hadis profesörü varken konuşmak doğru değil ama yine ben de az çok mürekkep yalamışım, yani özetini söyleyeceğim Bünyamin Hocam- buyuruyor ki Hazreti Resulullah: “Bir insan amelisalih, güzel amel işler, işler, işler, hikmeti ilahi işte, ömrünün sonuna doğru kötü amellere girer ve cehenneme gider. Bir insan da kötü amel işler, işler, işler ama ömrünün sonuna doğru Allah ona iyi ameller nasip eder, cennete gider.” Eksiği Bünyamin Hoca tamamlasın ama özeti bu.

Şimdi, ben bunu önemsiyorum ve son cümlem: Arkadaşlar, ben bunu YouTube'dan dinlediğim zaman şöyle dedim, ağladım: “Ya Rab, bu FETÖ'yü bir an önce huzuruna al da çok günah işlemeyen, hiç olmazsa imanla gelsin huzurauna” Cümlesi şu, YouTube'da bulabilirsiniz, hizmet temsilcilerine kendi düsturlarının önemini anlatıyor ve bu dinleyenlerden birkaç kişi benim arkadaşım, zaten bıraktılar hemen: “Siz Resulullah bile huzurunuzda gelse ona şöyle deyiniz: ‘Ey Allah'ın Peygamberi sen bize Kur'an'ı tebliğ ettin, sünnetini de bıraktın artık bizim işimize karışma.’” Dehşet bir şey bu. Onun için bazı gazeteciler bunu küfürle yorumluyor ama ben ehlidalalet demeyi tercih ediyorum çünkü Kelam bilen bir insan ancak böyle değerlendirir.

Herhâlde yeterli, öyle mi Sayın Vekilim?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam.

Hüseyin Bey, buyurun.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Hocam, çok teşekkür ederim açıklamalarınız için.

Şimdi, geçen oturumda Mustafa Öztürk Hoca bana göre çok mufassal, çok detaylı, çok tatmin edici bir sunum yaptı ve orada bu örgütü, bu örgütün motivasyonlarını gayet güzel anlattı. Bu yapıyla ilgili iki tane benim çok önemli bulduğum tespitte bulundu. Bir tanesi, dedi ki: “Bu yapı evrimleşebilen bir yapı. Yani yaklaştığı bir topluluğa benziyor birden ve ona nüfuz edebiliyor. Evrimleşme kabiliyeti, kapasitesi olan bir yapıdır bu.” Bana göre çok açıklayıcı, önemli bir kavramlaştırmaydı.

İkincisi de şöyle bir tespitte bulundu, ben şahsen kendi tecrübelerimden yola çıkarak düşündüğüm zaman bu tespitin çok doğru olduğunu düşündüm: ““Belli bir seviyeden sonra -yani bunların hani yönetici katmanları var ya- üst seviyeye çıktıktan sonra orada din diye bir şey yok, adı bile yok. Hep dünyevi işler, paradır puldur, bina, gayrimenkul yaptırmaktır, sahip olmaktır. Hep böyle işler oluyor, din yoktur o seviyede.” dedi. Siz bu konularda ne diyeceksiniz? Birinci sorum bu.

İkincisi de siz de belirttiniz, mehdilik diye bir motivasyonları var bunların, o anlaşılıyor. Yani Gülen’i mehdi olarak görüyorlar ve bu çok ciddi. Bence henüz yeterince de ortaya çıkmamış, belki şu savcılık soruşturmalarından sonra çıkar ortaya iyice. Biz olayı böyle bir darbe girişimi falan görüyoruz ama bu insanlar, orada koca koca generaller falan, belirli seviyedeki insanlar şöyle düşünüyor, bu anlaşıldı: “Fetullah Gülen Hoca, perşembeleri Peygamber’le görüşüyor, bize gelen talimat da oradan geliyor zaten.” Dolayısıyla, ortaya kesin inançlı yani Eric Hoffer’in dediği türden kesin inançlı ve motivasyonu son derece güçlü bir insan profili çıkıyor, bir eylemci çıkıyor ve bence 15 Temmuz diğer darbelerden ayıran en önemli tarafları yani halkın üzerine ölüm yağdırmaları, acımasızlık, oradaki hayasızlık bence bu mehdi inancıyla, böyle bir motivasyonla ancak mümkün olur. Bu konuda ne diyeceksiniz?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Önce evrimleşmeden bahsedeyim. Yani bu evrimleşme onlar için çok önemli. Bana 1986 yılının Eylülünde Başbakanlık Osmanlı arşivinde uzmanden şu anda bir devlette imam olarak çalışan, benim de İslami ilimlerden sınıf arkadaşım Ali Bey geldi, soy ismini söylemiyorum. Ali Bey geldi, beni Zaman gazetesi abonesi yapmak istedi ısrarla. Ben de dedim ki: Zaman gazetesinin yayın prensiplerini benimsemiyorum. Yani çünkü -dediğim gibi- çok eskiden tanıdığım için, evet, bazen yayınlandı makalelerim ama ben istemiyorum. Çok enteresan bir şey söyledi, şu anda Allah şahit, ben de biliyorum onu, dedi ki: “Akgündüz Hoca, yanlış yapıyorsun. Hoca Efendi diyor ki: ‘Önce 50 bine çıkacağız, sonra 100 bine çıkacağız. 1 milyon tirajı yakaladığımız zaman Türkiye’ye hükmedeceğiz.’” ve daha enteresanı, bir başkası da Hollanda’da bana çok açık bir şekilde dedi ki: “Akgündüz Hoca -bunun söylediği de biraz önce Beyefendinin kızdığı Gezi olaylarından sonra- Türkiye merkez olacak, yanlış yapıyorsun. Sadece Türkiye’de değil, bizim hakimiyetimiz 7-8 tane de İslam ülkesinde de gerçekleşecek ve böylece birleşik İslam devletlerini kuracağız.” Yani evrimleşmeye bir misal de bunlar her şarta uyum sağlıyorlar. Mesela Hollanda’da ta dersane değil de 17 Aralık tartışmasından önce bütün solcular, bütün ateistler, geyler ve Wilders’in partisindekilerin tamamı bu ekibe düşmandı ama şu anda tamamı onunla beraber. PKK onunla beraber, YPG onunla beraber Hollanda’da yani hatta çok ilginç, benim rektörlükten alınmam için kanun çıkarmaya gayret eden Eğitim Bakanı Bussemaker “FETÖ’cülerle alakalı hangi okul müracaatı gelirse şartları tutmasa bütçe vereceğim ve tanıyacağım.” diyor. Misal vermek istemiyorum.

Geliyorum ikinciye. Dünyevileşme konusunda tam sizin gibi düşünmüyorum ama söylediğiniz gibi olanlar var. Mesela ben bir tanesini söyleyeyim. Bu FETÖ’cülere ait bir holdingin başında çok enteresan bir istihbarat örgütünden adam genel müdür oldu. Bu, ta dersane tartışmasından önce fakat bu genel müdürün istihbarattan olduğu –Türk istihbaratı değil- öğrenilince –bunu bir dostum anlattı, doğruluk derecesini bilemiyorum- 6 trilyon tazminat vererek ayırdılar onu. Şimdi, dolayısıyla, bu cümle, bu misal sizi destekliyor. Yani üst makamların tamamı öyle değil ama dinini muhafaza etse de artık apartmanlaşma, iş adamı olma, bunun misalleri çok.

Son noktaya gelince, muhterem Vekilim, bir defa şunu bilmenizi isterim: Eğer bir insan “Ben Resulullah’ı her gün rüyada görüyorum.” diyorsa, hele hele “Açıktan bana talimat veriyor.” diyorsa bunlar bunlar “şer’î şerif” dediğimiz İslam’a, Kur’an’a ve sünnete aykırıdır. Bırakın bir âlimin... Kabul ediyorum rüyada görebilir, kalbine bir ilham tarzi da gelebilir yani ama Hazreti Resulullah gibi büyük bir peygamber bile istediği zaman mucize gösteremez, Allah istediği zaman mucize gösterir. Dolayısıyla, bu onların en büyük teşvik kaynağı. “Hocam Resulullah’a sormuş, böyleymiş.” Yani, öyle inanmışlar ki eskiden ben “Haşhaşi” tabirine kızardım, “Yahu bunu Hasan Sabbah’la mı kıyaslıyoruz?” derdim hani o ilk dönemlerde. Şimdi, Haşhaşi az kaldı. Yani nasıl bir ilaç veriyorlar ki... Bu bir defa Kur’an’a aykırı, sünnete aykırı. Yani böyle bir şey olamaz ki, bir insan istediği zaman keramet gösteremez.

Ha, bir şey söyleyeyim: Bu nasıl kâinat imamı, nasıl hazreti mehdi; merak edenler Latif Erdoğan’ın “Küçük Dünyam” kitabını okuyabilirler. Rezalet bir kitap. Yani orada hazreti mehdilikten de çıkmış, artık ilahî bir şahsiyet, Hazreti İsa gibi bir şey yani. Hatta ben kendisiyle tartışmışım bir araya geldiğimde, “Bu adam kâfir.” dedi bana, yılını söylemiyorum. Dedim ki: Vallahi, Latif Bey, senin Küçük Dünyam kitabında yazdığına da inanmıyorum, bu konuştuğuna da inanmıyorum. Gayet açık konuştum ben. Kısaca bu Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Zekeriya Bey, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Çok değerli Hocam, teşekkür ediyoruz. Ta Hollanda’dan buraya kadar geldiniz, verdiğiniz bilgiler için de teşekkür ediyoruz.

Şimdi, güzel açıkladınız, ben şunu merak ediyorum, tabii, sizin bu konuda bilginiz olduğu için sormak istiyorum: Bizim tarihimizde, Osmanlı, Selçuklu ve gelen tarihte, işte, Haşhaşiler, işte, biliyorsunuz, Babai isyanlarındaki şeyler. Arkasından, yine Osmanlı’daki zındık hareketleri, mühlitler dediğimiz hareketler...

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Hatta, Celali isyanları, onların da temeli böyle bozuk fikirler.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hepsinde mehdilik, mesiyani inanc ve hatta öyle ki sizin dediğiniz gibi daha da yukarılara çıkan, zıvanadan çıkmış hâller var. Bu hareket onların bir devamı mı ya da tarihsel bir bağlantısı var mı sosyolojik olarak tarihsel bağlamda?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Çok güzel bir soru.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bir diğer konu da şu: Şimdi, Türkiye’de özellikle cumhuriyetin kuruluşundan sonraki zorlu dönemlerde iktidarların dine karşı bakış açısı, dindarları dışlaması, dinin yeraltına itilmesi ve buna benzer birçok olay sonucunda da birçok dinî cemaatler türedi ve hepsi de kendince hizmet ettiğini, doğru yolda olduğunu söylüyor. Tabii, zaman zaman da işte, iktidarlar değiştiğinde bu alan biraz genişliyor, biraz daralıyor ama bizim Diyanetimizin Osmanlı’dan tebartüz eden şeyhülislamlık yoluyla çok da böyle çizgilerin dışına çıkan bir yapısı yok yani temel ilke ve naslar konusunda tutarlı bir çizgi de takip ediyor. Şimdi, bu hareket devletin dine bakışından dolayı mı bu kadar büyüdü yani zorlamasından dolayı mı büyüdü? Biri bu.

İkincisi: Tabii, sadece bu iktidar değil yani bu hareket bugünün hareketi de değil. Geçmiş dönemlere baktığımız zaman da, az önce söylediniz, işte, bunları siz yıllar önce tespit etmişsiniz, eminim ki ortalama bir ilahiyatçı, ortalama bir âlim, bir hoca dediğimiz bu söylenenlerin ve bu FETÖ’nun yapmış olduğu açıklamaların İslam’ın ruhuna, Kur’an’a, sünnete uygun olmadığını çok rahatlıkla söyleyebilir ama burada Diyanetten bugüne kadar, son Din Şûrası hariç, bir açıklama da duymadık. Açıkçası bizim

âlimlerimizden de yani dinle uğraşan ilahiyatçılarımızdan, hatta hiçbir ilahiyat profesöründen de -belki son zamanlarda çıkıyor ama- yani bununla ilgili bir şey duymadık, bilimsel bir yazı bu FETÖ'nun... Mesela, ben de 1995 yılındaki röportajımı okumuştum, duymamıştık. Yani, bu konuda Diyanetin eksikliği noktasında ya da âlimlerimizin suskunluğu noktasında sizin görüşünüz ne? Böyle bir yapının ortaya çıkmaması için de ne önerirsiniz kendi bilimsel açınızdan?

BAŞKAN – Teşekkürler.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Teşekkür ediyorum.

Başkanım, cevap vereyim değil mi?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Siz ne düşünürseniz düşünün, Osmanlı'da vesaire dediklerinize katılıyorum ama benim farklı bir tespitim var. Benim şahsi kanaatim, İslam tarihinde Şia'dan sonra bütün dünya çapında yayılan ikinci tefrika hareketidir bu. Şia'dan sonra, bakın bu çok önemli bir hadise. Yani, onun için ben Sayın Başbakanımıza bir rapor sundum zamanında bu konuyla alakalı “Sayın Başbakanım, Hükûmete de iletin, siz Başbakansınız, bu FETÖ cemaatini üç gruba ayırın. Birinci grup yüzde 50; bunlar ya maddi menfaat için ya ticaret için veya kalabalık görünce koşanlar gibi, bunlar bıraktı 17-25 Aralıktan sonra. İkinci grup yüzde 20; bunlar biraz önce bahsettiğim Abdullah Aymaz gibi, Mustafa Özcan gibi en tehlikeli şahsiyettir o yani en tehlikeli, ikinci adamdır o yani en tehlikeli şahsiyettir, böyle insanlar. Bunlar kıyamete kadar devam edecekler, bunlar için tedbir almak lazım başka çaresi yok. Bir de yüzde 30'luk grup kaldı, onlar imanlı gençler, büyülenmişler, virüslenmişler, mümkünse şefkat elinizi uzatın bunları yani kazanmaya çalışın.” dedim. Yani Şia'dan sonra dünya çapına yayılan ikinci tefrika hareketidir bu ve ehlidalalet hareketidir.

Geliyorum ikinciye: Acaba bunun ortaya çıkmasında siyasi baskılar var mı? Tabii, bunda şüphe yok. Eğer Türkiye'de bir kısım dinî cemaatler ve tarikatlar olmasaydı ben Diyanetin bu tam zaruri olan milletin ihtiyacını karşılayacağı kanaatinde değilim. Şu anda o noktaya yavaş yavaş geldi. Tam geldi mi? Hayır. Ben bir misal vereyim: Zannediyorum 15 Temmuzdan önceydi Diyanetin en yetkili birisiyle görüştüm. Bana bir sordu, dedi ki: “Hocam, Sayın Cumhurbaşkanı bu Fetullah Gülen'le alakalı ‘Yahu, bunun dini yapısını anlatan bir rapor yazın.’ dedi, ben de 600 disket, cd'sini, video kayıtlarını topladım, kitaplarını inceledim yahu açıktan Kur'an'a ve sünnete aykırı bir şey göremedim.” Böyle deyince dedim ki: “Hocam, hiç kelim ve fıkıh okumadınız mı?” Bu profesör, ilahiyat profesörü bunu söyleyen. Ondan sonra dört tanesini söyledim ona ben, dedim ki: “Yahu şu anda bu adam milyonlarca burs topluyor. Topladığı bursların tam yirmi yıldır yüzde 5'ini talebeye verdiğine inanmıyorum çünkü yaşanmış misallerini biliyorum. Yani nasıl böyle dersiniz ya! ‘Allah'ın ayetlerini böyle parayla satın almayın, satmayın.’ bu ayete muhalefet ediyor. İki, Hucurat Suresi'ndeki ‘isyan ayeti'ne”, ondan sonra o muhalefet meselesini de anlatınca “Yahu, Hocam, hiç dikkatimi çekmemiş bunlar” dedi. Doğrudur. Ha, bunun sebepleri ne? Bu da çok önemli, sadece Diyanete ve ilahiyatçılara yüklemek lazım. Bunun en önemli sebeplerinden biri, bu grubun en çok baskı altında tutmaya çalıştığı kurum Diyanettir. Ben iyi biliyorum, bir arkadaş din işleri müşaviri olarak Medine'ye veya bir yere gidecekti, müdahale ettiler, tayinini engellediler. İsimler bende, tarih de bende. Yani burada önemli bir nokta. Bir şey daha söyleyeyim: Peki, Hocam nasıl büyüdüler? Belli yerleri kaplayınca... Benim bir kitabımı bedava basan -küçük bir kitap, merak etmeyin, rüşvet diye bastırmadı, zaten ne rüşvet verecek bana, benim bir şeyim yok- bir matbaacı bir baktım ki diğer bir matbaada çalışıyor. “Hayırdır beyefendi, Kemal Bey?” “Hocam sorma, matbaayı kaybettik.” dedi. “Nasıl kaybettiniz?” burası çok önemli bir nokta, önlenmesi için,

dedi ki: “Hocam, ben 50 Zaman abonesiydim, 125 tane de aylık burs veriyordum. Nasıl ki bu dersane meselesi ortaya çıktı, ben Başbakanımızı seviyorum, Hükümeti takdir ediyorum, bıraktım. Önce bizim mahalle imamı geldi -imam diyorlar ya- dedi ki: ‘Ağabey, hiç olmazsa Zamanı devam ettir, diğerini kes.’ kabul etmedim. İki hafta sonra bölge imamı geldi, kabul etmedim. Üçüncü hafta -burası çok önemli- Avrupa yakası sorumlusu geldi, kabul etmedim. Onun üzerine bir gün sonra tekrar geldiler dediler ki: ‘Şu Harvard’ta okutulan İngilizce ders kitabı, bizim 30 master talebesini göndereceğiz bu kitap da çok pahalı, bir fotokopi yaptırır mısın matbaanda?’ Saat yedi buçuk olmuş, herkes gitmiş, sabah gelin alın dedim. Sabah 30 tane hazırladım, gelip alacaklar, saat onda 40 mali polis bastı, içeri aldılar. Çıktığımda vergi öyle borç çıkarmış ki hapisten çıktuktan sonra matbaanın yerinde yeller esiyor, satılmış. Şu anda bu arkadaşın yanında mühendis olarak çalışıyorum.” Bunlar böyle büyüdüler.

Zannediyorum cevap verdim. Yalnız şunu ben özellikle istihdam ediyorum, bir elma sandığının içinde dört beş tanesi çürük diye elma yemekten vazgeçemezsiniz. Kim ne derse desin bu memlekette, ister tarikat, ister maneviyat ehli, ister dinî cemaatler bunlara ihtiyaç var ama benim arzum Kur’an ve sünnetin düsturları içinde Diyanetle beraber çalışmalarını yani yoksa, Kur’an ve sünnete aykırı insanlara fırsat vermemek, biraz önce çok güzel söylediniz, “Bu dil benim Hakk’a giden yolum bağladı/ Dil elinden çok kimseler ağladı.” Nice profesörler biliyorum “Ya, bunu açıklasana diyorum.” Senede üç defa konferansa çağırıyor, her çağırışta 2 bin lira para ödüyor. Hepsini suçlamıyorum ama böylesi insanları tanıyorum. İlla Diyanetçi değil, başka üniversitelerin de öğretim üyelerini de kastediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Son soru...

Belma Hanım, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) - Hocam, çok teşekkür ediyoruz, çok uzak yerlerden geldiniz. Arkadaşların da çok fazla hakkını almamak için çok kısa bir soru sormak istiyorum ve mümkünse kısa bir cevap istiyorum sizden.

Biraz evvel dediniz ki: “Said-i Nursi kitaplarını veya öğretisini tahrifat yapıyorlardı.” Bununla ilgili 24’üncü Dönem’de Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla biz yasal düzenleme yaptık, belki biliyorsunuz.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Aynen. Teşekkür ediyorum.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) - Bu konudaki teşekkürünüzü de zaıtlara geçirmek isteriz çünkü 24’üncü Dönem’de 17-25 Aralık olaylarından sonra biz çeşitli baskılar altındayken bu maddenin geçmesi gerektiğine karar verdik ve bir gece içerisinde de bu kanunu çıkardık. Bunu söylemek istiyorum.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Elbet.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – İkincisi: Siz, biraz evvel, bu grupta, bu FETÖ’cü grupta bir şekilde mücadele ettiğinizi, bunların İslam’ı, Kur’an’ı, ibadet şekillerimizi tahrifat yaptığını söylediniz. Siz “Bilinmeyen Osmanlı” diye bir kitap yazdınız özellikle sağ kesimin gençlerinde, muhafazakâr kesimin gençlerinde çok okunan bir yazarınız ve bu kitabınız da çok sattı. Bu mücadeleniz sırasında bir kitap yazsaydınız veya medyada daha çok yer alsaydınız daha iyi olmaz mıydı? En azından bu gençlere, bu kandırılmış gençlere ulaşabilir miydiniz diye düşünüyorum. Ben medyayı, özellikle siyaset konularını çok iyi takip ettiğimi düşünen birisiyim. Sizi medyada bu anlamda biraz evvel sözlü olarak eleştirdiğiniz konularda çok görmediğimi düşünüyorum.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Ben bunu yazdım.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Yazmış olabilirsiniz ama nerede yazdınız, onları bir öğrenelim.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Hemen söyleyeyim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Bir de medyada sizi görmedik, bu konularda özellikle, görmedik. Bizim eksikliğimiz mi, yoksa siz sadece bunları düşündünüz, kendi camianız içinde mi anlattınız? Çünkü bunlar, Türkiye’de toplumun her kesimine, bölgelerin hepsine her yaş grubuna, zengine, fakire, doğulusuna, batılısına, herkese bir şekilde nüfuz ettiler. Siz sadece kendi çevrenizde mi mücadele ettiniz veya eleştirdiniz; bunu sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Çok güzel 2 soru, hitamuhu misk diyelim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, hitamuhu misk olsun.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Sayın Başkan, çok da sıkıştırma bizi. Bak, Genelkurmay İkinci Başkanına iki buçuk saat verdiniz, millet rahat rahat soru sorsun. Akgündüz Hoca, hocadır, öyle şey benzemez.

BAŞKAN – Soru sormak isteyen kimseyi engellemiyoruz Hocam, siz merak etmeyin.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Tamam.

Evvela, Risale-i Nur baskısı meselesi... Yine, Bediüzzaman Hazretleri’nden nakledeceğim. Onun müjdesini yerine getirdiniz, tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum. Çünkü, Bediüzzaman 1959 yılında Menderes’e mektup yazıyor. O mektubu götüren insanla konuştum, anlattı bana; ayrıntıyı veremem. Ve o zat gidince -biliyorsunuz müsteşarı vardı, dindarlar aleyhine olan müsteşardı, Ahmet diye isimli, soy ismini söylemiyorum- bu adam kabul etmek istemiyor, eski bir milletvekili; içeri giriyor, Bediüzzaman o mektupta -aman milliyetçi arkadaşlar alınmasın- diyor ki: “Muhterem Başbakan, halkçılar ırkçıları elde ederek seni devirmeye çalışıyorlar.” Ben söylemiyorum Bediüzzaman’ın sözü bu.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Yanlış söylemiş.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Olabilir yani ben bir şey demiyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – O da insan.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – O da insan, tamam ama ben naklediyorum, nakile itap yoktur. “Sizin başınıza bakın, bela getirilmek isteniyor, millet ve İslamiyet namına endişe ediyorum.” diyor. “Bu belaları defetmek için iki şey yapmalısın. Birisi Diyanet eliyle Risale-i Nur’u bas.” diyor. Bunu Allah bu Hükümete nasip etti, buna teşekkür etmek bizim vazifemiz.

İkincisi de “Ayasofya’yı beş yüz yıllık eski hâline iade et.” diyor. Ümit ederim, siz milletvekilleri, buna da mazhar olursunuz.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Hocam, o konu tartışmalı.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Tamam, peki ben sadece söyledim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Siyasetçilerin konusu.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Gelelim bir diğer noktaya. Kitap yazma noktasında ben, ta dersane tartışmalarından beri hem makale yazdım hem kitap yazdım. Hakkın Hatırı Âlidir kitabım bu tür makalelerimin derlenmesinden meydana gelmiştir. Ama, özellikle 15 Temmuzdan sonra –burası çok önemli bir nokta yani ümit ederim kaydediliyor bu- Akgündüz’e karşı zaten sol medyanın durumu belli, anladınız değil mi? Hakk’ı konuşacağını biliyorlar. Ama, Hükûmeti destekler görünen sağ medya bana ambargo uygulamıştır. Ambargo dediniz, bunu özellikle söyleyeyim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 15 Temmuz sonrası mı?

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Evet, 15 Temmuz sonrası da ambargoya devam etmişlerdir. Hatta, sizin çok iyi bildiğiniz, en eski dindar kanallardan birinin genel müdürü benim arkadaşım; aradım, dedim ki: “Yahu, bu nedir, ambargo?” Burası çok enteresan. “Bak, bir kısım insanlar Bedüzzaman’a ve Risale-i Nur’a, kırmızı kitaplara itiraz ediyorlar.” dedim. Müsaade edin, her şeyi açıklayayım ve bu makaleyi -rapor sunduk, raporu hazırladım, isteyen alabilir Başkandan, dijitalini de gönderdim, onu bilmenizi isterim- yazdım, sadece Risale Haber yayınladı. Çünkü, ben doğruları konuşuyordum. Maalesef, böyle bir durum söz konusu yani bunu bilmenizi isterim. Yani, nasıl ki Diyanet bir baskı altında, bana yer verecek olan medya da baskı altındaydı. Diyanet şu anda baskı altında değil, yanlış anlama, burada Diyanet mensubu var.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Diyanetin baskı altında olmasını falan asla kabul edemeyiz, Diyanet sorunlu ve sorumludur. Bunlar bizim daha sonra konuşacağımız konular.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Tabii, aynen öyle.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Ben de teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Değerli Hocam, tekrar, geldiniz, davetimize icabet ettiniz, çok teşekkür ederiz. Her ne kadar Başkan olarak eleştirilerinize, eleştiri oklarına hedef olsak da canınız sağ olsun.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Konuşmalarınız tutanaklara geçti, değerlendirilecektir.

Çok sağ olun.

ROTTERDAM İSLAM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. AHMET AKGÜNDÜZ – İnşallah efendim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yarın saat 11.00’de tekrar toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Çok teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 22.25